Inderøy kommune

Budsjett 2014 og økonomiplan 2014-2017

11.11.2013
Rådmannens forslag

Innhold

1. Forord og leseveiledning. 4
2 Sammendrag. Hovedprioriteringer 5
3. Organisering og styring..... 12
3.1. Organisering 12
3.1.1 Politisk styringssystem 12
3.1.2 Administrativ organisering 13
3.2. Planleggings- og rapporteringssystemet. Årshjulet 14
3.2.1 Planverket. Planstatus 14
3.2.2 Balansert målstyring. Overordnet målekart 16
4. Overordnede utviklingstrekk og planforutsetninger 19
4.1 Befolkningsutvikling 19
4.2 Verdiskapning og næringsliv 22
4.3 Miljø og bærekraftig utvikling 23
5. Den økonomiske situasjon og utsikter ved inngangen til økonomiplanperioden 24
5.1 Kommunens finansielle stilling pr. dato. Regnskapssituasjonen 24
5.2 Statsbudsjettet 2013 og kommuneøkonomien 24
5.3 Langsiktige økonomiske rammebetingelser og utfordringer 27
6. Mål, strategier og satsninger 2014 -2017. Inderøy 2020 29
6.1 Hovedstrategier – budsjett og økonomiplan 29
6.2 Særskilt om kommunesammenslåingens intensjonsplan 30
6.3 Inderøy 2020 30
7. Budsjett – og økonomiplan. Inntekter. Disponering. Balansen 41
7.1 Hovedoversikt – saldering drift 41
7.2 Inntektsrammene 43
7.2.1 Skatt og rammetilskudd 43
7.2.2 Andre generelle inntekter budsjettert på Fellesområde inntekter 45
7.2.3 Øremerkede inntekter og egenbetaling. 46
7.3 Kapitalutgifter. Renter og avdrag. 47
7.4 Lønn, pris og pensjon. Avsatte lønnsreserver. 48
7.5 Andre fellesinntekter eller felles utgifter. (Fellesområde diverse) 50
7.6 Netto driftsresultat. Disponering. Fondsavsetninger og fondsbruk. 51
8. Virksomhetsområdene. Til disposisjon drift 53
8.1 Politisk styring 53
8.2 Fellesadministrasjon, plan og næring 55
8.2.1 Fellesadministrasjon 56
8.2.2 Plan – Byggesak - Oppmåling 57
8.2.3 Næring og miljø 59

8.3 Oppvekst. Skoler og barnehager 61
8.4 Helse, omsorg og sosial 65
8.4.1 Bistand og omsorg 65
8.4.2 Helse, rehabilitering og barnevern 71
8.4.3 NAV 76
8.5 Kultur og fritid 78
8.6 Eiendom og kommunaltekniske tjenester. 82
9. Investeringsprogrammet 87
9.1 Investeringsprogrammet – en hovedoversikt 87
9.2 Investeringer – Fellesadministrasjon 90
9.3 Investeringer – Oppvekst og kultur 92
9.4 Investeringer – Helse, bistand og omsorgsområdet 96
9.5 Investeringer – Veg og annen infrastruktur 99
9.6 Investeringer – VAR-området 105

1. Forord og leseveiledning.

Rådmannens budsjett- og økonomiplanforslag for Inderøy kommune 2014 til 2017 legges med dette fram for politisk behandling.

Budsjett 2014 er å anse som første år i økonomiplanperioden. Kommunestyret fatter endelige vedtak for den økonomiske disponering for budsjettåret. For årene 2014 til 2016 besluttes rammer og føringer for videre planlegging.

Budsjett 2014 er det tredje budsjettåret for den sammenslåtte kommunen av tidligere 1729 Inderøy og 1723 Mosvik kommune. Budsjettforslaget reflekterer at kommunesammenslåingen teknisk sett er fullt gjennomført. Overgangsordninger knyttet til eiendomsskatt og arbeidsgiveravgift avvikles fra og med 2014. Egne overgangsordninger knyttet til tjenesteytingen, jfr. f.eks den midlertidig ordning med kommunal organisering av brøyting og strøing av privat veg i Mosvik, foreslås avviklet.
Det skal tilbys likeverdige tjenester til alle kommunes innbyggere og til samme priser.

Budsjettdokumentet er omfattende og med et betydelig antall vedlegg. Ved bruk av innholdsfortegnelsen skal det være enkelt å finne fram til det som måtte være i leserens interesse.

Det er laget et sammendrag hvor det rådmannen oppfatter som vesentlige endringer og prioriteringer, er kommentert.

Budsjett- og økonomiplanforslaget legger til grunn at prinsippene for balansert målstyring brukes som målstyringsmetodikk. Systemet er under bearbeiding og utvikling, jfr. det pågående arbeidet med nye overordnede samfunns- og kommunedelplaner/temaplaner for kultur og næring. Vi har videreutviklet det overordnede målekartet noe fra siste revisjon. En egen sak om balansert målstyring – med forslag til oppdatert og begrunnet overordnet målekart - vil bli fremmet for kommunestyret i juni.

Bemerk at fremstillingen av tjenesteområdene organiseres etter Kostra-kategorier. (funksjoner/tjenester) Kostra er det systemet som vi måles etter sentralt. Det er relativt krevende og budsjettere treffsikkert på all funksjoner og det må derfor tas nødvendig forbehold.

Vi har i stor grad relatert budsjettforslaget for 2014 til revidert budsjett 2013. Ettersom revisjonene er begrensede og oversiktlige, bør det være kurant.

Tabelloversiktene gjengir som oftest opprinnelig og revidert budsjett 2013, budsjett 2014 (bevilgningene) og økonomiplanperioden fram til 2017. Opprinnelig budsjett og revidert budsjett 2013 er ikke deflatorkorrigert til 2014 nivå. Beløp i økonomiplanperioden er budsjettert i 2014 priser (fast pris).

2 Sammendrag. Hovedprioriteringer

Budsjett og økonomiplanens prioriteringsføringer

Budsjettforslaget på utgiftssiden følger i avgjørende grad politiske føringer i gjeldende økonomiplan og føringer utledet av den politiske behandling av enkeltsaker og tertialrapportene inneværende år, jfr. også rådmannens orientering til formannskapet om status for budsjettarbeidet

Den viktigste forskjellen fra gjeldende budsjett- og økonomiplan er forslaget om innføring av boligskatt fra 2015. Rådmannen anser at forslaget om realisering av Inderøy oppvekst- og kultursenter – referer også den vesentlige økningen i kostnadsramme fra gjeldende budsjett- og økonomiplan – nødvendiggjør innføring av eiendomsskatt på bolig for å unngå unødig innstramning i driftsbudsjettene på kort sikt.

Balansert målstyring

I henhold til reglement skal Inderøy kommune bruke prinsippene bak balansert målstyring som retningslinje for vår planlegging, oppfølgning og rapportering.

I budsjett- og økonomiplanforslaget for 2012 til 2016 ble det utarbeidet en første skisse til et gjennomgående målekart og med hoved og delmålbeskrivelser for fokusområdene **samfunn, brukere, medarbeidere og økonomi/infrastruktur.**

Rådmannen har ved denne rulleringen utvidet målekartet. Denne vil bli bearbeidet videre parallelt med det videre arbeidet med planverket og lagt fram for kommunestyret til særskilt behandling sommeren 2014.

Hovedprioriteringer i budsjett og økonomiplan

Samfunnsfokuset

Inderøy kommune er Inderøys største arbeidsgiver og dermed den største enkeltbidragsyter til verdiskapning og samfunnsutvikling i Inderøy.

Dette bidraget ytes primært, og i all hovedsak, gjennom den ordinære tjenesteproduksjonen til en verdi av nærmere 500 mill. kroner. God opplæring – og generelt ivaretakelse av barns lærings- og oppvekstsvilkår - er verdiskapning og samfunnsutvikling. Det samme gjelder god pleie og omsorg, helsetjenester, ivaretakelse og fornyelse av veger og bygg og kulturtjenester for å nevne noen hovedområder.

Det legges opp til en investeringsplan på brutto vel 400 millioner kroner i kommende periode. Dette representerer historisk satsning og er en vesentlig økning fra gjeldende plan.

Den relativt betydelige investeringsplanen begrunnes naturlig nok primært i behovet for ytterligere å styrke Inderøy kommune som leverandør av gode kommunale tjenester, men også med perspektiv om å bidra til bolyst og etablerings- og utviklingsvilje på næringssiden.

Rådmannen foreslår at Inderøy oppvekst- og kultursenter realiseres innenfor en øvre ramme på inntil 250 mill. kroner, herav vil i størrelsesorden 225 mill. kroner investeres i kommunens regi. Videre foreslås investeringer i fyrtårnssatsninger som utvidelser av Nils Aas kunstverksted og bidrag til

utbygging av et større idretts- og aktivitetsanlegg på Røra. Det siste med forbehold om bred regional forankring.

Sentrumsutviklingssatsningen i Straumen og Mosvik videreføres. Det settes av en ramme for utviklingstiltak også i øvrige grender. Utbygging av boligtomter i kommunal regi i grendene – i mangel av private investeringer.

Budsjettforslaget legger opp til stram husholdering av driftsbudsjettene og fortsatt krav til omstilling. Et omfattende investeringsprogram forutsetter i seg selv stramme driftsbudsjetter.

Den omfattende investeringsplanen lar seg ikke finansiere gjennom besparelser i driften. Vårt inntektsgrunnlag må styrkes, og rådmannen foreslår innføring av eiendomsskatt på bolig fra 2015. Dette gir merinntekter i størrelsesorden 6 mill. kroner til finansiering av økte rente og avdragsutgifter.

Kommunen har en tilrettelegger og stimuleringsrolle i relasjonene innbyggere, frivillighet og næringsliv - og også en rolle som regional bidragsyter. Vekst i Inderøy er et bidrag til den regionale veksten - på like linje med vekst i Steinkjer, Verdal og Levanger.

Det foreslås satt av ytterligere midler til Inderøy 2020. Det er gjennom Inderøy 2020 kommunen i denne fasen organiserer en vesentlig del av samarbeid med næringsliv og frivillighet om utvikling. Dette instrumentet for samarbeid med øvrige deler av samfunnet – formelt organisert gjennom programstyret for Inderøy 2020 – bør videreføres i alle fall ut 2015.

Tilskudd til frivilligsentralene videreføres, og det forventes at frivilligsentralene bidrar til vekst i den samlede frivilliginnsatsen til beste for lokalsamfunnet. Frivilligsentralenes oppgave er ikke å erstatte allerede etablert frivillig innsats og initiativ, men gjennom bistand og koordinering og styrke den samlede frivillige innsatsen.

Brukerfokuset

Vi skal ha brukeren i sentrum og sikre de beste tjenester – så langt rammene tillater.

Et sentralt redskap for å utvikle gode tjenester er systematisk bruk av brukerundersøkelser eller brukerevalueringer. På dette området har vi ikke vært gode nok – spesielt på helse og sosialområdet.

Inneværende år kjøres brukerundersøkelse på Nav.

Som foran anført kommer vi til å fremme en egen sak for kommunestyret om Balansert Målstyring. Balansert målstyring er en del av vårt totale «kvalitetsutviklingsarbeid» og dette arbeidet – med konkrete angivelser av systemer og plan for brukertilfredshetsmålinger vil bli lagt fram samtidig.

Kommunale tjenester er kontinuerlig underlagt tilsyn, forvaltningsrevisjon og annen evaluering (jfr. Kostra-statistikk). Inderøy kommune får gjennomgående høy score når det gjelder omfang, kvalitet og effektiviteten i tjenesteytingen. I det såkalte Kommunebarometeret ble Inderøy rangert blant de beste kommunene i 2012 (noe lavere score enn for 1729 i 2011).

Tilsyn- og forvaltningsrevisjon avdekker likevel forhold som må rettes på. Vi får også fra tid til annen anført avvik – dvs. formelt lovbrudd. Dette er ikke avvik knyttet til den faktiske tjeneste-produksjonen, men til dokumentasjon.

Vi har her et arbeid å gjøre, og dette er vi i gang med innenfor den tekniske rammen av vårt nye IKT-baserte kvalitetssystem. Vi har i 2013 videreført et arbeid med å legge inn manuelle rutiner, men vi trenger ytterligere tid ut i 2014 for å ferdigstille første versjon. En egen intern styringsgruppe ledet av assisterende rådmann har ansvar for å få opp oppgradert og modernistert kvalitetsstyringssystemet vårt.

Medarbeiderfokuset

Nærværet for 2012 ble på 90,5 % og det er lavere enn vår målsetting. Vår prognose for 2013 så langt viser et nærvær på 90 %. Det betyr at vi fortsatt må legge inn en betydelig innsats for å nå vårt mål om en nærværsprosent på 93 %.

Arbeidsmiljøundersøkelsen 2013 er gjennomført. Samlet sett har vi positive resultat for Inderøy kommune. Vedtatt handlingsplan for HMS 2013 – 2015 angir målsettinger, fokusområder, tiltak og aktivitet på et overordna nivå. Rådmannen vil prioritere arbeidet med utvikling av handlingsplaner innenfor de ulike enhetene.

I budsjett 2014 er det avsatt ressurser til målretta bruk av vernetjenesten og bedriftshelsetjeneste, samt deltakelse i utviklingsprogrammet *Sammen om en bedre kommune*. Det er bistand og omsorg som deltar i programmet som skal gå fram til 2015. Heltidskultur og nærvær er hovedtema i programmet. Det pågår nå en kartlegging i forhold til heltid innenfor hele bistand og omsorg, som bl.a. skal inngå i grunnlaget for utarbeidelse av en ny handlingsplan for heltid.

Vi har hatt flere tilsyn fra Arbeidstilsynet i 2013 og tilbakemeldingene viser at vi må prioritere utviklingsarbeidet knyttet til risikovurdering, tiltak, plan, avvikshåndtering, planer for bistand fra bedriftshelsetjenesten.

Kommunen vil i perioden fram til 2020 ha utfordringer med rekruttering av nye medarbeidere. Arbeidet med ny arbeidsgiverpolitikk og systematisk kompetanseutvikling vil bli prioritert slik at vi kan framlegge planene til politisk behandling tidlig i 2014.

Økonomifokus – infrastruktur – andre prioriteringer

Inderøy kommunes økonomiske rammebetingelser er på kort sikt gode. Vi disponerer i 2014 midlertidige generelle inntekter i form av inndelingstilskudd (17,2 mill) og inntektsgarantimidler (16,2 mill) på i alt 33,2 mill. kroner. Ingarmidlene vil trappes ned over 8 år, og inndelingstilskuddet skal trappes ned med 3,4 mill. kroner på år fra 2027 til 2032.

Inderøy kommunen får Ingar-midler som følge av det ordinære rammetilskuddet faller – som en konsekvens av at vårt beregnede relative utgiftsbehov faller. Den viktigste bidragsyteren er absolutt og relativt fall i barne- og ungdomskullene. Antall i aldersgruppen 6 til 15 år veier tungt i rammefinansieringssystemet.

Budsjett og økonomiplanopplegget følger i prinsippet den strategi som er trukket opp i forbindelse med kommunesammenslåingen; vi skal søke å ta ut synergier av sammenslåingen så raskt som mulig. Frigjort midler skal brukes til å betale ned gjeld/bygg investeringfond, samfunnsutvikling og forøvrig disponere ressurser /bruke penger (investere) på en måte som reduserer fremtidige utgiftsforpliktelser.

Vi må erkjenne at det er – og vil bli - krevende og ta ut synergier i det omfang som forutsettes uten at strukturer endres.

Det foreslåes investert brutto rundt vel 400 mill. kroner i økonomiplanperioden. Dette er en historisk satsning og en økning i forhold til gjeldende økonomiplan. Økningen skyldes i all hovedsak utvidede kostnadsanslag for Inderøy oppvekst- og kultursenter.

Rådmannen anser det utelukket at Inderøy kommune over tid kan forsvare et slikt investeringsnivå uten bruk av eiendomsskatt på bolig. Derfor tilrår rådmannen innføring av eiendomsskatt på bolig fra 2015.

Det foreslås i denne omgang ikke vesentlige infrastrukturendringer på skole og bistands- og omsorgsområdet i økonomiplanperioden. Rådmannen foreslår igangsatt nødvendige utredningsarbeider.

Driftsbudsjettet. Saldering. Disponering av avsetninger

Det foreslås innført eiendomsskatt på boliger fra 2015 med 2 promille. Innføring av eiendomsskatt gjør det mulig å finansiere et høyere investeringsnivå enn i gjeldende budsjett- og økonomiplan.

Driftsrammene gjøres opp med krav til effektivisering i økonomiplanperioden (svakt fallende netto driftsrammer). Budsjettet gjøres opp med et ordinært netto driftsoverskudd (eks Ingar midler) på ca 1,5 mill. kroner i 2014 (uendret eller svakt stigende i økonomiplanperioden). Et forsvarlig nivå er minimum 5 mill. kroner (1 % netto driftsoverskudd).

Netto avsetninger (eks avsetning av mva-refusjon investeringer) er på 17,5 mill. kroner. Dette forutsettes fordelt med avsetninger til Inderøy 2020, vedlikehold bygg, avsetning til alminnelig disposisjonsfond, investeringsfond, rentefond og egenfinansiering investeringer (ubundet investeringsfond).

Investeringsplanen

Investeringsplanene er offensive i nåværende budsjett- og økonomiplan. Vi øker rammene betydelige i dette forslaget – i all hovedsak som følge av oppjusteringen av investeringsomfanget i Inderøy oppvekst- og kultursenter etter gjennomført anbudsrunde. Rådmannen foreslår at prosjektet gjennomføres med en øvre kostnadsramme inntil 250 mill. kroner.

Investeringslisten er betydelig i antall prosjekter. I all hovedsak videreføres de prosjekter som er innarbeidet i gjeldende økonomiplan. Rådmannen foreslår videreført årlige veiopprustnings-investeringer innenfor en ramme på 16 mill. kroner i perioden 2013 -2016.

Det foreligger i disse dager et forslag om bygging av et større regionalt anlegg for idrett på Røra. Rådmannen er innstilt på å tilrå at Inderøy kommune går inn med et investeringsbidrag og et bidrag til drift i form av en bruksavtale under, forutsatt bred regional medvirkning. Det er i denne omgang kun innarbeidet et begrenset investeringstilskudd til anlegget innenfor en samlet ramme for tilskudd til idrett/aktivitet.

Det er lagt inn en investeringsramme på 2 mill. kroner til utvidelser og oppgradering av Nils Aas kunstverksted.

For øvrig er avsetningene til prosjekt Inderøy 2020 ytterligere noe utvidet for å gi rom for satsninger på sentrumsutvikling i Straumen, i Mosvik og grendene for øvrig. Det vises til egen beskrivelse av Inderøy 2020 satsningen.

Det vises til en detaljerte gjennomgangen av investeringsbudsjettene. Nedenfor sammenfattes summarisk prosjekter med bevilgning (eventuelt fornyet bevilgning) i 2014 - og prosjekter hvor investeringsrammene endres reellt fra gjeldende økonomiplan:

- IKT prosjekter på uendret nivå eller noe oppjustert
- Inderøy oppvekst og kultursenter. (IOKS) Bruttorammen økes med ca 70 mill. kroner
- Mosvik skole- investeringsrammen økes til 27,2 mill. kroner
- Sakshaug kirke – orgel – revidert ramme 8,8 mill. kroner. Visse forsinkelser
- Inderøy kulturhus – nytt amfi (gjennomføres sammen med IOKS)
- Sakshaug kirke gamle – mur mot veg. Fornyet bevilgning
- Klokkarstu. Fornyet bevilgning. Mindre oppjustering
- Sandvollan barnehage. Ny bevilgning. Tilbygg en avdeling. Nåværende Helios saneres
- Sandvollan – trafikksikkerhetsprosjekt. Fornyet bevilgning. (Mest sannsynlig utsettelse)
- Nils Aas kunstverksted. Ny bevilgning. Utvidelse
- Idrettsanlegg. Ny bevilgning. Ramme. Jfr. også planene om et regionalt idrettsanlegg Røra
- Bygdebok allmenn del. Fornyet bevilgning. Uendret. Overført til finansiering drift
- Bofellesskap Nessjordet. Fornyet bevilgning. Uavklart løsning
- Kommunale utleieboliger. Renovering. Fornyet og utvidet bevilgning
- Botilbud demente. Fornyet bevilgning. Oppgradering Inderøyheimen
- Mosvik sykeheim – oppgradering rom. Fornyet bevilgning
- Opprustning kjøkken. Utstyrsinvestering. Ny bevilgning
- Velferdsteknologi. Utvikling. Ny bevilgning
- Boliger flyktninger. Ny bevilgning
- Opprustningstiltak – bygg. Delvis fornyet – delvis nye. Se spesifikasjon
- Boligfelt – utbygging. Delvis fornyet – delvis ny. Åsen/Langåsen/Nessjordet/Lillesund/Kjerkn
- Opparbeidelse næringsarealer/bygg. Delvis fornyet. Forprosjekt
- Oppdatering kartverk. Ny
- Inderøy 2020. Fornyet og utvidet bevilgning. Stedsutvikling. Bygdefiber
- Vei – forsterkning dekkelegging. Videreføres innenfor en samlet ramme på 16 mill. kroner
- Stoppeplass Flaget. Ferdigstilling. Fornyet og noe utvidet
- Gang og sykkelvei Lyngstad. Fornyet. Mulig utvidelse
- Sakshaug og Vennalivegen. Ferdigstilling. Fornyet
- Traktorutskifting. Fornyet
- VAR-området. Utskifting ledningsnett og oppgradering sentraler. Fornyet og utvidet
- Fjernvarmesentral Venna. Fornyet
- Startlån. Videreføres med redusert ramme 4 mill. kroner pr. år

For så vidt gjelder prosjekter som kommer til belastning utover i økonomiplanperioden så vises til den samlede investeringsoversikten.

Rådmannen vil snarest søke å styrke vår prosjektledelseskapasitet for å sikre fremdrift i våre prosjekter.

Egenbetalingene – skatter, gebyrer og avgifter

Utgangspunktet for vurderingen av et forsvarlig gjennomgående nivå på egenbetaling er følgende: 1) Inderøy kommune er i utgangspunktet en inntektssvak kommune. For å kunne tilby samme tjenestenivå som andre er vi avhengig av å holde et visst nivå på egenbetalinger.

2)Realinntektsutviklingen har de siste år, for de fleste grupper, vært betydelig. Mindre realjusteringer av egenbetaling på kommunale tjenester vil i liten grad belaste privatøkonomien og 3) gjennomgående vil nivået på egenbetalinger ikke legges høyere enn snittet på Innherred.

Det foreslås innført eiendomsskatt for boliger i nye Inderøy kommune fra 2015. For verker og bruk foreslås fra 2014 en harmonisert skattesats på 5 promille. Vi har i en overgangsperiode på 2 år brukt 2 promille for Inderøy og 7 promille for Mosvik. 5 promille for hele kommunen gir i 2014 samme inntekt som i 2013.

For så vidt gjelder øvrige egenandeler justeres disse for kulturskolen med ca 4 % og tilsvarende for SFO (virkning fra 01.08).

Var- avgiftene justeres opp med 3 % på vann og avløp – på nivå med den alminnelige prisstigning. Dette er også nødvendig for å forsvare et økende investeringsnivå.

Innenfor plan- og byggesak gjøres en del større endringer for 1) å tilpasse gebyrene i større grad til medgåtte kostnader for ulike typer behandlinger og 2) etablere gebyrnivå med bedre kostnadsdekning og større stabilitet i årlige samlede gebyrinntekter.

Driftsområdene – i kortversjon

Vi har et for høyt kostnadsnivå i 2013. Rådmannen har tidligere varslet et sannsynlig underskudd inneværende år i driften. Dette estimeres til ca 4 mill. kroner. Vi har utfordringer på de store virksomhetsområdene – skole, bistand og omsorg - og delvis kommunalteknikk.

Driftsrammene for 2014 legges nivåmessig noe under revidert budsjett for inneværende år. Om vi skal makte et betydelig investeringsprogram så er vi avhengig av 1) stramhet i driftsbudsjettene og økte egeninntekter (i praksis eiendomsskatt).

Det vises til gjennomgangen under de respektive virksomhetsområdene.

Politisk virksomhet
Budsjettet for 2014 er på nivå med revidert budsjett 2013. Rådmannen foreslår en begrenset reduksjon i rammen i økonomiplanperioden – fra 2016. Det foreslås gjennomført en utredning i god tid før neste kommunestyreperiode.

Fellesadministrasjonen, plan og næring
I rammeforslaget er fellesadministrasjon, plan og næring sett i sammenheng. Området er under omstilling. Det er allerede tatt ut vesentlige synergieffekter gjennom naturlig bemanningsreduksjon. Økonomiplanforslaget skisserer en ytterligere begrenset reduksjon i kostnadene. Utviklings- og plankapasiteten skal kunne opprettholdes, og utrednings og planarbeidet vil bli betydelig også i 2014.

Oppvekst. Skole og barnehager
Virksomhetsområdet får budsjettrammene svakt redusert som følge av forventet fortsatt elevtalls- og barnetallsnedgang. Nedgangen er dog marginal (ca 1,5 %). Det er likevel utfordrende og ta ut

bemanningsressurser. Utfordringen er spesielt stor for de små skolene – med allerede lav bemanning.

Utvidelser av valgfagstilbudet i Ungdomsskolen gjennomføres i samsvar med statlige føringer. Nærung og Ungt Entreprenørskap videreføres. Betydelig innsats forutsettes nedlagt i gjennomføring av kvalitetsplanens handlingsplan – vurdering for læring, tidlig lesing og styrket klasseledelse mv.

Rådmannen foreslår iverksatt en utredning av det fremtidige skoletilbud, herunder struktur, i lys av vedtatt kvalitetsplan.

Helse, bistand og omsorg
Dette budsjettområdet, spesielt Bistand og omsorgsområdet, får den sterkeste veksten i forhold til inneværende års budsjett. Ettersom kostnadsnivået ved inngangen til budsjettåret er for høyt, etter to år med en uventet sterk kostnadsvekst, vil budsjettforslaget kreve reduksjon i aktivitet og kostnader i forhold til inneværende år.

Vi har utfordringer med en sterk vekst i kostnader knyttet til ressurskrevende tjenester innenfor bistand og omsorg – kombinert med svekket statlig finansiering av ressurskrevende tjenester. I tilegg kommer den noe mer usynlige effekt av samhandlingsreformen og raskere utskrivning fra sykehus. Dette gir kostnadspress. Barnevernskostnadene synes i det korte perspektiv og stabilisere seg – dog på et relativt høyt nivå. Vi ser i regnskapene for 2013 de første tegn til økende sosialhjelpsutgifter etter en høykonjunkturperiode. Dette gir seg utslag i budsjettforslaget for 2014.

Barnevern og frisklivssatsning prioriteres i budsjettet for 2014 innenfor helse, rehab og barnevernsområdet.

Prosjektet Livsgledesykehjem skal gjennomføres. Satsningen på Saman for ein betre kommune viderføres. I forhold til gjennnomføring av helse og omsorgsplanen, må vi kritisk gjennomgå tiltaksplanene på ny i lys av den uforutsette kostnadsveksten på området.

Rådmannen vil på nyåret legge fram en egen sak for politisk nivå om kostnadsutviklingen – spesielt på bistand og omsorgsområdet.

Kultur og fritid
Kostnadene reduseres i forhold til revidert budsjett. Dette betyr en viss nettoreduksjon i bemanningsressursen i den sentral kulturstaben og en viss reduksjon i tilskuddsnivåene til større arrangement. Vi legger til grunn at utgiftene knyttet til vertskommuneavtalen vedrørende Mint kan reduseres noe i 2014. Kulturskoletilbudet opprettholdes på etablert nivå - eller styrkes noe.

Eiendom og kommunalteknikk.
Revidert budsjettrammer videreføres reelt på om lag samme nivå som i 2013. Vi vil i tiden fremover i større grad fokusere på vedlikehold av bygnings- og veikapitalen. Vi har under arbeid en vedlikeholdsplan for bygg og foreslår avsatt ytterligere midler til et vedlikeholdsfond. Dette vil kunne disponeres når vedlikeholdsplanen er ferdigstilt og godkjent.

VAR-området
Området gjøres opp med nettoutgifter lik null. Vannavgiften økes med 3 % neste år, mens avløpsavgiften reduseres tilsvarende. Investeringsprogrammet økes.

3. Organisering og styring

3.1. Organisering

3.1.1 Politisk styringssystem

Inderøy kommune styres etter formannskapsmodellen. Dette er hovedmodell i kommuneloven og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholdsvis representasjon i kommunestyret.

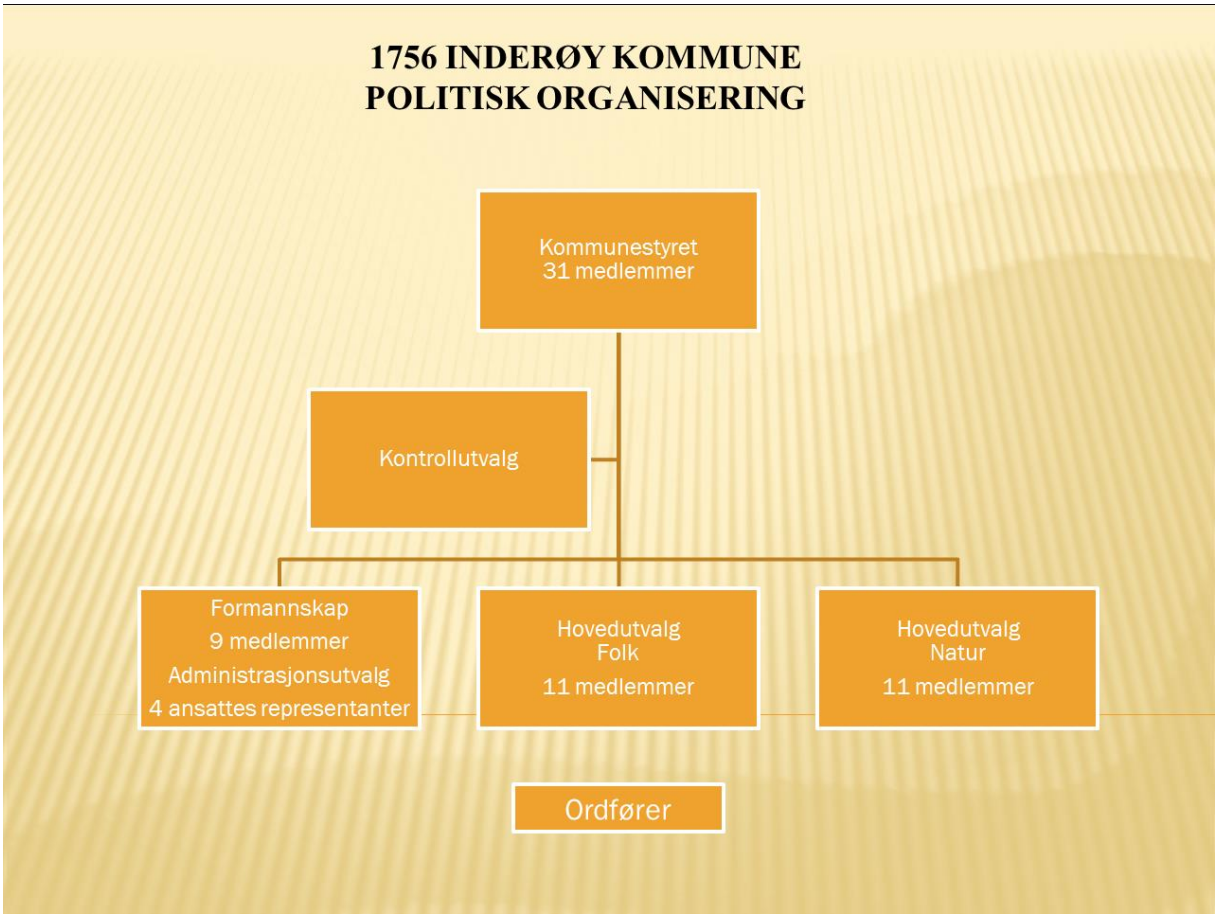

Kommunestyret (31 medlemmer) er kommunens øverste politiske organ. Kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak.

3.1.2 Administrativ organisering

Inderøy kommune er administrativt organisert i en to-nivåmodell med to formelle beslutningsnivåer; rådmann og enhetslederne.

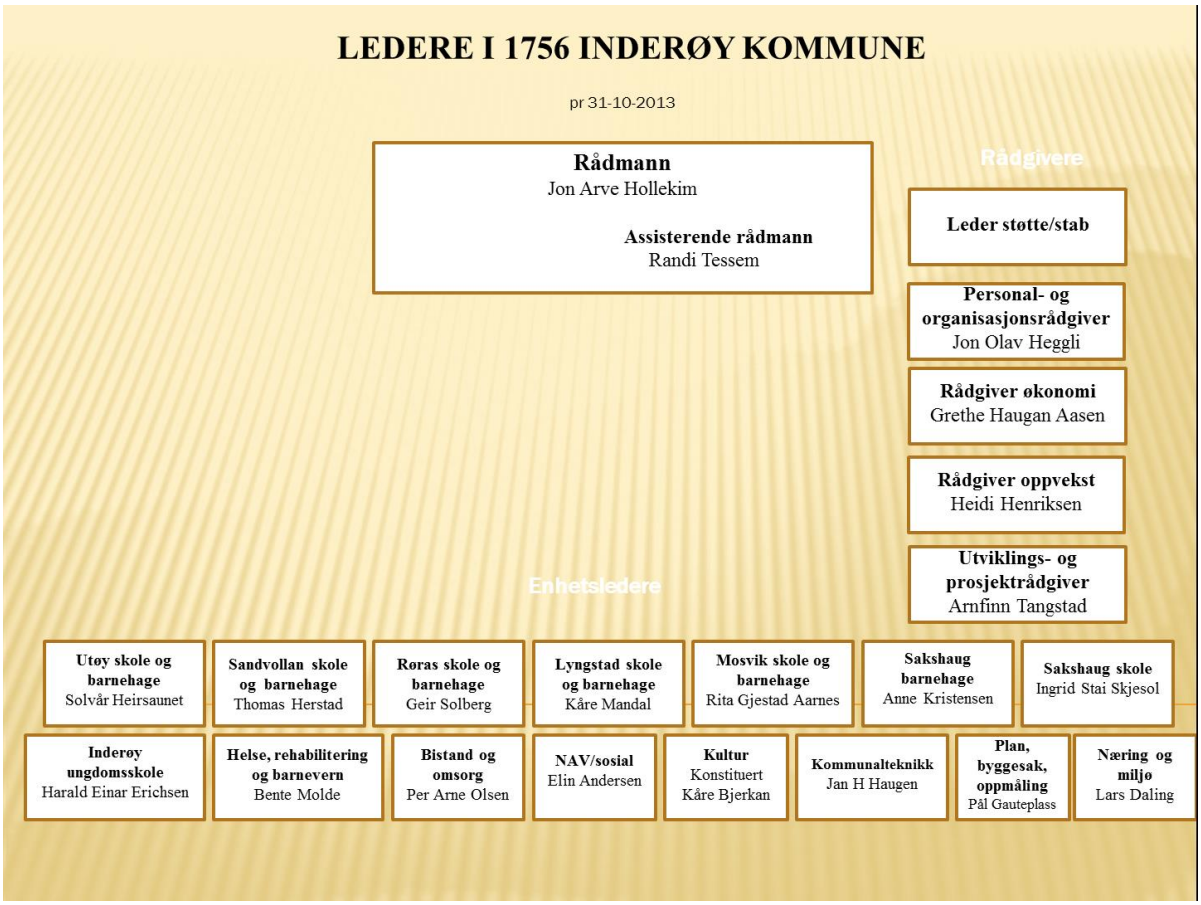

Rådmannen er øverste leder for kommunens administrasjon. Rådmannen leder administrasjonens arbeid med å forberede saker for folkevalgte organer, og er ansvarlig for at disse er forsvarlig utredet. Rådmannen har videre ansvar for å gjennomføre og iverksette de politiske beslutningene. Rådmannens ansvar og myndighet er nærmere beskrevet i instruks og delegeringsreglement. Delegeringsreglement og instrukser er under revisjon.

Rådmannens ledergruppe består av assisterende rådmann og enhetsledere. Det er for tiden 15 definerte enheter i Inderøy kommune. Enhetslederne er i praksis delegert rådmannens myndighet innenfor sine ansvarsområder.

Enhet for kommunalteknikk vil fra 01.01.2014 bli benevnt Enhet for eiendom og kommunalteknikk.

Lederfunksjonen «Støtte og stab» er avviklet som en selvstendig lederfunksjon. Ansvaret er p.t. tillagt personal- og organisasjonsrådgiver.

3.2. Planleggings- og rapporteringssystemet. Årshjulet

3.2.1 Planverket. Planstatus
Kommunene er pålagt gjennom Plan og bygningslovens kapittel 11, å utarbeide kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.
Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser. Planen skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategi en og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen.

Det kan utarbeides kommunedelplan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder. Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og den skal revideres årlig. Økonomiplanen etter kommunelovens § 44 er en slik handlingsdel.

Den 01.01.2012 ble formelt etablert en ny kommune 1756 Inderøy etter sammenslåingen av 1729 Inderøy og 1723 Mosvik.

Det skal etableres et nytt samlet planverk for nykommunen. Dette er en betydelig oppgave.

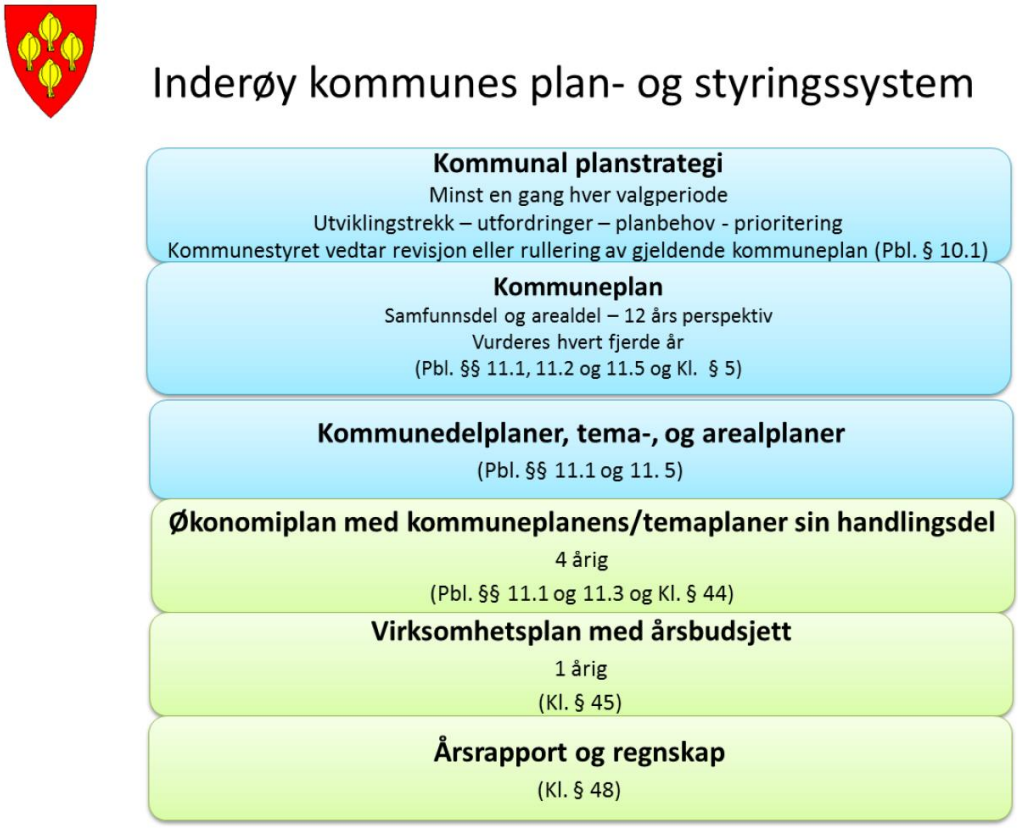

Inderøy kommunestyre vedtok *kommunal planstrategi* den 19.03.12. En planstrategi skal utarbeides i løpet av første året av en ny kommunestyreperiode.

I planstrategien for Inderøy kommune er det lagt vekt på utfordringer på de sentrale kommunale virksomhets- og tjenesteområdene. Det lagt spesielt vekt på generell samfunnsutvikling med bolyst, livskvalitet og næringsutvikling, langsiktig arealbruk, klima og miljø - og universell utforming.

I planstrategien er følgende planer prioritert – med status for gjennomføring angitt i egen kolonne:

Prioritering	Gjennomføring
Kommuneplanens samfunnsdel	Vedtatt i kommunestyret den 17.06.2013
Kommuneplanens arealdel	Planlagt vedtatt av kommunestyret mars 2014
Kulturplan	Vedtatt i kommunestyret den 17.06.2013
Næringsplan	Planlagt vedtatt av kommunestyret desember 2013
Miljøplan	Planlagt gjennomført i løpet av 2014
Folkehelseplan	Planlagt gjennomført i løpet av 2014
Oppvekstplan	Planlagt gjennomført i løpet av 2014
Overordna beredskapsplan	Revidert den 18.08.11, mangler ROS-analyse

Det er i tillegg allerede utarbeidet en helse- og omsorgsplan med boligsosial handlingsplan, kvalitetsplan grunnskole, (egentlig en temaplan til kommunedelplan Oppvekst) og temaplan bibliotek.

I *kommuneplanens samfunnsdel* er det lagt noen overordnede målsettinger til grunn for kommunens arbeid basert på visjonen «best- i lag» og verdiene åpenhet, raushet og respekt:

2.3. Overordna målsettinger

- **Inderøy skal være en livskraftig og attraktiv kommune i hjertet av Trøndelag**
- **Inderøy skal ha god kvalitet på tjenester til innbyggerne.**

Delmålene er formulert slik:

- *Ha en sterk politisk styring i kommunen*
- *Øke innbyggertallet i Inderøy kommune til over 7200 innen 2025*
- *Utvikle attraktive bolig- og fritidstilbud*
- *Det skal til enhver tid være de beste oppvekstsvilkår med et godt nærmiljø og et rikt kulturliv.*
- *Fremme god næringsutvikling*
- *Være en utviklende og fleksibel arbeidsplass for de ansatte*
- *Ha et bredt faglig miljø og kostnadseffektive tjenester i kommunen*
- *Være en god samarbeidspartner på felles prosjekter med kommuner på Innherred og Trøndelag*

Økonomiplanen er handlingsdelen av kommuneplanen og setter økonomiske rammer for kommende fireårsperiode. Budsjettet defineres som første år i økonomiplanen og vedtas med bindende virkning.

Når kommunestyret har vedtatt økonomiplanen, følges dette opp på de enkelte virksomhetsområdene/enhetene med *virksomhetsplaner* med mål og tiltak. Virksomhetsplanene rulleres årlig.

Våre resultater skal dokumenteres gjennom **årsrapporter** på overordnet nivå og på virksomhetsnivå. Løpende rapporteres til kommunestyret gjennom **tertialrapporter.**

Se også våre hjemmesider for nærmere beskrivelse av årshjulet.

3.2.2 Balansert målstyring. Overordnet målekart

Inderøy kommune skal legge prinsippene for balansert målstyring til grunn for plan- og rapporteringssystemet. Et overordnet målekart er i praksis en sammenfatning av de overordnede mål for virksomheten - med måleindikatorer – utledet av planverket.

Vi har vårt overordnede målekart under utvikling samtidig med at plansystemet nå revideres. Målekartet skal være oversiktlig og lett tilgjengelig for å dokumentere kommunens mål.

Målekartet er organisert under fire fokusområder:

- Brukere
- Medarbeidere
- Økonomi og infrastruktur
- Samfunn

En oppdatert, men fortsatt uferdig versjon, er tatt inn i dokumentet, se nedenfor. Det vil bli lagt fram en egen sak for kommunestyret i juni for å forankre et nytt målekart med grunnlag i nytt planverk.

Inderøy kommunes målekart - overordnede og gjennomgående måleindikatorer. Fokus - Medarbeider (M)

	Fokus Samfunn - S	*Fokus Bruker - B*		*Fokus Medarbeider - M*					*Fokus Økonomi og infrastr - Ø*			***Best - I lag***
	Fokusmål		Målindikatorer	Status sist	Andre komm	Definerte mål 2013	Lang	Supplerende eller kvalitative målformuleringer	Frekvens-rapport-K-styret	Frekvens-rapport-rådm	Kilde -måle-metode	Merknad
M1	Høyt nærvær	M1	Nærvær totalt	90,0 %	91,0 %	93,0 %	94,0 %		Tertial	Mnd	Intern/agresso	
		M2	Korttids fravær			1,5 %	1,0 %		Tertial	Mnd		
	Høg heltidsandel	M3	Gjennomsnittlig stilllingstørrels	72,0 %	76,0 %	73,0 %	77,0 %		Årlig		PAI/KS pr.1.12.	mnd rapport til rådm - kilde Agresso
		M4	Heltidsstillinger			44,4 %	55,0 %		Årlig		PAI/KS pr.1.12.	mnd rapport til rådm - kilde Agresso
		M5	Uønsket deltid				0,0 %	Årlig reduksjon 1-2 %	Årlig	Årlig	Årlige undersøkelser	
	Godt og anbefalt arbeidsmiljø											
		M6	Fornøydhet arbeidssituasjon	4,6	4,6	4,6	5,0		2-årlig	2-årlig	Medarbeiderundersøkelse	KS - www.bedrekommune.no
		M7	Opplevd god organisering	4,4	4,5	4,4	5,0		2-årlig	2-årlig	Medarbeiderundersøkelse	KS - www.bedrekommune.no
	God organisering og tilrettelegging for kompetanseutvikling	M8	Anbefalinger egen arbeidsplass	4,9	4,9	4,9	5,5		2-årlig	2-årlig	Medarbeiderundersøkelse	KS - www.bedrekommune.no
		M9	Faglig og personlig utvikling	4,2	4,4	4,2	5,0		2-årlig	2-årlig	Medarbeiderundersøkelse	KS - www.bedrekommune.no
	God ledelse											
M5		M51	Medarbeidersamtaler									
		M52	Opplevd god ledelse									

Inderøy kommunes målekart - overordnede og gjennomgående måleindikatorer. Fokus - BRUKER (M)

	Fokus Samfunn - S	*Fokus Bruker - B*		*Fokus Medarbeider - M*					*Fokus Økonomi og infrastr - Ø*			***Best - I lag***
	Fokusmål		Målindikatorer	Status sist	Andre komm	Definerte mål 2013	Lang	Supplerende eller kvalitative målformuleringer	Frekvens-rapport-K-styret	Frekvens-rapport-rådm	Kilde -måle-metode	Merknad
	B1 God kvalitet på tjenestetilbudet		B11 Brukertilfredshet med tjenestetilbudet									
			B12 Oppdaterte tjenestebeskrivelser									
			B13 Vedtak som bli endret av klageinstansen									
	B 2 Tilgjengelige tjenester		B21 Opplevd god service									
			B 22 Gode internettsider									
	B 3 Brukermedvirkning		B 31 Opplevd god brukermedvirkning									

Inderøy kommunes målekart - overordnede og gjennomgående måleindikatorer. Fokus - Økonomi og infrastruktur(ØI)

	Fokus Samfunn - S		*Fokus Bruker - B*	*Fokus Medarbeider - M*					*Fokus Økonomi og infrastr - Ø*			***Best - I lag***
	Fokusmål		Målindikatorer	Status sist	Andre komm	Definerte mål 2014	Lang	Supplerende eller kvalitative målformuleringer	Frekvens-rapport-K-styret	Frekvens-rapport-rådm	Kilde -måle-metode	Merknad
Ø1	God økonomistyring	Ø11	Avvik opprinnelig budsj/regnsk				0 %	Godt dokumenterte budsjetter				
		Ø12	Rapporteringsavvik 1 og 2 tertial				0,8-0,4 %	Presis rapportering				
		Ø13	Netto driftsresultat				1,0 %	Ordinært netto driftsresultat				
		Ø14	Netto gjeld			75 %	60,0 %	Av landsgjennomsnitt utenfor Oslo				
Ø2	Effektive tjenester	Ø22	Netto kostnader pr. tjeneste				98 %	Av nettokostnader Kommunegr 7			Kostra	
Ø3	Vedlikeholde fysisk infrastruktur	Ø31	Avsettes planlagt vedlikeh bygg				1 mill	Arlige faste avsetninger - disp etter plan				
		Ø32	Avsettes planlagt vedlikeh veg				1 mill					
Ø4	Kompetanseutvikling	Ø33	Avsettes årlig planlagt				0,5 mill	Disponeres sentralt				

Inderøy kommunes målekart - overordnede og gjennomgående måleindikatorer. Fokus - SAMFUNN (M)

	Fokus Samfunn - S		*Fokus Bruker - B*	*Fokus Medarbeider - M*					*Fokus Økonomi og infrastr - Ø*			***Best - I lag***
	Fokusmål		Målindikatorer	Status sist	Andre komm	Definerte mål 2013	Lang	Supplerende eller kvalitative målformuleringer	Frekvens-rapport-K-styret	Frekvens-rapport-rådm	Kilde -måle-metode	Merknad
S1	Befolkning	S11	Befolkningsvekst	6712			7200	Innbyggere innen 2025			SSB	
	Innbyggertilfredshet	S12	Skole og barnehagetilbud								Innbyggerundersøkelsen	
		S13	Oppvekstvilkår barn og unge								eller direkte undersøkelser	
		S14	Helse og omsorgstilbudet									
		S15	Kulturtilbudet									
		S16	Tilrettelegging for næringsliv								Årlig direkte evaluering	
S2	Miljø	S3	Miljøsertifisering av enheter									
		S4	Reduksjon i energiforbruk									

4. Overordnede utviklingstrekk og planforutsetninger

4.1 Befolkningsutvikling

Den viktigste indikatoren på hvordan etterspørselen etter kommunale tjenester vil forløpe over tid, er forventet utvikling i befolkning og befolkningsstruktur.

Aldersgruppe	1990	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2020	2025	2030
0-5 år	554	534	513	457	460	429	432	434	416	402	389	382
6-12 år	695	724	708	641	645	648	624	602	587	536	515	501
13-15 år	349	282	345	322	308	294	287	288	300	251	226	226
Sum grunnskole	1044	1006	1053	963	953	942	911	890	887	787	741	727
16-19 år	461	387	409	426	414	416	419	412	393	364	320	297
20-44 år	2304	2156	2034	1897	1908	1882	1844	1781	1755	1623	1591	1538
45-66 år	1345	1665	1872	2018	2025	2023	2033	2033	2033	1951	1809	1695
67-79 år	776	635	581	601	629	675	690	744	778	959	1045	1039
80 år +	296	344	334	327	328	315	306	311	318	338	413	540
Sum over 67 år	1072	979	915	928	957	990	996	1055	1096	1297	1458	1579
SSB - Middels vekst	6780	6727	6796	6689	6717	6682	6635	6605	6580	6424	6308	6218
SSB - Høy vekst						6682	6652	6628	6610	6548	6580	6678
SSB - Middels vekst Innherred						6682	6722	6762	6803	6885	6968	7052

I oversikten har vi lagt inn prognoser ut fra SSBs anslag for middels og høy vekst. Høy vekst anslaget fra SSB har lavere anslag for veksten i landets befolkning enn hva den faktisk er i dag.
Vi har også gjort et anslag på forventet vekst i Inderøy om Inderøy får samme vekst som Innherred (Middels vekst i landets befolkning).

Ut fra SSBs prognoser er vi avhengig av en høy vekst i befolkningsutviklingen på landsbasis (dvs. samme veksttakt som i dag eller noe lavere) for å holde befolkningen i Inderøy over tid på samme nivå som i dag. Selv med en slik forutsetning registreres en tilbakegang fra til 2025 før trenden snur utover på 2030-tallet.

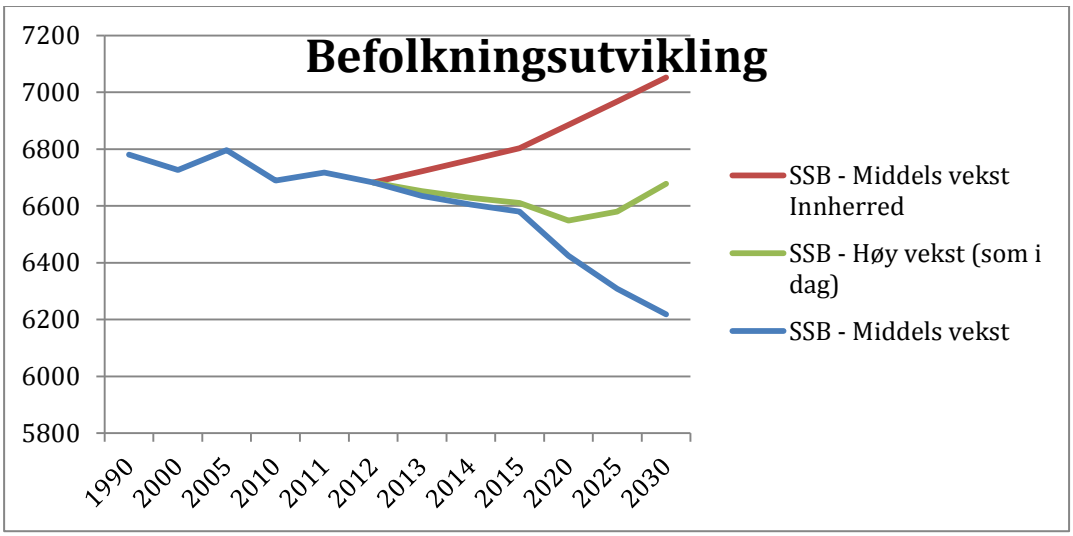

Oppdaterte befolkningsprognoser gir grunnlag for følgende refleksjon;

Inderøy kommune er i en mellomposisjon når det gjelder forventninger til fremtidig befolkningsutvikling. Vi vil ikke oppleve raske bevegelser i noen retning. Vi risikerer en befolkningsnedgang, men har også muligheter for å sikre en stabil befolkning med en forsiktig vekst.

En eventuell befolkningsvekst vil ikke bli større enn at den i stor grad kan håndteres innenfor den kapasiteten vi har for den kommunale tjenesteyting - samlet sett.

Tall for befolkningsutviklingen samlet skjuler forventede store bevegelser i befolkningsstruktur. Dette er en trend som gjør seg gjeldende over hele landet, men hvor utfordringen naturlig nok kan bli størst for kommuner med stagnerende befolkning.

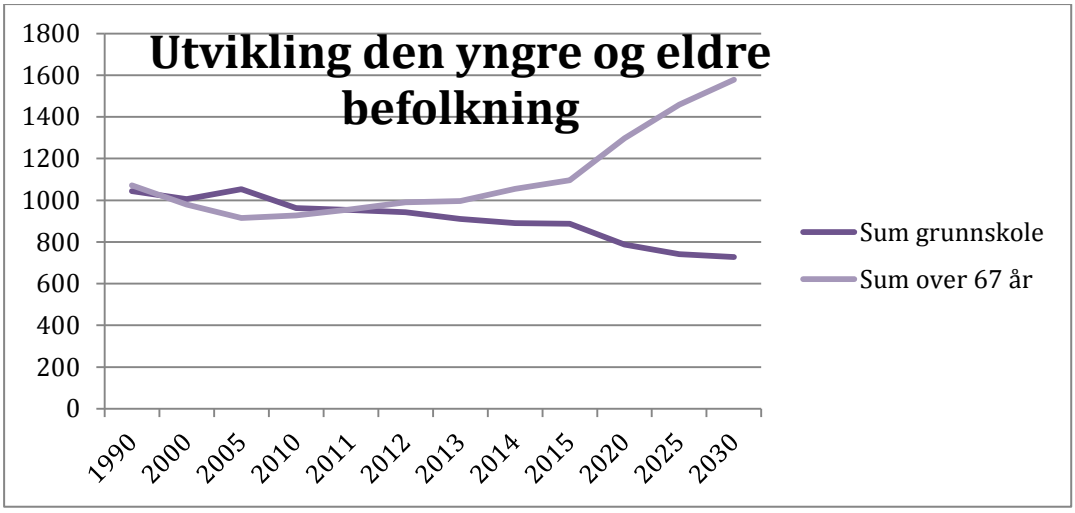

Dette bildet viser den relative utvikling i antallet barn i grunnskoleårsklassene (middels vekst alternativet) og gruppen over 67 år. Om vi hadde lagt til grunn høy vekst – alternativet, så ville ikke bildet sett vesentlig annerledes ut. Mens vi i 2013 har omtrent like mange i aldersgruppen 6-15 år som i over 67, så vil i 2030 eldregruppen utgjøre dobbelt så mange som ungdomsgruppen.

Dette må innebære en vesentlig ressursforskyvning til eldre brukere over tid. I den forbindelse er det av betydning å registrere at gruppen over 80 år (ofte brukt som indikator for behov for omsorgstjenester) først begynner å øke signifikant rundt 2020 og utover.

Befolkningsutviklingen er avgjørende for kommunens finansielle evne over tid. Utviklingen i frie inntekter følger befolkningsutvikling og befolkningssammensetning nærmest proporsjonalt - under normale konjunkturer og med gjeldende politiske kurs.

Forenklet vil en befolkningsvekst på 0,3 % pr. år gi økte frie inntekter i størrelsesorden 20 mill. kroner i 2032 – og motsatt. Differansen mellom disse to befolkningsanslagene, gir en differanse i anslagene over fremtidige generelle inntekter i størrelsesorden 40 mill. kroner.

Det er åpenbart at Inderøy kommunes langsiktige økonomiske utfordring er vesensforskjellig avhengig av det ene eller det andre utfallet.

Den investeringsplanen som legges fram bygger på at vi i det minste greier å opprettholde folketallet over tid. Om vi tror på våre målsettinger om 7200 innbyggere er dette kurant. Om vi legger mest vekt på historikken og SSBs prognoser, så får vi en utfordring! Utfordringen er absolutt løsbar, men vil kreve både ytterligere eiendomsskatt og strukturtiltak som så langt ikke har vært på dagsorden.

Elevtallsutvikling fram til 2017 i de forskjellige skolekretser

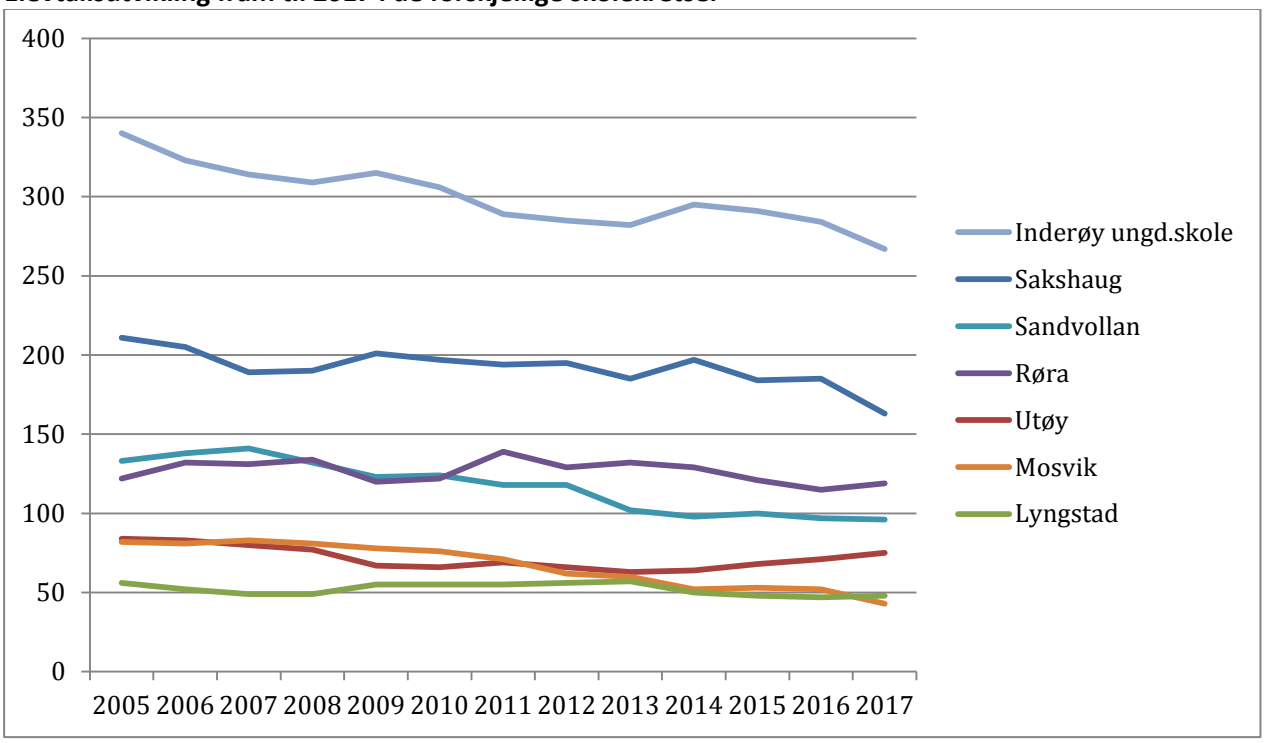

Elevtallsutvikling samlet for kommunen etter middels og høy nasjonal vekst

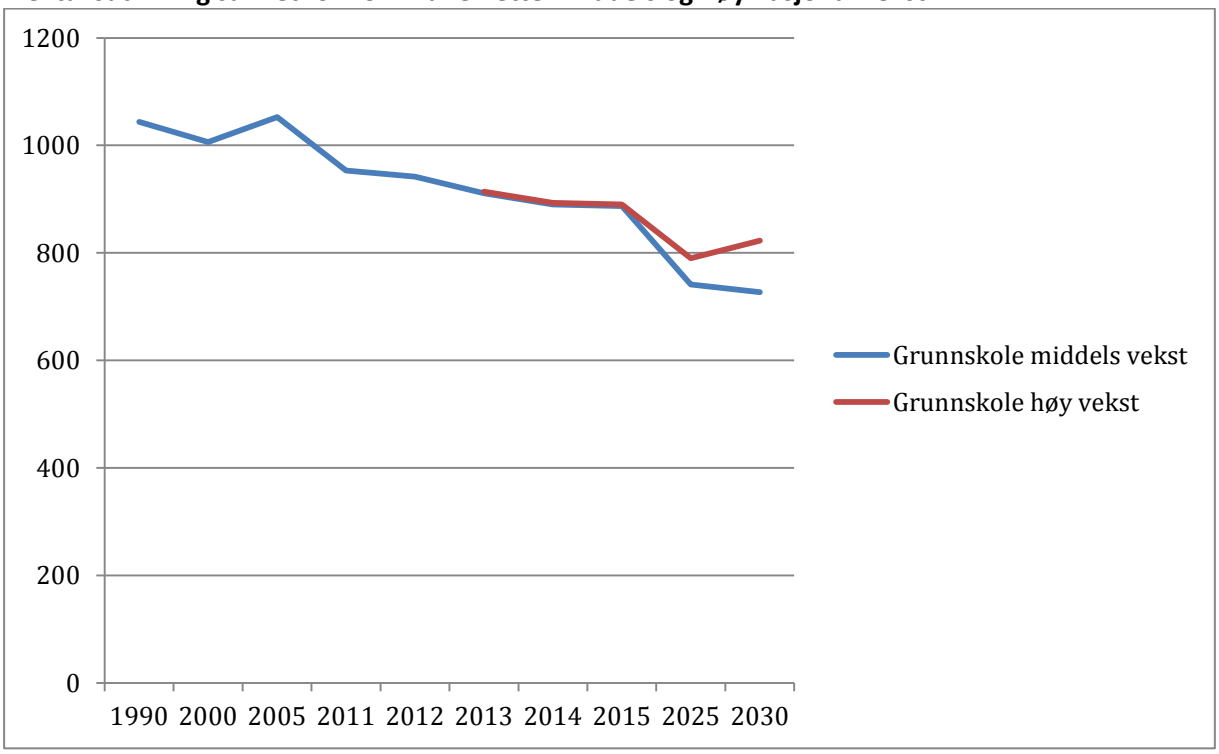

Etter rådmannens skjønn er det nå nødvendig å utrede strukturendringer både på skole og bistand og omsorgsområdet for å møte framtiden. Ved en planleggingsforutsetning om uendret befolkning – eller til og med svak vekst – så vil ressursforskyvningen fra skole og oppvekstområdet og til helse og sosialområdet mest sannsynlig over tid bli så vidt betydelig at strukturendringer på skoleområdet vil tvinge seg fram.

Det blir rett og slett for dyrt – og en kvalitetsmessig utfordring – og drive 6 barneskoler på en så vidt begrenset geografisk flate. Det fremtidige inntektssystemer vil ikke gi rom for denne type skolestrukturer.

4.2 Verdiskapning og næringsliv

Inderøy preges av et stabilt og økonomisk bærekraftig næringsliv. Kommunen er ikke avhengig av utviklingen i noen få hjørnesteinsbedrifter, og Inderøy kommune er selv den klart største arbeidsgiveren i kommunen. Med en utpendling på om lag halvparten av de yrkesaktive, er det også slik at endringer utenfor kommunen vil ha like stor betydning for sysselsettingen som utviklingen for næringslivet internt i kommunen.

Et av de mest markante trekkene ved Inderøy, er den posisjonen kommunen har opparbeidet seg som en mat- og opplevelseskommune. Den Gyldne Omvei har blitt et begrep med nasjonal gjenklang, og besøkstallene for bedriftene som er medlemmer øker fra år til år. Den Gyldne Omvei har på den måten blitt en omdømmeskaper med en betydning for kommunen som går langt ut over den omsetningen og sysselsettingseffekten som medlemsbedriftene også skaper.

Inderøy har tradisjonelt vært sterke på landbruk og næringsmiddelproduksjon. De generelle strukturendringene i landbruket har også gjort seg gjeldende i vår kommune, men Inderøy har for flere produksjoner styrket sin relative posisjon i forhold til kommuner som det er naturlig å sammenlikne seg med. De større næringsmiddelbedriftene har også klart seg bra innenfor en bransje med tøft prispress og små marginer.

Et annet karaktertrekk ved Inderøy er de mange bedriftene innenfor bygg og anlegg som har eierskap og tilhold i kommunen. Dette er bedrifter med høy grad av profesjonalitet og god lønnsomhet. Med et fortsatt høyt investeringsnivå både offentlig og privat, ser det ut til å være gode utsikter for en fortsatt positiv utvikling i bygge- og anleggsbransjen.

Inderøy kommune ligger lavt på statistikken når det gjelder detaljhandel per innbygger, og pilen har pekt svakt nedover de siste årene. Dette har å gjøre med det relativt begrensede antallet handelsbedrifter innenfor kommunens grenser, men kanskje enda mer med den massive satsingen på handel i nabokommunene - og at mange inderøyninger har sitt daglige virke i nabokommunene.

Når det gjelder tilgang på næringsarealer, er det i liten grad tilrettelagte arealer for tyngre aktivitet innenfor kommunens grenser. Det arbeides med å klarlegge om det kan være økonomisk bærekraftig å opparbeide - og utvikle - et større område i tilknytning til de eksisterende næringsarealene på Lensmyra, Røra. I kommunesenteret er det lagt ut arealer for handelsaktivitet på Nessjordet, og COOP har også planer om å flytte ut av gamle Straumen.

Kommuneplanens samfunnsdel sin overordnede og gjennomgående visjon, formuleres som «Best – i lag». Det formuleres et sett av verdier – raushet, respekt og åpenhet - som ledetråd for hvordan Inderøysamfunnet ønsker å framstå – i den interne samhandling og i samhandling med omgivelsene.

De viktigste innsatsområdene for Inderøy kommune fram til 2025, er i følge innledningen til kommuneplanens samfunnsdel, blant annet å ha fokus på kommunens befolkning og deres levekår, å skape grobotn for et solid næringsliv, å ha et levende kulturliv og å redusere energiforbruket.

Verdiskapning og utvikling av næringsliv må ha sin forankring i «Strategisk næringsplan 2013-2025», der den grunnleggende tanken er at effektiv næringsutvikling bare kan skje i et tett samarbeid mellom næringslivet og kommunen.

Konkret vil næringsplanens hovedmål for næringsarbeidet være førende for utvikling av næringslivet i budsjett- og økonomiplanperioden:

- Inderøy kommune skal være den prioriterte kommune for etablert næringsliv og nyetablerere.
- Inderøy kommune skal være en aktiv støttespiller for tilrettelegging av næringsareal i hele kommunen.
- Gjennom veiledning og bruk av næringsfond skal verdiskapingen økes - blant annet med vekt på lokale ressurser. Målet er en vekst i sysselsettingen i Inderøy kommune på 10 %.
- Inderøy kommune vil aktivt delta, sammen med de øvrige kommunene i regionen, i arbeidet med å styrke regionens konkurransekraft om sysselsetting og næringsetableringer.
- Å nå sentrale og regionale mål for utvikling av landbruket.

4.3 Miljø og bærekraftig utvikling

Gjeldende klima- og energiplan er vedtatt av gamle Inderøy kommune. Fellesnemnda vedtok i møte 22.06.2011 at vedtatt klima- og energiplan for 1729 Inderøy skulle gjøres gjeldende for 1756 Inderøy - med nødvendige tilpasninger. Rådmannen er delegert fullmakt til å gjøre mindre endringer når det gjelder formål, tiltak og språk i forbindelse med en slik samordning.

I klima- og energiplanen er det foreslått følgende mål for klima og energi i Inderøy kommune fram til 2020:

- 20 % redusert energiforbruk i egne bygg
- Økt bruk av lokale fornybare energibærere
- EL skal ikke brukes til oppvarming når gode alternativer finnes
- Kommunen skal være ledende innen miljøriktig energibruk
- Inderøy kommune skal bidra til redusert utslipp av klimagasser i tråd med Kyotoavtalen og nasjonale målsettinger
- Innen egen tjenesteproduksjon skal kommunen være et godt eksempel for andre

Inderøy kommune har et betydelig potensiale knytta til alternative energikilder; bioenergi, små kraftverk, vindkraft og tidevannsenergi (Straumen og Skarnsundet).
Inderøy skal være såkalt Miljøfyrtårnkommune. Inderøy kommune har en ansatt som er autorisert miljøfyrtårn-sertifisør. Dette er et fortrinn som kommunen bør benytte seg av.

I forbindelse med Inderøy 2020 og delprosjekt opplevelse og reiseliv, jobbes det bredt mellom Inderøy Næringsforening og Den Gyldne Omvei for at Inderøy skal bli sertifisert som landets 5. godkjente Bærekraftig Destinasjon (Fra før er Røros, Vega, Lærdal og Trysil godkjent).

Miljøsertifisering av reiselivsbedrifter og andre bedrifter er et av de sentrale tiltak. I denne sammenheng er det viktig at Inderøy kommune er en aktiv deltaker og pådriver innen miljøsertifisering av både deler av kommunens enheter - og bidrar til at flere bedrifter i kommunen blir miljøfyrtårn-sertifisert.

Som virkemiddel for å motivere flere bedrifter til å la seg miljøfyrtårn-sertifisere, bør det åpnes for støtte fra næringsfond til sertifiseringen (bedriftsutvikling).
Gjennom vedtak om etablering av felles fjernvarmesentral basert på biomasse på Venna, tilrettelegging for bruk av bioenergi ved Mosvik skole og utbygging av fjernvarme knytta til kommunale eiendommer, viser kommunen en vilje til satsing på alternativer til el som oppvarmingskilde.

Arbeidet med å få på plass en ny miljøplan planlegges sluttført våren 2014.

5. Den økonomiske situasjon og utsikter ved inngangen til økonomiplanperioden

5.1 Kommunens finansielle stilling pr. dato. Regnskapssituasjonen

Budsjett- og økonomiplanforslaget legges fram medio november 2013. Beskrivelser og vurderinger bygger på det kunnskapsgrunnlag vi har per dato, jfr. også tertialrapporten til kommunestyret i september.

I regnskaps- og tertialrapporten for første og andre tertial, er det tydeliggjort utfordringer med budsjettbalansen på driftsområdene inneværende år. I andre tertial er eksplisitt varslet et sannsynlig merforbruk på drift. Ut fra regnskapet per dato anslår vi dette til 4 mill. kroner på årsbasis (ca. 1 % av netto driftsbudsjett).

Vi må påregne overskridelser både på bistandsområdet, oppvekstområdet og kommunalteknikk – dog med ulike forklaringer.

På området bistand og omsorg registreres en sterkere kostnadsvekst enn beregnet. Dette gjelder spesielt ressurskrevende tjenester, rettighetsbasert tjenester som BPA og den generelle effekt av samhandlingsreformen. Høyt sykefravær og spesielt korttidsfravær første halvår har også medvirket.

På oppvekstområdet er forklaringsfaktorene økt ressursbruk knyttet til ressurskrevende elever, økte utgifter til skyss, lærlinger mv og noe forsinkelser i omstilling- og nedbemanning, jfr. spesielt Mosvik skole som har måttet tilpasse seg lavere bemanning i flere trinn.

Når det gjelder Kommunalteknikk er bildet noe mer sammensatt. Budsjett for brøyting og strøing er eksempelvis åpenbart for lavt anslått også i budsjett 2013. Rådmannen vil på ny se nærmere på ressursbruken knyttet til våre kontrakter.

Fellesområdene i våre regnskaper vil kunne komme ut i balanse, eventuelt med en svakt mindreforbruk – dog ikke slik at et merforbruk på driftsområdene kan hentes inn. Vi kan påregne merinntekter fra skatt og rammetilskudd - og muligens mindreutgifter til pensjonskostnader. Vi får overskridelser på rentekapitlene – som eventuelt kan sees i sammenheng med mulige besparelser på avdragssiden. I forbindelse med budsjettrevisjonen i sommer ble ved en glipp rentebudsjettet foreslått og vedtatt redusert.

Dette gir et forventet svakere netto driftsresultat enn budsjettert og dermed reduksjoner i nettoavsetninger til fond - sammenlignet med budsjett – på inntil 4 mill. kroner.

Kommunens nettogjeld vil ved inngangen av 2013 utgjøre vel 72 % av våre driftsinntekter, som er på samme nivå som ved inngangen av 2012. Med 72 % ligger vi noe høyere enn sammenlignbare kommuner som Jevnaker og Skaun (69 %) og landet uten Oslo, men under sammenlignbare kommuner i Nord-Trøndelag (77 %), og gjennomsnitt Nord-Trøndelag Måltallet bør være 60 % på lang sikt.

Sammenfattet: Inderøy kommune har på kort sikt akseptable økonomiske marginer og en håndterbar lånegjeld.

5.2 Statsbudsjettet 2013 og kommuneøkonomien

Inntektsutviklingen

Fra Statsbudsjettet refereres en del forutsetninger som direkte eller indirekte virker inn på vårt budsjett- og økonomiplanopplegg. Det vises for øvrig til Regjeringens og KS hjemmesider for generelle sammenfatninger og politiske erklæringer. Budsjettkommentarene omhandler elementer i statsbudsjettet som direkte, eller indirekte, virker inn på Inderøy kommunes budsjett- og økonomiplanlegging.

Skatteinntektene i kommunesektoren blir høyere enn forutsatt i revidert nasjonalbudsjett. Isolert sett kan dette gi grunnlag for en oppjustering av vårt inntektsanslag fra skatt og rammetilskudd med ca. 0,7 mill. kroner.

Rammeoverføringene til kommunesektoren i 2014 øker tilsvarende oppgaveveksten som følge av befolkningsutvikling med tillegg for en del nye oppgaver.

Regjeringen forutsetter en effektiv ressursstyring og omstilling i kommunene.

Pris og kostnadsveksten

Pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren i 2014 (deflator) anslås nå til 3 %. Lønnsveksten utgjør 3,5 % og prisveksten 2 %. Vi legger denne veksten til grunn for vårt budsjett- og økonomiplanforslag.

Nye oppgaver

Endringer i oppgavene og oppgavefordelingen er relativt begrensede kommende år.

Oppgaveendringer som forutsettes finansiert innenfor veksten av frie inntekter, er sammenfattet nedenfor. Anslått effekt for Inderøy kommune er spesifisert i tusen kroner.

Korreksjoner	***2014***
Nominell videreføring av makspris barnehager	105
Reell reduksjon i makspris barnehager 2014	211
Økt likeverdig behandling private barnehager (92-96 %)	220
Opptrapping mot to barnehageopptak	313
Valgfag Ungdomsskole - 10 trinn (videreføring av opptrapping)	213
Kulturskoletilbudet	138
Økt kommunal egenandel barnevern	208
Samvær under tilsyn	2
Elevtallet i private og statlige skoler øker	-83
Helårseffekt av overføring overformynderiet	-70
Samhandlingsreformen – øyeblikkelig hjelp tilbud	-90
Sum korreksjoner	***1167***

I tillegg kommer effekten av reduksjon i refusjonsnivået knyttet til ressurskrevende tjenester som i effekt utgjør i størrelsesorden vel kr. 500.000,-.

Utgangspunktet for alle beregninger er en antatt deflator på 3 %. De endringer som her er beskrevet er reelle endringer/nye eller reduserte forpliktelser som må finne sin dekning

innenfor de frie inntekter. Bemerk at tallene er normerte – som om Inderøy kommune får en effekt av de ulike endringene som en «typisk» norsk kommune.

En nominell reduksjon i maksimalprisen for barnehageplasser, en styrking av den private barnehagefinansieringen og opptrappingen til to barnehageopptak, antas å belaste budsjettene for Inderøy kommune med ca 0,85 mill. kroner.

Opptrapping av valgfagstilbudet til 10. trinn og helårseffekten av utvidelse til 9. trinn siste år, utgjør i størrelsesorden vel kr. 200.000,-

I 2013 er innført en uketime frivillig og gratis kulturskoletilbud i SFO-tiden. Kompensasjonen gir dekning for helårseffekten av dette tiltaket.

Fra 2014 må kommunene dekke inn en større egenandel ved bruk av statlige barneverns-institusjoner.

Staten legger til grunn – og korrigerer rammetilskuddet – som følge av at kommunen i større grad bruker private og statlige skoler, får redusert sine kostnader til overformynderiet som følge av statlig overtagelse og får reduserte utgifter som følge av direkte statlig finansiering av øyeblikkelig hjelp plasser. Dette er relevant for oss, jfr. øyeblikkelig hjelp-tilbud ved DMS Inn-Trøndelag.

Andre punkter i statsbudsjettet av relevans for budsjettplanleggingen

I stor grad videreføres etablerte stimuleringstiltak til ulike formål.

Rammetilskuddet er styrket for å stimulere til økning av helsestasjonsaktiviteten. Dette utgjør vel kr. 200.000,- for Inderøy kommune.

Samhandlingsreformen. Krav til egenfinansiering av sykehusinnleggelser ble innført i 2012. Ut fra foreløpige oppgaver tydet det meste på at denne reformen er underfinansiert. I 2013 og 2014 gis sykehusene en vesentlig rammeøkning og muligheter for å øke aktiviteten. Kommunenes egenandel av denne veksten, må dekkes av veksten i frie inntekter uten at dette er eksplisitt kompensert.

Øremerkede tilskudd til det kommunale barnevernet videreføres. Det gjelder tilskudd til stillinger, kompetanse- og samhandlingstiltak. Fylkesmannen forvalter ordningen.

Tilskudd til økt lærertetthet ungdomsskolen – fireårig forsøk – videreføres.

Ordningen med rentekompensasjon for rehabilitering og investering i skole og svømmeanlegg, videreføres med grunnlag i økte rammer.

Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser styrkes ved å øke rammen for maksimal anleggskostnad som kan legges til grunn for investeringstilskudd

Konkrete konsekvenser av budsjettforslaget

Statsbudsjettet er ikke laget for Inderøy kommune – men for kommunesektoren. Statsbudsjettet gir rammebetingelser og føringer – med mer eller mindre direkte effekter for vår budsjettplanlegging.

Rådmannens budsjettforslag hensyntar statsbudsjettets føringer så langt som disse anses formålstjenlige for vår planlegging og prioritering lokalt. Vi har eksempelvis ikke foreslått å styrke helsestasjonsvirksomheten ressursmessig som følge av den statlige føring.

5.3 Langsiktige økonomiske rammebetingelser og utfordringer

En økonomiplanperiode er på 4 år. God økonomiplanlegging vil ikke kunne begrense tidsperspektivet til 4 år; jfr. beslutninger om investeringer som medfører økonomiske konsekvenser på inntil 50 år.

Inderøy kommune har et særskilt behov for å ivareta langtidsperspektivet i sin løpende økonomiplanlegging begrunnet i følgende:

- Inntektsgarantimidlene (Ingar) og Inndelingstilskuddet utgjør til sammen 33,3 mil. kroner av de frie inntekter i 2014. Det utgjør 9 % av de frie inntekter. Disse inntektene vil gradvis fases ut av våre budsjetter fram til 2032.

- SSBs befolkningsprognoser for Inderøy – selv under en forutsetning om sterk vekst i landets befolkning - er relativt svake. 0,3 % årlig reduksjon i befolkning vil i 2032 utgjøre et inntektstap isolert sett på ca 20 mill. kroner.

- Om vi i tillegg tar hensyn til mulige innstramninger som følge av endrede politiske prioriteringer, så kan verste falls scenariet bli relativt krevende; dog uansett løsbart! Det finnes ingen egentlige krisescenarier for Inderøy kommune ved en normal konjunkturutvikling i samfunnet. Kun lokalpolitiske vanskelige valg!

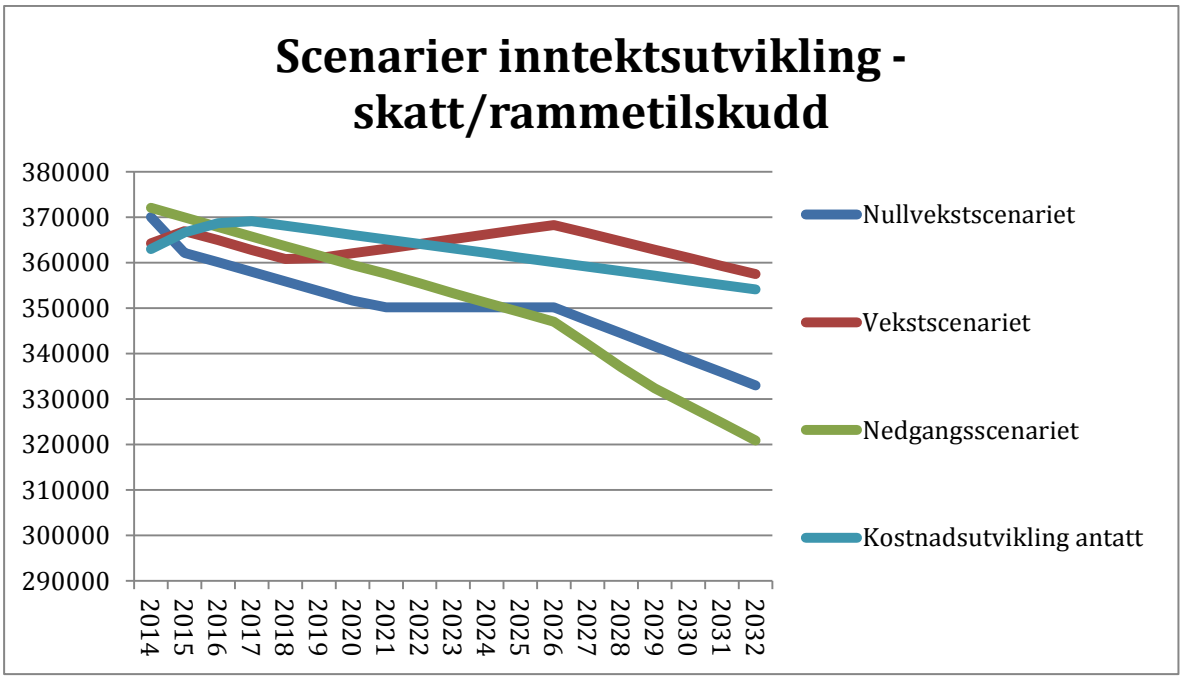

Bildet over bygger på følgende forutsetninger:

1. Tre vekstscenarier for befolkningsvekst – antatt proporsjonal med inntektsveksten.

2. En kostnadsutvikling slik som lagt til grunn i økonomiplanen – og med økonomiplanens investeringsplan som forutsetning. Deretter en antatt årlig nedtrapping av de reelle rente- og avdragsutgiftene med ca 1 mill. kroner pr. år.

Dette kan oppfattes som langt fram i tid, og kommunenes rammebetingelser og oppgaver vil selvsagt ha endret seg. Endring i alminnelige rammebetingelser vil gjøres gjeldende for alle kommuner. Inderøy kommune skal - i tillegg - håndtere en nedtrapping av Inndelingstilskuddet.

Bildet reflekterer følgende enkle scenarier:

1. En realvekst i årlige inntekter på 0,3 % - antatt tilsvarende en økning i folketall opp mot våre målsettinger – vil gi rom for prognostiserte kostnader i 2032.

2. En realnedgang i årlige inntekter på 0,3 % - mer på nivå med SSBs- prognoser – gir en tilpasningsutfordring på over 30 mill. kroner frem mot 2032.

3. Nullvekstscenariet gir tilsvarende en tilpasningsutfordring på ca. 20 mill. kroner frem mot 2032.

Hva er det egentlige omstillingspotensialet – herunder mulig økt egenfinansiering - i Inderøy kommunes drift?

Om en sammenligner med beste «case» når det gjelder drift, så er det sannsynligvis over tid godt mulig å hente inn over 20 mill. kroner. Dette er nok ikke forenlig med dagens driftsstrukturer – i alle fall ikke på skolesektoren.

Det teoretiske potensialet for økt eiendomsskatt er ca. 20 mill. kroner – ved 7 promille (Steinkjer har 7 promille i dag).

Rådmannen anser – på denne bakgrunn – at vi har langsiktig evne til å tåle et investeringskrafttak i de kommende år. Det er kritisk nødvendig – for å redusere omstillingsutfordringene der fremme – og 1) styrke egenfinansieringen ved tidlig innføring av eiendomsskatt og 2) holde driftsbudsjettene stramme.

6. Mål, strategier og satsninger 2014 -2017. Inderøy 2020

6.1 Hovedstrategier – budsjett og økonomiplan

Det vises til tidligere beskrivelser av planstatus, planforankringer mv.

Det vises til tilsvarende beskrivelser av det pågående arbeid med overordnet målekart.

I økonomisk forstand reflekterer forslaget til budsjett og økonomiplan følgende hovedstrategier:

En oppdatert økonomisk strategi kan sammenfattes slik:

1. Vi skal **satse og regne med** befolkningsvekst, jfr gjeldende samfunnsplan som målsetter en vekst til 7200 innbyggere i 2025.

2. Vi bør **planlegge økonomien** for en befolkning som i dag, dvs. ikke etablere nivåer på driften som ikke er sikkert bærekraftig.

3. Vi bør **være forberedt** på befolkningsnedgang. I det ligger at en planlegger økonomien slik at en også kan håndtere den situasjonen uten uventede utslag i tjenestetilbudet.

4. Vi må videreføre en strategi for å ta ut synergier. Besparelser/omstilling bør disponeres slik:

    a. Betale ned gjeld/bygge investeringsfond
    b. Investere i samfunnsutviklingstiltak som kan styrke bo- og etableringslyst
    c. Investere i kommunal infrastruktur på en måte som reduserer fremtidige forpliktelser:
        i. Fysisk infrastruktur
        ii. Organisasjonsmessig infrastruktur – organisasjonsutvikling i bred forstand

Det er utvilsomt gjeldsnedbetaling (evt. med samme effekt oppbygging av investeringsfond) som vil være det viktigste og sikreste bidraget til å avlaste omstillingsutfordringen i fremtid.

Budsjett- og økonomiplanforslaget for drift er stramt. I en periode med betydelige investeringer for fremtid er det inkonsistent samtidig å øke driftsrammene.

Investeringsbudsjettet er betydelig, og sett over en 4-årsperiode, historisk høyt for Inderøy kommune.

Vi anser at vi på denne måten kan bidra til å styrke Inderøysamfunnets konkurransekraft for de som skal bo og drive næring - og dermed bidra til å påvirke befolkningsutvikling og næringsetablering i positiv retning.

6.2 Særskilt om kommunesammenslåingens intensjonsplan

Med vedtaket om ny kommuneplan – med visjonen *Best- i lag* – er det lagt et endelig planmessig fundament for nykommunens fremtidige satsning.

De visjoner, målsettinger og føringer som var formulert i den intensjonsplan som lå til grunn for kommunesammenslåingen, er nå «integrert» i ny samfunnsplan.

Det er denne – sammen med kommunedelplaner og temaplaner – som nå danner grunnlaget for forslaget til prioriteringer i budsjett- og økonomiplanen.

6.3 Inderøy 2020

Status – Om programmet og målsettingene

Inderøy 2020 er et samfunnsutviklingsprosjekt som ble vedtatt oppstartet av Inderøy kommunestyre høsten 2009. Bakgrunnen for prosjektet var tendenser til stagnasjon i folketallsutviklingen, økning i antall eldre innbyggere og lav tilbakeflytting av ungdommer som tar utdannelse utenom kommunen.

Med bakgrunn i kommunestyrevedtak 21/12 er Inderøy 2020 nå definert som program, og programperioden er utvidet til å gjelde fram til 31.12.2014. Rådmannen foreslår at programperioden forlenges ytterligere ett år – til 01.01.2016.
Inderøy 2020 – prosjektet er kommunens hovedinstrument for samarbeid med frivillighet og næringsliv om samfunnssatsningen i Inderøy.

Programstyret består nå av: Ida Stuberg (leder), Trine Berg Fines, Signar Tormod Berger, Steinar Klev, John Martin Austad, Vibeke Arntzen. Lars H. Daling er prosjektleder på vegne av rådmannen.

Hovedmålsettinga for programmet er at Inderøy 2020 gjennom systematiske tiltak for økt bolyst og næringsutvikling, skal bidra til vekst i antall bedriftsetableringer og en positiv befolkningsutvikling i Inderøy minst på nivå med gjennomsnittet i de øvrige kommunene i Innherred fram til 2020. Befolkningsmålet er i kommuneplanens samfunnsdel konkretisert til 7200 innbyggere innen 2025.

De sentrale delmålene som skal bidra til å utvikle oppfylle hovedmålet i Inderøy 2020 er:

- Økt bolyst, bokraft og tilflytning
- Flere, varierte og lønnsomme arbeidsplasser
- En varig nyskapings- og utviklingskultur

Utfordringene når det gjelder Inderøy 2020 sine ambisiøse målsettinger, er flersidig. Det må skapes gode vekstvilkår for gründere av ulike typer, det må tilrettelegges for vekst og knoppskyting i etablert næringsliv og det må arbeides for å trekke virksomheter utenfra til Inderøy. Kombinert med boligutvikling og utvikling av gode oppvekst- og nærmiljø, vil nye næringsetableringer kunne bidra til en positiv befolkningsutvikling i tråd med målene for Inderøy 2020.

Disposisjonsfond Inderøy 2020 – retningslinjer. Økonomi

Det finansielle fundamentet fra kommunens side er et disposisjonsfond øremerket Inderøy 2020-satsningen. Disposisjonsfondet er bygget opp gjennom avsetninger over tid. I tillegg tilkommer eksterne bidrag til prosjektet fra Nord-Trøndelag fylkeskommune og næringsliv, jfr. spesielt avtale om sentrumsutvikling Straumen.

Med bakgrunn i kommunestyrevedtak 21/12 gjelder følgende retningslinjer for disposisjonsfond Inderøy 2020:
Disposisjonsfond Inderøy 2020 disponeres av formannskapet innenfor økonomiske rammer og føringer gitt av Inderøy kommunestyret, jfr. budsjett og økonomiplan.
Fondet benyttes til finansiering av utredninger, prosjekter og eventuelt materielle anskaffelser som understøtter intensjonen og målsettingen med Inderøy 2020.
Fondet kan benyttes i kombinasjon med andre fond og annen finansiering dersom dette faller naturlig.

Programstyrets oppgaver og ansvar beskrives slik:

Ivareta en god samhandling mellom kommune, næringsliv og frivillighet i Inderøy 2020 satsningen.
Ivareta kommunikasjon og mobilisering av samfunn og innbyggere.
Ivareta overordnet koordinering og styring av definerte delprosjekter, herunder hovedprosjektet.
Initiere nye konkrete prosjekter innenfor satsningsområdene.
Programstyret er et utviklingsorgan og ikke et forvaltningsorgan.
Formannskapets holdes fortløpende underrettet om programstyrets virksomhet gjennom rådmannens og eventuelt ordførers (leder av programstyrets) faste orienteringer.
Rådmannen ivaretar den administrative prosjektledelsen og er sekretariat for programstyret.
Prosjektleder forbereder saker for programstyret og følger opp vedtak. Prosjektleder følger opp delprosjektene og rapporterer delprosjektresultater til programstyret.

Hovedprosjektet Inderøy 2020

I kommunestyre i desember 2012, ble programperioden vedtatt utvidet til å gjelde fram til 31.12.2014. Med bakgrunn i behov for å videreutvikle en del initiativer og prosjekter, foreslår rådmannen at en utvider programperioden med ytterligere ett år, til 31.12.2015.

Tabellen viser en oversikt over midler og disponering ut 2015.

Inderøy 2020		**Budsjett 2013**	**Anslått forbruk 2013**	**Budsjett 2014**	**Budsjett 2015**
Inngående balanse disposisjonsfond (1.1)			**7890**	**5990**	**3950**
Utgående beholdning disposisjonsfond 31.12			**5990**	**3950**	**1000**
Finansiering av Inderøy 2020:					
Avsetning til Inderøy 2020			2000	2000	1800
Bruk av disposisjonsfond		4650	3900	4040	4750
Eksterne tilskudd (fylkesmann/fylkeskommune)				1100	600
Sum finansiering pr 31.12		**4650**	**3900**	**5140**	**5350**
Drift:					
3501	Hovedprosjekt Inderøy 2020	400	200	600	350
3502	Mulighetenes landbruk 2020	100	100	50	0
3503	Nærings- og industriutvikling 2020	100	50		
3504	Sentrumsutvikling Straumen 2020	0	0	100	100
3505	Kulturløft 2020 (inkl. kulturplan)	300	100	150	150
3506	Omdømmebygging 2020	300	250	350	250
3507	Opplevelse og reiseliv 2020	600	400	600	300
3508	Stedsutvikling Mosvik sentrum	100	100	100	100
	Annet			150	100
	Sum drift	**1900**	**1200**	**2100**	**1350**
Investering:					
9105	Straumen sentrumsutvikling	1900	2325	2500	2600
	Mosvik sentrum stedsutvikling*	850	250	500	600
	Bygdafiber		800	800	800
	Annen stedsutvikling				1000
	- minus mva.komp		-675	-760	-1000
	Sum investering	***2750***	***2700***	***3040***	***4000***
Samlet for Inderøy 2020		**4650**	**3900**	**5140**	**5350**

Det foreslås avsatt kr. 600.000 i driftsmidler i 2014 og kr. 350.00 i 2015 til hovedprosjektet, inklusiv finansiering av Trainee-ordning og NærUng (foreløpig kun i 2014).
Rådmannen foreslår videre at tidligere politiske vedtak angående Trainee-ordning og NærUng forlenges ut programperioden. Dette betyr at Trainee-ordningen og en eventuell NærUng, finansieres gjennom disposisjonsfond – Inderøy 2020, hovedprosjekt.

Trainee-ordning:
Inderøy kommune ble i august 2013 medlem i Intro Innherred Trainee. Årlige kostnader er knyttet til kontingent, kr. 40.000 og eventuelt lønn til trainee. Inderøy kommune kan tidligst bli tildelt trainee høsten 2014. Det tilrås at tranee-ordningen finansieres over Inderøy 2020, hovedprosjekt. Kostnadsestimat kr. 450.000 (medlemskap i Intro Innherred Trainee og lønn til trainee), fordelt med 150.000 i 2014 og kr. 300.000 i 2015.

NærUng:
Inderøy kommune vedtok i formannskap 23.05.2012 å slutte seg til NærUng-prosjektet for 2013. NærUng er et prosjekt initiert av Steinkjer Næringsselskap AS, med fokus på ungdom (13-26 år) og næringsutvikling. Prosjektet kom i gang i Leksvik og Steinkjer i 2012 og Inderøy ble med fra januar 2013.
Erfaringene med prosjektet så langt er relativt gode. Flere unge potensielle grundere i Inderøy er i kontakt og får veiledning gjennom Nærung. Prosjektresultatene så langt synes gode. Rådmannen foreslår at Inderøy kommune viderefører tilbudet også i 2014 og at ordningen sluttevalueres innen utgangen av året med sikte avklaring om prosjektet skal avvikles eller etableres som en fast ordning.

Annet:
I tillegg til trainee-ordning og Nær-Ung foreslås at midler avsatt til hovedprosjekt brukes til konsulenttjenester (knyttet til forprosjektering av nye delprosjekter), møter, annonsering og tilskudd til arrangement, 200.000 i 2014 og 50.000 i 2015.

Satsningsområder/Delprosjekter:

Mulighetenes Landbruk
Delprosjekt Mulighetenes Landbruk er et to-årig prosjekt etablert i 2011 og avsluttes høsten 2013. Mulighetenes Landbruk sin målsetting er å bidra til å opprettholde og øke den verdiskapning som landbruket i kommunen står for. Prosjektet ønsker å se nærmere på det tradisjonelle landbruket og ha rekruttering som hovedfokus. Skog er en betydelig ressurs for kommunen. Prosjektet har også som mål å utvikle eksisterende tilleggsnæringer og nye næringer knyttet til landbruket i kommunen. Videre er det et mål å markedsføre Inderøy kommune som en attraktiv landbrukskommune å bosette seg i.

Møteplasser er et sentralt tiltak innenfor Mulighetenes Landbruk 2020. Dette skaper aktivitet. Prosjektet setter fokus på samspillet mellom forvaltning og næring.
Økonomisk ramme for Mulighetenes Landbruk 2020 er på kr. 1.000.000. FMLA bidrar til finansieringa med kr 350.000,-. Resterende midler dekkes gjennom Inderøy 2020.
I prosjektperioden er det gjennomført en rekke tiltak. I forbindelse med prosjektets avslutning høsten 2013 vil det det bli utarbeidet en rapport med en oversikt over gjennomførte tiltak. Mulighetenes Landbruk har etter rådmannens vurdering bidratt positivt til å skape ny optimisme og initiativ i Inderøylandbruket. I strategisk næringsplan er det et sentralt punkt at en skal stimulere til vekstkraft innenfor det tradisjonelle landbruket og til en økning i landbruksproduksjon som er høgere enn landet og i tråd med regionen.

Det er naturlig at del-prosjektet Mulighetenes Landbruk nå avsluttes. Ved del-prosjektets avslutning vil det anslagsvis stå igjen ca kr. 50.000,- i ubrukte midler, som overføres 2014.
Erfaringene fra del-prosjektet og målsettinger i strategisk næringsplan tilsier at en bør videreføre utviklingsarbeid knyttet til landbruk (jordbruk, skogbruk, vilt, miljø).
Rådmannen vil foreslå at støtte til videre næringsutviklingsarbeid mot landbruket knyttes til Inderøy kommunes næringsfond, jfr. også den planlagte revisjon og oppdatering av Næringsfondets vedtekter.

Nærings- og industriutvikling

Vi har et variert og aktivt næringsliv i Inderøy. Inderøy kommune har en god dialog med næringsforeningen. Videreutvikling av eksisterende næringsliv i kommunen må ha høg prioritet. Målet er en vekst i sysselsettingen i Inderøy på 10 % innen 2025.
For en generell beskrivelse av næringslivet i kommunen viser vi til et eget kapittel – Verdiskapning og næringsliv.
Nærings- og industriutvikling er et delprosjekt som stadig vil være under utvikling og hvor programstyret er en naturlig drøftingsarena for nye initiativer – i samhandling kommune og næringsliv.
Hoved- og delmål i strategisk næringsplan legger klare føringer for nærings- og industriutvikling:

- Inderøy kommune skal være den prioriterte kommune for etablert næringsliv og nyetablerere.
- Inderøy kommune skal være en aktiv støttespiller for tilrettelegging av næringsareal i hele kommunen
- Inderøy kommune vil aktivt delta sammen med de øvrige kommunene i regionen i arbeidet med å styrke regionens konkurransekraft om sysselsetting og næringsetableringer
- Kommunen skal initiere aktiv utviklingsdialog med eksisterende næringsliv og jobbe aktivt med motivering til etablering av nye bedrifter
- Styrke handels- og servicenæringenes posisjon i Inderøy
- Forsterke samhandlingen mellom skole/ungdom og næringslivet

Etablering av nye bedrifter er viktig, samtidig som det må satses aktivt på videreutvikling av eksisterende bedrifter. Knoppskyting kan i mange tilfeller kaste mer av seg enn nyetablering. Selvsagt skal bedriftene utvikle seg selv. Kommunen må øke sin operative virksomhet opp i mot bedriftene.

Følgene spørsmål bør stilles:
Hva skal til for at din bedrift kan utvikle seg? (flere ansatte, større omsetning , vekstpotensial)
Hvordan bli smartere?
Hva kan Inderøy kommune bidra med (kompetansetilbud, miljøsertifisering, etablering av bransjerelaterte fora)?

Lensmyra
I strategisk næringsplan er det presisert at en skal satse på Lensmyra som regionalt næringsområde og samtidig utvikle og tilrettelegge for andre næringsområder i kommunen.

Arealet er på ca 300 da, avgrenset av sentrum på Røra, FV 755 og E6. Området er i gammel kommuneplan avsatt til mulig næringsareal – med unntak av jordbruksarealet nærmest sentrumssonen. Inderøy kommune kjøpte sommeren 116 da av arealet, resterende ca 2/3 eies av private aktører.

I 2011- 2012 ble det gjennomført en mulighetsstudie på å lage næringsareal av Lensmyra på Røra. Framtidig regionalt næringsområde – Lensmyra Utviklingspark. Mulighetsstudiet skisserer en kostnad på anslagsvis 100 mill.kroner for en fullstendig utbygging av Lensmyra Utviklingspark. Mulighetsstudien følges opp av et forprosjektet finansiert over Inn-Trøndelag Regionale Næringsfond. (kr. 400.000)

Sundsøya.

For å opprettholde og utvikle eksisterende næringsliv, så er det nødvendig at en nå starter arbeidet med tilrettelegging av næringsareal andre steder i kommunen. Inderøy 2020 bør engasjere seg og støtte opp om dette arbeidet.

Rådmannen foreslår at en først prioriterer Sundsøya i denne sammenheng. Sundsøya er et område med store potensialer som vi bør greie å utnytte på en enda bedre måte enn det vi gjør i dag. Kommunen har nå startet en prosess for å få opp alle gode ideer som kan bidra til en utvikling av Sundsøya. Etter avtale med Sundsøya Eiendom har Inderøy kommune tatt oppmannsrollen i utviklingsarbeidet for Sundsøya. Området Lillesund og Sundsøya må ses i sammenheng.

Det er utarbeidet en reguleringsplan for Lillesund og Sundsøya som var ute på høring i 2010, og som nå på nytt legges ut på høring.

Kommunen er grunneier på deler av området som i hovedsak er foreslått regulert til boligtomter. I tillegg er det foreslått en gangadkomst gjennom området for å sikre en sammenhengende gangsti langs «Straumen» og fram til Sundsøya.

I 2011 ble det foretatt grunnundersøkelser i samarbeid med private tomteeiere. Undersøkelsen viser at utbygging er mulig med noen begrensninger i forhold til utgravinger mot fylkesvegen.
Området – som danner inngangsporten til Straumen – trenger en ansiktsløfting. Reguleringsplanen vil nå bli fremmet til endelig behandling. Det er i budsjett og økonomiplan satt av midler til veg-adkomst og gangsti og tilrettelegging/salg av boligområder. Det forutsettes at investeringene kan finansieres gjennom salg av tomteareal.

Oppsummering:
Det forventes at en de to neste år går inn i en fase med et betydelig ønsket behov for tilrettelegging for næringsutvikling.
Etter rådmannens skjønn er det uhensiktsmessig og ha flere kilder for kommunal finansiering av næringsutviklingsinnsats. *Rådmannen vil tilrå at økonomisk støtte til næringsutviklingsinitiativer, herunder næringsinitiativer rettet mot landbruket, kanaliseres via Inderøy kommunes næringsfond. I den grad det er nødvendig for formålet endres næringsfondets retningslinjer.*

Sentrumsutvikling Straumen:
Styrking og synliggjøring av Straumen som kommunesenter er forankret i kommuneplan i «gamle» Inderøy og i «Intensjonsplan – kommunesammenslåing mellom Inderøy og Mosvik kommuner».

Kommunedelplan Straumen ble vedtatt i 2012.

I intensjonsplanen presiseres det at kommunesenteret skal tjene alle deler av kommunen, og ha et utviklingspotensial i samarbeid og konkurranse med andre sentre i Innherred. Et hjerte som slår i sentrum gir spredning og synergier i alle grender. Straumen må utvikles til småby ikke drabantby.

I strategisk næringsplan presiseres det at det skal styrke handels- og servicenæringenes posisjon i Inderøy, ved å bygge på Straumen som kommunens handels- og servicesentrum:

- Det skal gjennom plan- og byggesaksvedtak stimuleres til etablering av nye handels- og servicetilbud i Inderøy, spesielt i kommunesenteret Straumen.
- Det skal utvikles smidige veiløsninger og gode parkeringsmuligheter i sentrum.
- Utviklingen av gamle Straumen skal skje i et aktivt partnerskap mellom Inderøy kommune, næringslivet, frivilligheten gjennom velforeningene og fylkeskommunen.

Prosessen med stedsutviklingsprosess/tettstedsutviklingsinnsats knytta til Straumen har i løpet av siste år kommet et godt stykke videre. Første byggetrinn i utbygging av nytt bolig/handelsområdet på

Ness-jordet blir ferdigstilt våren 2014. Planene for bygging av nytt Coop-bygg på Fossum-tomta vil med stor sannsynlighet bli gjennomført i løpet 2014.

Partnerskapsavtale ble underskrevet høsten 2011. I partnerskapet inngår, i tillegg til kommunen og fylkeskommunen, Inderøy Næringsforening, grunneier i det sentrale sentrumsområdet og andre interessenter.

Konsulentfirmaet Rambøll utarbeidet i 2012 en mulighetsstudie som peker på flere konkrete tiltak for å oppgradere sentrumsområdet, og øke attraktiviteten både for næringsliv, fastboende og besøkende.

Rambøll produserte to rapporter, begge med overskrift Tettstedutvikling i Straumen:

- En forankret prinsipp-plan for sentrums funksjonsinnhold med vekt på nærings- og kulturaktivitet. En utredning for identifisering og rekruttering av ny aktivitet i Straumen til erstatning for den virksomheten som vil bli flyttet til nytt handelssentrum på Ness-jordet.
- Prinsipp-plan for fysisk utforming og utsmykking av gater, møtesteder og grøntarealer. Fra nederst i Straumen via Meieribakken, undergang riksveg, torg ved nytt senter og videre til båthavna ved Børgin.

Rapportene er nyttige som bakgrunn for videre utvikling av Straumen.

Spesielt for Straumen er nærheten til fjorden, og det er påpekt at en i dagens sentrum ikke kommer seg ned til fjorden på en tilfredsstillende og god måte. I tillegg er det begrenset med båtplasser og det er utfordrende parkeringsforhold.

En gruppe privatpersoner er i ferd med å utvikle et forprosjekt for utvikling av «Kunsthotell Straumen» i «Coop-bygget» inklusiv bryggeområdene som i dag eies av Coop Inn-Trøndelag.
Det forventes en nærmere avklaring i løpet høsten 2013.

For å få realisert de mange planer for Straumen foreslår rådmannen at det avsettes 2,5 mill.kroner i 2014 og 2,6 mill.kroner i 2015 (eks.mva) i investeringsmidler. I tillegg avsettes årlig kr. 100.000 i driftsmidler.

Kulturløft Inderøy:
I 2012 ble det brukt midler fra delprosjekt Kulturløft Inderøy til utarbeidelse av kulturplan 2013-2025. Kulturplanen som nå er vedtatt, gir klare mål og strategier for utvikling innen kommunens egne ansvarsområder og oppgaver. Kulturplanen er bygd opp rundt ti innsatsområder. I tillegg peker den ut ett område som spesielt kulturfyrtårn – arven etter Nils Aas. Kulturplanen foreslår en «kulturvisjon» - «Jordnært og himmelhøy», som skal synliggjøre en holdning og en ambisjon, som skal være ledende for kulturarbeid og kulturutvikling i Inderøy.

Kulturplanens hovedmål:

- Inderøy skal videreutvikle sin posisjon som kulturkommune.
- Kunst og kultur skal gi opplevelser og motivere til aktivitet for å fremme trivsel og helse, utvikle skapende evner, identitet og særpreg.
- Inderøy-kulturen skal være preget av profesjonalitet, god amatørkultur og bredde i idretts- og aktivitetstilbudet.
- Kultur- og fritidstilbudet skal være mangfoldig og inkluderende for både fastboende og tilreisende.

I strategisk næringsplan sies det at en skal bygge videre på Inderøy som kulturkommune i et næringsperspektiv og « kunst og kultur skal bidra positivt til næringsutviklingen i Inderøy».
En bevisst kultursatsing skal bidra til positiv næringsutvikling i Inderøy, bl.a med vekt på fjordkultur.

Rådmannen tilrår at det øremerkes kr. 300.000,- til utviklings- stimuleringstiltak på kulturområdet til disposisjon for 2014 og 2015. Midlene skal kunne benyttes til 1) arenabygging og tiltak for å styrke samhandling og samarbeide 2) ideututvikling nye kultursatsninger/uttrykk 3) kompetanseutvikling

Omdømmebygging:
Omdømmebygging er redskapet for gjennomføring av Inderøy 2020 sine overordna mål – økt bolyst og næringsutvikling. Omdømme oppstår i skjæringspunktet mellom forventninger og opplevelser og defineres ofte som det bilde du får på netthinna når du ser eller hører kommunens navn.

Siden kommunesammenslåingen er det gjennomført en rekke tiltak knytta til omdømmebygging, og det legges opp til en kontinuerlig prosess knyttet til omdømmebygging. Omdømmebygging skjer hver dag gjennom kontakt mellom ansatte i kommunen og innbyggerne.

Inderøy kommune har forpliktet seg til å støtte Frivillig Inderøy sitt bolyst-prosjekt. Kommunen skal i henhold til avtale bidra med kr. 100.000,- per år i tre år. (2013, 2014, 2015). Bolyst-prosjektet vil neppe komme i gang for fullt før i 2014. Rådmannen foreslår derfor at kommunen overfører kr. 200.000,- i 2014 og kr. 100.000,- i 2015

Omdømmebygging må ha en sentral plass i alle delprosjekt i Inderøy 2020, og i kommunen generelt. I tillegg til bolyst-prosjektet må delprosjekt Opplevelse og reiseliv ha et ekstra ansvar i forhold til omdømmebygging.

Omdømmebygging. Markedsføring Inderøy og Inderøysamfunnet.
Rådmannen foreslår at det settes av en ramme på kr. 300.000,- til direkte markedsføring av Inderøys kvaliteter som bosted og sted for å drive næring. Vi bør de to neste år trekke til oss profesjonell kompetanse som kan bistå med å utvikle og eventuelt drive et konsept.
Denne satsningen foreslås gjennomført – og finansiert - i samarbeid med private og frivilligheten og selvsagt samordnes med øvrige delsatsninger.

Opplevelse og reiseliv:
Opplevelse og reiseliv er en tydelig næringslivsatsning i Inderøy, med et stort utviklingspotensial. Strategisk næringsplan presiserer at Inderøy skal være en spydspiss innenfor reiselivsutvikling.

I juni 2012 gjorde programstyret for Inderøy 2020 vedtak om at det etableres et forprosjekt for å starte prosessen med utvikling av opplevelse og reiseliv i Inderøy kommune. Forprosjektet ble gjennomført med bistand fra Proneo AS i samarbeid med Innherred Reiseliv (Visit Innherred).

Forprosjektet skisserte muligheter for videre satsing på opplevelser og reiseliv i Inderøy kommune gjennom å se på følgende områder:

- Styrking av vertskapsfunksjonen.
- Utvikling av Inderøy til en bærekraftig destinasjon
- Hvorvidt stedsutvikling Straumen kan bidra til utvikling også innen opplevelse og reiseliv.
- Kapasitetsøkning på overnatting
- Stimulering til økt aktivitetstilbud – kombinasjon av fysisk aktivitet og «det gode liv».

Forprosjektet anbefaler at Inderøy kommune, enten i egen regi eller sammen med andre aktører, setter i gang følgende prosjekter:

1. Det gode vertskap i Inderøy. Utdanning av Inderøy-verter/ambassadører.
2. Bærekraftig destinasjon Inderøy
3. Aktivitet/adventure
4. Stedsutvikling Straumen

Vinteren 2013 utfordret Den Gyldne Omvei (DGO)Inderøy kommune til å bidra med en operativ ressurs for å ta tak i muligheter for et samarbeid mellom Inderøy Næringsforening, DGO og kommunen. Man skisserte en løsning hvor en kommunal næringsutvikler kan ha en sekretærfunksjon for både DGO og Næringsforeninga.

Med dette som bakgrunn gjorde Programstyret for Inderøy 2020 i møte 01.03.2013 følgende vedtak: «DGO tildeles kr. 200.000 per år i 2013 og 2014 for å ta hovedansvar for å iverksette Det gode vertskap Inderøy og arbeide videre med å legge fundamentet for Bærekraftig destinasjon Inderøy. DGO må innenfor samme ressurs også bidra til utvikling av naturbasert reiseliv/adventure.

Inderøy Næringsforening tildeles kr.100.000 per år i 2013 og 2014 for å mobilisere deltakelse blant egne medlemmer og delta i kvalitetssikringen av innhold i nevnte satsinger.

I 2013 tas midlene tas fra delprosjektene Omdømmebygging og Opplevelse og reiseliv.»

Rådmannen foreslår at det avsettes kr. 600.000 i 2014 og kr. 300.000,- i 2015 til delprosjekt opplevelse og reiseliv. For 2014 overføres 50 % av dette beløpet DGO og Inderøy Næringsforening. Resterende beløp brukes til omdømmebygging og utvikling av andre reiselivssatsinger, eksempelvis Kammavegen, turistbrosjyrer, kart, tilrettelegging av turstier, rydding av vegkanter langs sentrale innfallsveger til Straumen mm.

Stedsutvikling Mosvik sentrum:
Intensjonsplan – kommunesammenslåing mellom Inderøy og Mosvik kommuner inneholder ett delmål med ønske om et positivt fokus på utvikling i Mosvik.
Stedsutviklingsplan for Mosvik sentrum – «Trivsel i sentrum», fra januar 2008, er et godt grunnlag for utvikling av Mosvik sentrum. Planen er utarbeidet av Multiconsult på oppdrag fra Mosvik kommune.

Mål:

- Utvikle Mosvik sentrum
- Næringsutvikling, bostedsutvikling
- Utviklinga skal snus fra fraflytting til tilflytting
- Mosvik sentrum skal bli mer attraktiv både for næringslivet og innbyggerne.

Med bakgrunn i folkemøte høsten 2012 og prosesser opp i mot næringslivet i Mosvik sentrum, frivilligheten og ungdommene har en så langt fått fram forslag til følgende prioriterte tiltak:

- Næringsutvikling og boligbygging i sentrum.
- Oppgradering av Vimpelivegen og Strandpromenaden.
- Museumsområdet
- Mosvang-området
- Fjorden som ressurs – næring og fritid.
- Petter Northug

P.t har man kommet langt med oppgradering av Vimpelivegen og museumsområdet. Det er lagt ned en stor dugnadsinnsats. Andre tiltak er ikke gjennomført, men er i en oppstartsfase.

Kommunen har en koordinerende rolle i det videre arbeidet med stedsutvikling i Mosvik sentrum. Det er etablert en styringsgruppe som ledes av ordføreren. Intensjonen er at det skal dannes et partnerskap mellom næringsliv, frivillighet, private og kommunen, slik at alle berørte parter gis mulighet til å delta i utviklingen av Mosvik sentrum.

Det foreslås avsatt investeringsmidler, kr. 500.000 i 2014 og kr. 600.000,- i 2015 (eks. mva). Midlene skal brukes til investeringer knyttet til utvikling i Mosvik sentrum, inklusiv utarbeidelse av tilstandsrapport for det gamle kommunehuset i Mosvik.

På driftssiden foreslås avsatt kr. 100.000 per år i 2014 og 2015, som primært skal brukes til møter, informasjonsvirksomhet og andre driftskostnader som kan belaste kommunen i prosjektperioden.

Infrastruktur og fibersatsing:
Inderøy ønsker å være en ledende kommune innenfor bredbånd og annen digital infrastruktur, og vil legge til rette for fiberutbygging til alle offentlige institusjoner i den nye kommunen.

Utbygging av bredbånd til alle grender må gis høg prioritet. Godt utbygd digital infrastruktur er en vesentlig forutsetning for utvikling av næringslivet og for bosetting (inklusiv fritidsboliger).

Med bakgrunn i vedtak i kommunestyre 25.06.2012 er det lagt tydelige føringer for eventuelle engasjementer fra Inderøy kommune i bygdefiberprosjekter:

1. Prosjektene må initieres av private/frivillige.
2. Prosjektene må kunne dokumentere en egenandel for potensielle abonnenter som ligger høyere enn hva som er tilfellet ved ren kommersiell utbygging.
3. Øvrige offentlige eller halvoffentlige støtteordninger må være utnyttet fullt ut.
4. Det kommunale tilskuddet bør ikke overstige 10% av totalkostnad og bør være lavere enn privates egenfinansiering i form av kontantinnbetaling.
5. Inderøy kommunestyre er av den formening at bredbånd bør bygges ut og fungerer som annen infrastruktur. Dette innebærer at del- eller heloffentlig finansiert fiberutbygging på sikt bør kunne benyttes av flere internettleverandører.

Utbygging av fiber fra Utøy til Mosvik sentrum er sluttført. Bygdefiber-prosjektet er finansiert og utbygging er i gang. Det forventes at kommunale midler vil bli utbetalt i løpet av 2013. Kommunen har så langt i 2013 hatt 4-5 henvendelser angående bygdefiberprosjekt. To prosjekter har søkt og fått avslag om midler i Fylkeskommunen. Prosjektleder forventer at flere bygdefiberprosjekt vil søke om kommunal medfinansiering i tiden framover, men er usikker på omfanget.

Det foreslås en avsetning på samme nivå som ved siste års budsjettbehandling, det vil si en ramme på inntil 1,6 mill. kroner til bygdefiber i 2014 og 2015, likt fordelt på de to årene.

Annen stedsutvikling:
Lokale krefter på Sandvollan har etablert et prosjekt – «Ny giv i lokalsamfunnet» - som skal utvikle området rundt skolen og samfunnshuset på Sandvollan. Dette prosjektet legger opp til at Inderøy kommune, Sandvollan skole og barnehage, Sandvollan samfunnshus og Sandvollan idrettslag skal gå sammen om en helhetlig og omforent utvikling av området. En skal i fellesskap sørge for et attraktivt møtested for alle, men spesielt for ungdom.

Rådmannen finner det naturlig at kommunen engasjerer seg i dette prosjektet.

Rådmannen foreslår at det settes av kr. 150.000,- i 2014 og kr. 100.000 i 2015 som kommunens bidrag til drift av andre stedsutviklingsprosjekter.

Det avsettes i alt 3 mill. kroner (1,0 mill.kroner per år i økonomiplanen i 2015-2017) til investeringer i infrastrukturutvikling - annen stedsutvikling i budsjettet for Inderøy 2020.

7. Budsjett – og økonomiplan. Inntekter. Disponering. Balansen

7.1 Hovedoversikt – saldering drift

Det vises til vedlegg for ytterligere spesifikasjoner av budsjettforslaget på funksjonsnivå. Budsjettet foreslås vedtatt med bindende virkning etter spesifikasjonen nedenfor:

Hovedområder	Samlet oppr. budsjett 2013	Samlet Revidert Budsjett 2013	Budsjett- og økonomiplan 2014-2017			
			Budsjett 2014	2015	2016	2017
Fellesområde inntekter	**-365 946**	**-365 526**	**-377 860**	**-380 870**	**-380 144**	**-378 396**
- herav rammetilsk og skatt	*-359 413*	*-359 413*	*-372 131*	*-368 091*	*-365 805*	*-364 057*
- herav eiendomsskatt	*-1 672*	*-1 672*	*-1 760*	*-8 010*	*-9 570*	*-9 570*
- herav hjemfallsinntekter	*-1 173*	*-1 173*	*-1 173*	*-1 173*	*-1 173*	*-1 173*
Fellesområde diverse	**43 504**	**42 321**	**47 305**	**51 864**	**52 718**	**52 578**
- herav renter og avdrag	*29 804*	*28 621*	*28 403*	*33 450*	*36 977*	*38 903*
- herav netto avsetning	*11 960*	*11 960*	*17 572*	*16 084*	*13 411*	*11 345*
Avskrivinger (selvkost)	**-5 013**	**-4 013**	**-4 064**	**-4 203**	**-4 344**	**-4 422**
MVA.komp investering	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Disponibelt netto drift	***-327 455***	***-327 218***	***-334 619***	***-333 209***	***-331 770***	***-330 240***
Fellesområde tilleggsbevilg	**7 475**	**1 559**	**7 938**	**7 940**	**7 939**	**7 939**
- herav lønnsreserver	*5 975*	*1 141*	*7 440*	*7 440*	*7 440*	*7 440*
Politisk virksomhet	**3 639**	**3 666**	**3 419**	**3 419**	**3 630**	**3 200**
Fellesadministrasjon	**25 350**	**26 187**	**24 800**	**24 400**	**24 000**	**23 500**
Oppvekst	**117 823**	**118 624**	**118 960**	**117 800**	**116 600**	**115 500**
Helse, omsorg og sosial	**127 511**	**130 968**	**135 100**	**135 250**	**135 200**	**135 700**
Kultur og fritid	**14 180**	**15 199**	**14 700**	**14 700**	**14 700**	**14 700**
Eiendom og kommunalteknikk	**30 890**	**31 015**	**29 700**	**29 700**	**29 700**	**29 700**
Vann og avløp	**587**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Diverse fond	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
INVEST regnskap og lønn	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
SUM	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***

Rammespesifikasjonen foreslås justert fra inneværende år. Det foreslås bevilget en samlet nettoramme for området fellesadministrasjon, næring, plan og miljø.

Budsjett- og økonomiplan er gjort opp i balanse og med tilstrekkelige kortsiktige driftsmarginer. Det er dog et meget stramt driftsbudsjett og med større sannsynlighet for overskridelser enn motsatt.

Konsekvensjusterte anslag	Oppr Budsjett 2013	Prognose 2013	Gjeldende økonomi-plan	Budsjett 2014
Netto ramme drift	327218	330000	326173	334619
Relevant generell deflator	3 %	3 %	3 %	
	337035	339900	335958	334619
Oppgavekorrigeringer Statsbudsjett	1170	1170	1170	
Endring - pensjonskostnad netto	-1000	-1000	-1000	
Harmonisering arbeidsgiveravgift Mosvik- Inderøy	380	380	380	
Endring finansiering ressurskrevende brukere	600	600	600	
Annet				
Konsekvensjusterte netto driftsrammer	338185	341050	337108	334619

Rammen for netto drift er i budsjettforslaget for 2014 satt til 334,6 mill. kroner. Gjeldende økonomiplan har en konsekvensjustert budsjettramme på 337,1 mill. kroner, dvs. 2,4 mill. kroner over rammeforslaget i 2014. Rammeforslaget ligger godt under konsekvensjustert prognose for 2013 og opprinnelig budsjett.

Et noe høyt kostnadsnivå i 2013 – og med forventning om et merforbruk i driften på samlet 3-5 mill. kroner – gir oss naturlig nok problemer med å saldere budsjett 2014 på en realistisk måte. Det er utvilsomt at rammene er satt stramt. Det skal likevel være gjennomførbart med streng styring.

Det er kritisk nødvendig med stramme driftsrammer i årene som kommer dersom det skal gis rom for tunge investeringer eller mer nyansert; det betydelige investeringsprogrammet krever både stramme driftsbudsjetter og økt egenfinansiering, jfr. forslaget om innføring av eiendomsskatt på bolig fra 2015 med 2 promille. Dette gir en merinntekt på anslagsvis ca 6 mill. kroner. (ved samme takseringsverdier som i 1729 Inderøy i 2007 og uten bunnfradrag).

Forslaget til rammebudsjetter på virksomhetsnivå, reflekterer retningslinjene i gjeldende økonomiplan. Oppvekstområdet får sine budsjetter noe redusert - dog ikke mer enn fallet i elevtall tilsvarer. Bistand og omsorg - området justeres vesentlig opp. Dette skyldes en kostnadsvekst som ikke har funnet sin dekning gjennom intern omstilling og besparelser. Sentraladministrative funksjoner reduseres, jfr. krav til nedbemanning etter kommunesammenslåingen. Kulturområdet reduseres noe i forhold til revidert budsjett 2013. Var-området er i gjeldende økonomiplan budsjettert med et tilskudd fra drift i 2014. Dette er ikke nødvendig ut fra reviderte budsjetter for VAR-området.

Den viktigste endringen fra gjeldende økonomiplan, er forslaget om å innføre eiendomsskatt på bolig fra 2015. Dette må primært sees i sammenheng med satsningen på et Inderøy oppvekst- og kultursenter og en del andre satsninger. Det finnes etter rådmannens vurdering ingen andre muligheter for å finansiere den kommende ordinære utgiftsveksten, hvis ikke en da velger og bruke av kortsiktige Ingar-midler.

I økonomiplanperioden er rammene satt med sikte på å nå en svak forbedring i ordinært netto driftsresultat - dvs. netto driftsresultat eksklusiv Ingar. Det innebærer at Ingar-midlene ikke brukes til å finansiere drift, mens Inndelingstilskuddet benyttes tilnærmet fullt ut.

7.2 Inntektsrammene

7.2.1 Skatt og rammetilskudd

Til grunn for vårt inntektsanslag for økonomiplanperioden, ligger uendret befolkning. Ved samme utvikling i befolkningssammensetning som landet for øvrig, vil vi få en reduksjon i relativt utgiftsbehov tilsvarende mindreveksten i befolkning.

Anslagene på skatt og rammetilskudd med underliggende spesifikasjon fremgår av tabellen nedenfor:

Inntektsutviklingen	Oppr budsjett	Revidert budsjett	Økonomiplan - faste priser. Basis 2014 Budsjett			
Generelle inntekter	2013	2013	2014	2015	2016	2017
Rammetilskudd og skatt	359 413	359 413	372 131	368 091	365 805	364 057
- herav skatt	123 162	123 162	128 698	128 698	128 698	128 698
- herav rammetilskudd totalt	237 051	237 051	243 433	239 393	237 107	235 359
-- herav ordinært	206 014	206 014	207 735	206 076	206 076	206 076
--herav skjønn	3 400	3 400	2 300	2 300	2 300	2 300
--herav Distriktstilskudd						
--herav Ingar	10 903	10 903	16 162	13 781	11 495	9 747
--herav Inndelingstilskudd	16 734	16 734	17 236	17 236	17 236	17 236

Kommunenes Sentralforbunds inntektsprognosemodell gir et anslag for sum rammetilskudd og skatt på 372,1 mill. kroner i 2014. I dette inngår 16,2 mill. kroner i Inntektsgarantitilskudd, 17,2 mill. kroner i Inndelingstilskudd og 1,8 mill. kroner i fast skjønnstilskudd. Nærmere 10 % av Inderøy kommunes generelle inntekter i 2014 er således midlertidige!

Det ordinære rammetilskuddet reduseres reellt fra 2013 og til 2014. Kommunens relative utgiftsbehov reduseres med 2,6 % fra 2013 til 2014, se vedlegg. Utslagsgivende er reduksjonen i barne- og ungdomsgruppen 6-15 år, reduksjon i antall utviklingshemmede, og reduksjon i antall barn under ett år som mottar kontantstøtte.

Inntektsgarantiordningen (Ingar) utgjør i 2013 på 16,2 mill. kroner (10,9 mill.). Denne noe overraskende utviklingen skyldes i all hovedsak reduksjon i det ordinære rammetilskuddet.

KS sin prognose for Ingar antyder en forventet nedtrapping med 2-3 mill. kroner pr år – til 9,7 mill. kroner i 2017. Det vil alltid være usikkerhet knyttet til Ingar. Ingar innebærer (forenklet) at ingen kommune fra det ene året til andre skal tape mer enn kr. 300,- pr innbygger i samlet rammetilskudd (ganske presist 2 mill. kroner for Inderøy kommune).

Inndelingstilskuddet utgjør 17,2 mill. kroner. Det er dette tilskuddet som skal trappes ned fra 2027 til 2032.

Det faste skjønnet er ytterligere redusert fra 2,9 mill. kroner til 1,8 mill. kroner. Det faste skjønnet ble vesentlig oppjustert for Inderøy i forbindelse med siste revisjon av inntektssystemet Dette var en kompensasjon for at Inderøy kommune ikke kom inn under distriktstilskuddsordningen. Skjønnet er kraftig redusert de to senere år, mest sannsynlig fordi inntektsgarantiordningen gir et så vidt gunstig utslag for Inderøy kommune.

Fra 2015 vil Inderøy kommune komme inn under ordningen med Distriktstilskudd. Dette vil isolert sett gi et tilskudd på rundt 5 mill. kroner. Dette vil sannsynligvis ikke gi noen effekt på samlede inntekter på kort og mellomlang sikt ettersom inntektsgarantibeløpet og skjønn vil bli tilsvarende redusert.

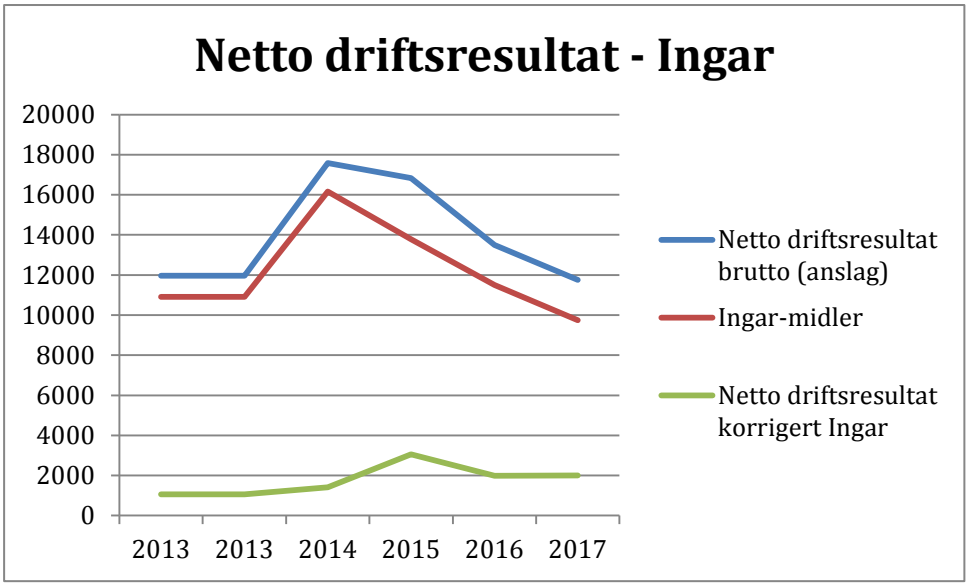

Inderøy kommunes kortsiktige inntektssituasjon er gunstig. Den langsiktige en utfordring som vi i større eller mindre grad kan redusere gjennom de disponeringsvalg en gjør i dag. En langsiktig forsvarlig økonomiplanlegging må hensynta at dagens oppgaver i fremtiden skal løses til en betydelig lavere driftskostnad enn i dag. Som det vil fremgå av salderingsoversikten nedenfor disponeres ikke Ingar-midler til drift – dog medgår storparten av inndelingstilskuddet til drift.

I oversikten nedenfor er den nominelle og reelle veksten i samlet skatt og rammetilskudd dokumentert.

Vekst i skatt og rammetilskudd	2013-2014	Kommentarer
Nominell vekst (vekst i kroner)	12718	Sum rammetilskudd og skatt
Pris og lønnsvekst	10782	
Realvekst skatt og rammetilskudd	1936	(sammenlignet med anslag skatt/ramme 2013 - reduksjon ca 500
Nye oppgaver/endret finansiering:	1727	
Nominell videref makspris bhg	105	
Reell reduksjon i makspris bhg 2014	211	
Auka likeverdig behandling barnehager	220	
Opptrapping mot to barnehageopptak	313	
Valgfag Ungdomsskole - 10 trinn	213	
Kulturskoletilbudet	138	
Økt kommunal egenandel barnevern	208	
Samvær under tilsyn	2	
Elevtalet i private og statlege skolar aukar	-83	
Helårseffelt av overføring overformynd	-70	
Samhandlingsreformen - øyebl. Hjelptilbud	-90	
Reduksjon refusjon ressurskrevende brukere	560	
Realvekst oppgavekorrigert	209	

Oppsettet viser en samlet reell økning i frie inntekter på 0,2 mill. kroner – dvs tilsvarende 30 % av en stilling. Om vi korrigerer for Ingar får vi en reduksjon på ca 5 mill. kroner. Den underliggende veksten i våre frie inntekter er altså negativ.

Ved stabil befolkning og uendret befolkningssammensetning må vi forvente en årlig reduksjon i våre frie inntekter på vel 2 mill. kroner pr. år de kommende årene, se inntektsanslagene for økonomiplanperioden.

7.2.2 Andre generelle inntekter budsjettert på Fellesområde inntekter

Eiendomsskatt

Inderøy kommune har i 2013 ikke **eiendomsskatt** på boliger, men eiendomsskatt på verker og bruk med sats 7 promille i Mosvik og 2 promille i resten av Inderøy. Kommunen har dispensasjon for kravet om samme sats i 2013 og 2014.

Fra 2014 må vi harmonisere skattesatsene og etablere en felles sats for hele kommunen.

Av en samlet inntekt fra eiendomsskatt på 1,67 mill. kroner utgjør kraftverket (Mosvik) 1,28 mill. kroner. Ved en harmonisering i 2014 vil verker og bruk må beskattes med en (harmonisert) sats på 5 promille for å opprettholde inntektsnivået.

Rådmannen tilrår at det for 2014 settes en sats på 5 ‰ for verker og bruk for å opprettholde inntektsnivået fra 2013. Dette er en avveining og hvor hensynet til verker og bruk utenom kraftverk hensyntas. Det er 15 eiendommer/linjenett/kraftverk/bedrifter som svarer for eiendomsskatt på verker og bruk i Inderøy kommune.

Fra 2014 kan kommunene basere utskriving av eiendomsskatt på boligeiendom på ligningsmyndighetenes formuesfastsettelser. Grunnlaget for eiendomsskatt vil være formuesgrunnlaget fratrukket en reduksjon på 33% - før eventuell lokal reduksjonsfaktor og eventuelt bunnfradrag. Fra 2015 vil den obligatoriske reduksjonsfaktoren være 20%."

Det foreslås innført eiendomsskatt på bolig fra 2015. Etter reglene kan en kommune som har eiendomsskatt på verker og bruk, første år fastsette en sats for boliger lik den for verker og bruk. (i prinsippet 7 promille) Dette er urealistisk. Rådmannen foreslår en opptrapping med 2 promille i 2015, 2,5 promille i 2016 og uendret for kommende år. I Verdal og Levanger er satsene rundt 4 promille.

Dette vil gi merinntekter fra kommunen på ca 6 mill. kroner. Merinntektene er nødvendige for å finansiere kapitalkostnadsøkningen som følge av et betydelig investeringsprogram, jfr. spesielt IOKS.

Det forberedes en egen sak om innføring av eiendomsskatt på boliger våren 2014. Det vil være behov for å utrede grundig prinsippene for utforming av skatten, blant annet med sikte på å unngå uheldige fordelingsvirkninger. Ut fra erfaringene fra eiendomsskattinnføringen i 1729 Inderøy kommune er det grunn til å se nærmere på bruken av bunnfradrag.

Konsesjonskraft/hjemfallsinntekter. Det vil bli inngått kontrakt nye kontrakter om leveranser av konsesjonskraft for 2014. Inntektsanslaget bygger på inntektsprognosen for 2013.

Rentekompensasjon investering omfatter kompensasjoner for en lang rekke lån som er tatt opp til skole og sosialformål over årene. De siste årene er det rentekompensasjonsordningen for skolebygg

som har betydning. Kompensasjonene gis på grunnlag av søknad innenfor gitte rammer. Inntektsanslaget for 2014 og fremover er satt på grunnlag av oppgaver fra Husbanken.

7.2.3 Øremerkede inntekter og egenbetaling.

Kommunens generelle frie inntekter utgjør 372 mill. kroner. I tilegg kommer tilskudd og egne inntekter i form av egenandeler og gebyrer som utgjør ca 130 mill. kroner og som inntektsføres på driftsområdene. Dette gir rom for en total tjenesteyting til en verdi av ca 500 mill. kroner.
Det vises til kommentarer til budsjettene for virksomhetsområdene.

Som referanse for vurdering av de foreslåtte økninger vises til forutsetninger for den alminnelige pris og kostnadsveksten, se nedenfor. Konsumprisindeksen antas å øke med 2 %, gjennomsnittlig og lønnsnivået med 3,5 %. Den kommunale deflatoren anslås til 3 %.

Det legges til grunn følgende prinsipper for fastlegging av avgifter, gebyrer, egenandeler og husleie mv:

- Inderøy kommune skal gjennomgående ha egenandeler/egenbetaling på nivå med Innherredskommunene.

- VAR-området skal i utgangspunktet ikke vise en kostnadsøkning utover den kommunale deflatoren. Denne er for 2014 anslått til 3 % og gebyrøkningen er lagt på dette nivå. (Bemerk at deflatoren ligger ca 1 % høyere enn antatt vekst i konsumprisindeksen.) Merveksten i gebyrene er begrunnet i behovet for å trappe opp investeringene til et langsiktig forsvarlig nivå. Det forutsettes at områdene skal vise selvkostdekning over en periode på 5 år.

- Barnehagesatsene følger maksimalprisbestemmelsene. Kostpengene foreslås økt fra kr. 150,- til kr. 200,- pr. uke.

- SFO-ordningen. Egenbetalingen øker med rundt 4 %.

- Kulturskolen. Prisene økes med gjennomsnittlig rundt 4 %.

- Feiegebyrer el (Inn-Trøndelag Brannvesen) endres ikke nominelt.

- Avfallsgebyrer (Innherred Renovasjon) økes med rundt 4 %.

- Betalingsgebyrene etter plan og bygningsloven. Det gjøres justeringer som i større grad ivaretar hensynet til reell kostnadsdekning og stabile gebyrbudsjetter. Satsene for mindre tiltak justeres vesentlig opp.

Se vedlagte gebyrregulativ og hvor endringer er redegjort for særskildt.

7.3 Kapitalutgifter. Renter og avdrag.

Nivå og utvikling i kapitalutgiftene – renter og avdrag - er en konsekvens av nivå og utvikling på:

- Investeringsutgiftene.
- Netto driftsresultat og disponeringen av dette.
- Rentenivå
- Avdragstakt

Det vises til beskrivelsen av investeringsprogrammet og lånebehovet under punkt. 9.1.

Det er en betydelig investeringsplan som skisseres for økonomiplanperioden. Investeringene i fire års perioden kommer ut ....mill. kroner høyere enn i gjeldende plan. I praksis skyldes nivåhevningen en ytterligere økning av investeringsanslagene på Inderøy Oppvekst og kultursenter.

Rente (netto eks renteinntekter) og avdragsbudsjettene ser slik ut – se hovedoversikten over:

Rente og avdragsspesifikasjon	Oppr. budsjett 2013	Revidert budsjett 2013	Økonomiplan - faste priser. Basis 2014 Budsjett 2014	2015	2016	2017
Beregnet brutto renter og avdrag	29 804	28 621	28 403	33 450	36 977	38 903
Netto renter	13 804	12 621	11 403	15 450	17 477	17 903
Minimumsavdrag	16 000	16 000	17 000	18 000	19 500	21 000
Avdrag utover minimumsavdrag	2 838	2 838	1 501	1 445	478	310
Renter og avdrag/skatt og rammetilskudd	9,33	9,01	8,30	9,68	10,40	10,88

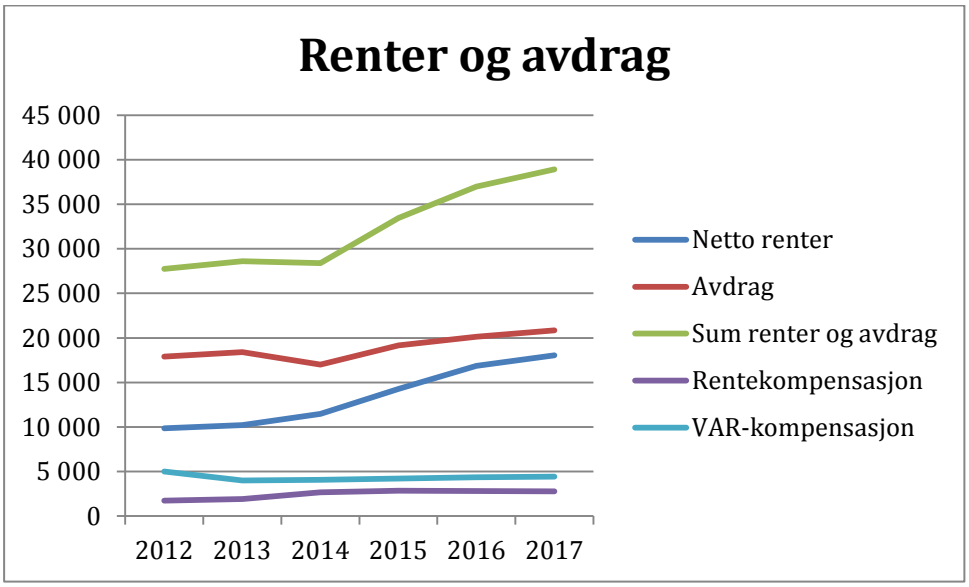

Kommunen vil ved inngangen til budsjettåret ha en brutto lånegjeld på ca 433 mill. kroner og ved utgangen av en beregnet bruttogjeld på ca 459,7 mill. kroner.

Med avdragsbetalinger på rundt 17 mill. kroner ligger gjennomsnittlig nedbetalingstid på lån gjennomsnittlig på litt over 27 år. Avdragsbetalinger føres opp med beregnet minimumsavdrag i budsjett- og økonomiplanperioden.

Gjeldende føring for disponering av synergieffekter etter kommunesammenslåingen er å bruke netto driftsoverskudd til nedbetaling av gjeld (alternativt avsette til fond), avsette til samfunnsutviklingsprosjekter og/eller andre disponeringer som «reduserer» fremtidige forpliktelser. (oppgradering/renovering bygg mv)

Renteanslagene er tilpasset dagens markedsrenter. Vi kan forsikre renten i dag på tre år til ca 2,7 %. Løpende renter er ca 2 %. Vi ser tegn til at rentemarkedene er i ferd med å snu; langtidsrentene er på veg opp etter en relativt lang periode med reduksjon.

Inderøy kommune har rentesikret p.t. ca 40 % av brutto lånemasse – fordelt på perioder inntil 10 år.

Av oversikten fremgår at rente og avdragsutgiftene reelt sett vil utgjøre en svakt økende andel av skatt og rammetilskudd frem til 2015. Dette kan synes å være i konflikt med en langsiktig strategi for ytterligere og redusere kapitalkostnadene.

7.4 Lønn, pris og pensjon. Avsatte lønnsreserver.

Generelt

Budsjettrammene for virksomhetene bygger på lønnsnivået pr. 01.01.2014 og antatt gjennomsnittlig prisnivå på andre innsatsfaktorer i 2014. Det er satt av 7,44 mill. kroner til å dekke forventet effekt av lønnsoppgjørene i 2014.

Den kommunale deflatoren er i nasjonalbudsjettet beregnet til 3 % - vektet av forventet lønnsvekst på 3,5 % og prisvekst på 2 %.

Lønnskostnadsveksten

Lønnsoppgjøret, effekten av lønnsoppgjør og den budsjettmessige håndteringen er beskrevet i tabellen nedenfor. Vi bygger alle anslag og beregninger på sentralt gitte forutsetninger. Inderøy kommune er en norsk mediankommune og med tilstrekkelig presisjon kan en anta at lønnsoppgjørene gir det samme utslag for Inderøy kommune som de gjør for kommunesektoren samlet.

Lønnsoppgjørene og effekten av disse kan sammenfattes slik:

Anslag for lønnsglidning i 2013:	0,20 %
Laveste grunnlønn etter 20 års lønnsansiennitet:	0,09 %
Avtalt under forhandlingene:	
Generelt tillegg/ny minstelønn:	0,55 %
Total ramme (beregnet årslønnsvekst 2012-2013)	**3,54 %**
Overheng oppgjør i 2013 til 2014:	0,40%
Helårseffekt av oppgjør i 2014: (datoeffekt 01.05 2014-4,6%)	3,10%
Gjennomsnittlig lønnsvekst 2013-14:	3,50 %

Lønnsveksten fra 2012 til 2013 gir på årsbasis en vekst (sentralt beregnet) på 3,54%.

I forhold til budsjettforslaget for 2014 er lagt til grunn en gjennomsnittlig lønnsvekst på 3,5 %. (tilnærmet samme veksttakt som 2012-2013) Det legges til grunn et overheng fra 2014 på ca 0,5 %. Denne veksten er innarbeidet i budsjettrammene på tjenestenivå.

Den sentrale avsetningen til lønnsoppgjøret skal altså gi dekning for en helårseffekt av lønnsoppgjørene i 2014 på 3,1 %. Ved et beregnet grunnlag på 240 mill. kroner gir det et avsetningsbehov på 7,44 mill. kroner. Dette beløpet er avsatt i budsjettforslaget under felleskapitlene.

Avsetninger til lønnsøkninger i budsjettet.

I budsjettet er hoveddelen av lønnskostnadsveksten fordelt på driftsområdene. Det gjelder effekten av oppgjøret i 2012 som gir en effekt på 2,9% i 2013. Forventet effekt av mellomoppgjøret i 2013 er lagt inn på fellesområdet og ikke fordelt.

Beløp i 1000 kroner

Beregningsgrunnlag lønnsavsetninger:	Lønnsgrunnlag	240000
Gjennomsnittlig lønnsvekst netto:		8400
Avsatt virksomhetsområdene:		960
Tilleggsavsetninger - ikke fordelt:		7440

Vi har inneværende brukt et estimert lønnsgrunnlag på netto 232 mill. kroner som basis for beregnet behov for sentrale budsjettavsetninger til å møte lønnsoppgjøret. For 2014 er grunnlaget beregnet til 240 mill. kroner.

Våre anslag følger de sentrale anslagene. Inderøy kommune er i denne henseende en gjennomsnittskommune.

Andre elementer av betydning for lønnsestimater.

Det har tidligere vært en laveste grense for oppebæring av pensjonsrettigheter. Denne er etter en høyesterettsdom tatt bort. Effekten av denne dommen utgjør en beregnet økning i løpende pensjonskostnader på ca 0,6 mill. kroner(0,68 mill inkl. arbeidsgiveravgift) Dette er innarbeidet i lønnsbudsjettene for virksomhetene.

Overgangsordningen for arbeidsgiveravgift etter kommunesammenslåingen går ut 2013. Fra 2014 belastes lønnskostnader for virksomheter lokalisert til Mosvik med 14,1 % - mot tidligere 10,6 %. (sone 2) Kostnadseffekten er beregnet til 0,4 mill. kroner og er hensyntatt ved fastsetting av rammene for de virksomheter som berøres.

Prisveksten.

Den gjennomsnittlige prisveksten – dvs. prisøkning på andre innsatsfaktorer enn lønn – er prognostisert til 2 %. Prisveksten er i begrenset grad hensyntatt ved rammefastsettingen. I dette ligger et implisitt mindre effektiviseringskrav til alle virksomheter – i sum anslått til 1,8 mill. kroner.

Pensjon – kostnadsbelastning.

Pensjonskostnadene øker mer enn den alminnelige lønnskostnadsveksten.. Veksten i kostnader og innbetalinger representerer en utfordring for kommunesektoren både driftsmessig og likviditetsmessig. I Kommunaldepartementets budsjettproposisjon er dette spesielt omtalt og på en måte som understreker både den kortsiktige og langsiktige utfordring.

I tabellen pensjon er de viktigste tallstørrelser knyttet til pensjonskostnader, premieinnbetaling og premieavvik referert. Premieinnbetalingen er den faktiske premien som innbetales til vårt pensjonsfond. Pensjonskostnad er det som belastes driftsregnskapet. Premieavviket er differansen mellom premieinnbetaling og pensjonskostnad.

Premieinnbetalingene kan fra år til år variere ganske mye som følge av variasjoner i lønnsoppgjør, endringer i rentenivåer/avkastning i kapitalmarkedene og endringer i forskriftskrav til pensjonsordninger (skjerpede solidititetskrav mv). Pensjonskostnadene fastsettes på et mer forutsigbart grunnlag. Under stabile forhold vil i prinsippet differansen mellom premieinnbetaling og pensjonskostnad utligne seg.

De siste års sterke lønnsøkninger kombinert med fallende avkastning og skjerpede soliditetskrav har gitt vesentlig negative avvik over år. Inderøy kommune praktiserer 10 års nedbetaling. Ved inngangen til 2012 er det akkumulerte negative premieavviket – en gjeldspost i balansen – på 27,4 mill. kroner.

Vi har i 2014 budsjettert med en pensjonskostnad på 31,3 mill. kroner ekskl. arbeidsgiveravgift. Den samlede pensjonskostnad er i sin helhet belastet driftsområdene.

Pensjon	Oppr budsjett 2013	Revidert budsjett 2013	Økonomiplan - faste priser. Basis 2014 Budsjett 2014	2015	2016	2017
Beregnet pensjonskostnad	31120	32123	31330	32330	32330	32330
Antatt effektiv kostnadsprosent			15,15 %	15,60 %	15,60 %	15,60 %
Beregnet premieinnbetaling	0	0	44579	37330	37330	37330
Beregnet premieavvik	0	-2629	-13249	-5000	-5000	-5000
Akkumulert premieavvik 31.12	29406	29406	42655	42660	42665	42670

Det budsjetteres med kostnad, ikke premieinnbetaling og premieavvik

Arb.g.avg. ikke inkl.

7.5 Andre fellesinntekter eller felles utgifter. (Fellesområde diverse)

Det vises til vedlagte funksjonsskontoplan med detaljerte spesifikasjoner.

Den eneste reelle endringen og som ikke er kommentert under andre avsnitt gjelder følgende:

- Egenkapitalinnskudd KLP settes etter oppgave fra KLP til 1,20 mill. kroner i 2014 sammenlignet med 1,16 mill i 2013.10.29

- Avsetningen til tap på fordringer foreslås budsjettert til kr. 210.000,- som i 2013. En betydelig økning i startlånsvolum må møtes med høyere avsetninger til tap.

7.6 Netto driftsresultat. Disponering. Fondsavsetninger og fondsbruk.

Nedenfor er spesifisert på hovedområder budsjetterte og planlagte fondsavsetninger og fondsbruk når det gjelder drift og investering.

Netto driftsresultat er differansen mellom løpende driftsinntekter og løpende driftsutgifter, inkludert renter og avdrag, og er et mye brukt mål for balansen i kommuners drift. Over tid er kommunen avhengig av et positivt resultat. På kort sikt kan kommunen balansere budsjetter gjennom å disponere av eventuelle fondsavsetninger til driftsformål.

Budsjettbalansen	Oppr. budsjett 2013	Revidert budsjett 2013	Økonomiplan - faste priser. Basis 2014 Budsjett 2014	2015	2016	2017
Netto driftsresultat brutto (anslag)	11960	11960	17 575	16 834	13 488	11 748
Ingar-midler	10 903	10 903	16 162	13 781	11 495	9 747
Netto driftsresultat korrigert Ingar	1 057	1 057	1 413	3 053	1 993	2 001
Inndelingstilskudd	16 734	16 734	17 236	17 236	17 236	17 236
Netto driftsresultat korr Inndelingstilskudd	-15 677	-15 677	-15 823	-14 183	-15 243	-15 235

En positiv differanse mellom løpende driftsinntekter og driftsutgifter gir grunnlag for en forutsigbar tjenesteyting, egenfinansiering av investeringer og avsetninger til fond for «senere» bruk av penger.

Naturlig nok er et positivt netto driftsresultat avgjørende for at driften over tid ikke genererer negativ likviditet og behov for kassakreditt mv.

Sentrale normer for netto driftsresultat er 3 % av sum driftsinntekter innenfor dagens regnskapsregime og hvor mva-refusjon investering regnes som driftsinntekt. Denne ordningen faller bort fra 2014 da mva-refusjon investering skal føres i investeringsregnskapet. Det vil være naturlig fra det tidspunkt å redusere normkravet og rådmannen foreslår at Inderøy kommune bruker 1 % - eller 5 mill. kroner - som referansepunkt for egen økonomiske planlegging. (jfr. målekartet)

Avsetninger. Egenfinansiering investering.

Av hovedoversikten fremgår at netto avsetning over fellesområdet er budsjettert til ....mill. kroner.

Midlene foreslås disponert som beskrevet i oversikten nedenfor:

Fond/avsetninger	Status utg 2013	Avsatt 2014	Bruk 2014	Status utg 2014	Avsatt 2015	Avsatt 2016	Avsatt 2017	Planlagt øk-plan	Status utg 2017
Disposisjonsfond:	**19334**	**7500**	**-8040**	**34874**	**-3000**	**1200**	**3000**	**660**	**19994**
- herav til "ordinært" disp.fond	5034	1000		6034	1000	1000	1000	4000	9034
- herav Inderøy 2020	5990	2000	-4040	3950	-2950	0	0	-4990	1000
- herav Vedlikeh. komm. bygg	3300	2500	-2000	3800	-2000	-1800	0	-3300	0
- herav Rentefond	1960	2000		3960	2000	2000	2000	8000	9960
- herav fond tjeneste og kompeta	1150		-600	550	-550	0	0	-1150	0
- herav kommunale veger	1900		-1400	500	-500			-1900	0
Ubundet investeringsfond	**5914**	**14472**	**0**	**20386**	**-116**	**-2589**	**8145**	**19912**	**25826**
SUM frie fond	25248	21972	-8040	39180	36064	34675	45820	20572	45820
Brutto gjeld	433125			459688	557828	633188	643148		
Brutto gjeld fratrukket fond	407877			420508	521764	598513	597328		

Det budsjetteres med en brutto avsetning til fond på 17,6 mill. kroner i 2014. Det anslås en bruk på 8,0 mill. kroner. Bruken er knyttet til Inderøy 2020, vedlikehold av bygg og kommunale veger og fond for tjeneste og kompetanseutvikling.

Disposisjonsfond og Ubundet investeringsfond foreslås bygget opp til totalt 45,82 mill. kroner i 2017. Alternativet til å bygge opp fond er å bruke nettodriftsoverskudd til å betale ned gjeld – eller mer presist; redusere den betydelig veksten i gjeldsnivået fram til 2017 !

I denne avsetningsplanen gjøres en avveining mellom to hensyn. Hensynet til å begrense gjeldsveksten ved å bruke netto driftsoverskudd til å betale ned gjeld eller investeringer og hensynet til likviditet, renteavkastning og finansiell soliditet. Det er fortsatt slik at kommunen oppebærer ca 1 % merrente på lånemidler plassert i bank. Vi har behov for å sikre vår likviditet i tiden som kommer og – med sterkt økende lånebehov; behov for ressurser til å møte eventuelle endringer i ytre krav som renteøkninger og/eller endrede krav til avdragsbetaling.

Rådmannen foreslår at vi – i en periode med lave renter og som delvis alternativ til rentesikringsinstrumenter – avsetter 2 mill. kroner årlig til et rentefond. Videre tilrås betydelige avsetninger til vedlikeholdsfond for bygg – ressurser som vil bli disponert etter plan når vi er ferdige med å revidere våre vedlikeholdsplaner. Det foreslås satt av midler til investeringsfond som over tid kan brukes både til å finansiere investeringer eller til ekstraordinære avdrag. I en omstillingsperiode er det behov for å sikre ekstra ressurser til organisasjons- og utviklingsarbeidet.

8. Virksomhetsområdene. Til disposisjon drift

Disponible midler til virksomhetsområdene (budsjettert på virksomhetsområdene) fremkommer slik: (ref. hovedoversikten)

	Oppr. Budsjett	Revidert budsjett	Budsjett 2014	2015	2016	2017
Disponibelt netto drift	*327 455*	*327 218*	*334 619*	*333 209*	*331 770*	*330 240*
Fellesområde tilleggsbevilg	*7 475*	*1 559*	*7 940*	*7 940*	*7 940*	*7 940*
- herav lønnsreserver	*5 975*	*1 141*	*7 440*	*7 440*	*7 440*	*7 440*
Fordelt til virksomhetene	*319 980*	*325 659*	*326 680*	*325 269*	*323 831*	*322 301*

Av en samlet netto driftsramme fordelt til virksomhetsområdene på 334,169 mill. kroner er 7,9 mill. avsatt til lønnsoppgjør og kr. 500.000,- i reserve til formannskapets disposisjon.

Når beløp **fordelt til virksomhetsområdene** i budsjett 2014 skal sammenlignes med revidert budsjett for 2013 så bemerk at revidert budsjett 2013 må korrigeres opp med ca 0,75 % (pris og lønnsnivåforskjell) for reellt sett og kunne sammenlignes med 2014-rammen.

Det er som anført lagt inn kr. 500.000,- til disposisjon for formannskapet. Dette er vesentlig lavere enn opprinnelig budsjett inneværende år. Bemerk at tilskudd til større arrangementer nå er lagt inn i det ordinære budsjettforslaget for kulturområdet.

8.1 Politisk styring

Virksomhetsområdet

Området omfatter underliggende funksjoner som ordfører, kommunestyre, valg, kontroll og revisjon, diverse råd og nemnder og overformynderiet. Overformynderiet er fra 01.07.2013 overført staten og belaster ikke ressursmessig området inneværende år.

Status og utfordringer

Politisk aktivitet gjennomføres inneværende år i henhold til fastsatte planer.
Vi beregner et sannsynlig mindre overforbruk på kommunestyre, formannskaps- og hovedutvalgene inneværende år. Dette skyldes hovedsakelig en noe forsiktig budsjettering av kostnader knyttet til møtevirksomheten første år etter kommunesammenslåingen.

Innføringen av nye arbeidsmetoder - som papirfrie møter og overføring av kommunestyre på nett - har fungert etter hensikten.

Kostnadsnivået på det politiske området er ikke høyt i Inderøy – sammenlignet med andre kommuner, jfr. Kostraanalysen for 2012. Dette gjelder selv om nykommunen nok har et høyere antall kommunestyrerepresentanter enn sammenlignbare kommuner i størrelse. Det er antall kommunestyrerepresentanter, samlet antall møtedager for politiske utvalg og møter på dagtid som avgjør kostnadsnivået.

Driftsbudsjett

Endringsoversikt - politisk virksomhet spesifisert	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter - revidert 2013	3666			
Effekter av lønnsoppgjør og pensjonsendr.	4			
Effekt av vedtatt tiltak	-251			
- herav valg	-230			
- herav overformynderi	-21			
Konsekvensjustert budsjett 2014	3419	3419	3630	3200
Nye tiltak/omstilling	0	0	0	0
Netto driftsramme	3419	3419	3630	3200

Drifts- og økonomiplanforslag på funksjonsnivå – en oversikt:

Politisk virksomhet mm	Oppr. budsjett 2013	Revidert budsjett 2013	Økonomiplan - faste priser. Basis 2014 Budsjett 2014	2015	2016	2017
Politisk styring	2572	2579	2353	2353	2564	2134
Kontroll og revisjon	977	977	977	977	977	977
Diverse råd, nemnder mv	90	110	89	89	89	89
Netto driftsutgifter	3639	3666	3419	3419	3630	3200

Hensett til den omstilling som må skje for å gi rom for et betydelig investeringsprogram, er rådmannens forslag at kostnadsnivået også på dette området dimensjoneres noe ned over tid. Fra 2016 skisseres i økonomiplanen en reduksjon i størrelsesorden kr. 200.000,-. Dette kan gjennomføres på ulike måter, og rådmannen foreslår at de settes ned et politisk utvalg - i god tid før neste valg - for å finne løsninger som ikke svekker det politiske arbeidet.

8.2 Fellesadministrasjon, plan og næring

Samlet endringsoversikt

Forslag til driftsbudsjett – endringsbilde fra revidert budsjett 2013 til forslag driftsbudsjett 2014:

Endringsoversikt - fellesadministrasjon, plan og miljø	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter - revidert 2013	26187			
Tekniske korrigeringer	-460			
- herav lisenser til andre enheter	-460			
Effekter av lønnsoppgjør og pensjonsendr.	188			
Effekt av vedtatt tiltak	731			
- herav folkehelsekoordinator Inn-Trøndelag	100			
- herav adm funksjoner InnTrøndelagssamarbeid	256			
- herav andre forhold	375			
Konsekvensjustert budsjett 2014	26646	24400	24000	23500
Nye tiltak/omstilling	-1846	0	0	0
- herav effektivisering Servicetorg og flytting av ressurs	-1418			
- herav andre forhold	-428			
Netto driftsramme	24800	24400	24000	23500

Driftsbudsjettforslaget på funksjonsnivå – en oversikt:

Fellesadm, plan og miljø	Oppr. Budsjett	Revidert budsjett	Forslag budsjett - økonomiplan			
Tall i 1000 kr.	**2013**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Administrasjon	*7 497*	*7 918*	7 529	*7 328*	*7 129*	*6 879*
Personal og kompetanse	*3 060*	*3 107*	3 300	*3 100*	*2 900*	*2 650*
Servicetorg	*6 020*	*6 150*	4 765	*4 765*	*4 765*	*4 765*
IT-tjeneste	*4 486*	*4 504*	3 640	*3 640*	*3 640*	*3 640*
Div fellesutgifter	*365*	*365*	367	*367*	*367*	*367*
Førskole	*290*	*290*	301	*301*	*301*	*301*
Grunnskole	*291*	*299*	309	*309*	*309*	*309*
Råd, veiledn. Og sos. Forebyggende	*145*	*145*	150	*150*	*150*	*150*
Salg og skjenkebevilling	*-45*	*-45*	-45	*-45*	*-45*	*-45*
Plansaksbehandling	*1 275*	*1 247*	1 273	*1 273*	*1 273*	*1 273*
Byggesaksbehandling og eierseksjonering	*0*	*46*	47	*47*	*47*	*47*
Kart og oppmåling	*16*	*16*	16	*16*	*16*	*16*
Kommunal næringsvirksomhet	23	*23*	23	23	23	23
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	255	*255*	1 146	1 145	1 144	1 144
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutv	1 300	*1 647*	1 660	1 660	1 660	1 660
Forebyggende helsearbeid	*0*	*0*	100	*100*	*100*	*100*
Naturforvaltning og friluftsliv	372	*420*	421	421	421	421
Interne finansieringstransaksjoner	0	*-200*	-200	-200	-200	-200
Netto driftsutgifter	**25 350**	**26 187**	**24 800**	**24 400**	**24 000**	**23 500**

8.2.1 Fellesadministrasjon

Virksomhetsområdet – status, utfordringer og målsettinger.

Virksomhetsområdet omfattes av funksjonene sentral ledelse og administrasjon, personal og kompetanse, servicetorg, IKT-tjeneste, diverse fellesutgifter, felles rådgivningstjenester barnehage og grunnskole, salgs og skjenkebevilling mv.

Området er under en betydelig omstilling og utvikling. Nedbemanning gjennomføres etter kommune-sammenslåingen. Det er gjennom driftsåret 2013 foretatt en nedbemanning på 3 årsverk. IKT-området er fra 01.01.2013 formelt overført til IKT Inn-Trøndelag. Det har tatt tid å få på plass nye rutiner, med tilpasning av oppgavefordeling i gråsonen IKT og andre administrative funksjoner. Felles driftsenhet er imidlertid godt i gang med optimalisering av driften, og forbedring av tjenesten til sine brukere. Overføring til IKT Inn-Trøndelag er for 2014 budsjettert med kr. 3,3 mill. kr.

Reduksjonene i budsjett er i all hovedsak en konsekvens av nedbemanning som følge av naturlig avgang. Vi er avhengig av ytterligere mindre nedbemanning i økonomiplanperioden for å nå de overordnede mål om budsjettbalanse og krav om uttak av bemanningssynergier som følge av kommunesammenslåingen. På bemanningssiden reduseres både på lederressurser og stabsressurser.

Fellesadministrasjonen, med sentral ledelse, er på overordnet nivå engasjert i de fleste drifts- og utviklingsprosesser i kommunen.

For så vidt gjelder overordnede målsettinger vises i så måte til vedtatte mål for kommunens virksomhet, jfr. også overordnet målekart.

De viktigste utviklingsprosesser hvor stab under fellesadministrasjon vil være direkte involvert i kommende år kan sammenfattes:

- Utvikling av kvalitetsstyring og balansert målstyring
- Kvalitetsplan og kompetanseplan
- Arbeidsgiverpolitisk plan, lønnspolitisk plan mv (jfr også HMS planene9
- Oppvekstplan og oppfølgning kvalitetsplan skole
- Overordnet prosjektledelse
- Inderøy 2020
- Inderøy oppvekst og kultursenter
- Videreutvikling Inn-Trøndelagssamarbeidet og for øvrig samarbeidet på Innherred

Investeringsbudsjettet
Investeringene er beskrevet under investeringsavsnittet.

8.2.2 Plan – Byggesak - Oppmåling

Virksomhetsområdet

Virksomhetsområdet omfatter plan-, byggesak og oppmåling og har 4,4 årsverk. Funksjonene er sentrale med en betydelig kontaktflate mot næring og befolkning. Byggesak, oppmåling og plan er noen av kommunens mest publikumsbesøkte tjenester.

Utover kjerneoppgavene ytes tjenester mot trafikksikkerhetsarbeid, utbyggingsprosjekter, mekleropplysninger og diverse veiledning til innbyggerne spesielt i forbindelse med eiendomssalg mv.

Ut fra tall fra Kostra leverer enheten kostnadseffektivitet tjenester med god kvalitet sammenholdt med sammenlignbare kommuner.

Hovedutvalg natur er kommunens politiske fagorgan for detaljplanlegging, byggesak og kart/oppmåling, mens det politiske ansvaret for overordna kommuneplanlegging er lagt til formannskapet/kommunestyret.

Driftsbudsjettet

Kostnadssiden består i hovedsak av lønnsrelaterte kostnader knyttet til 4,4 stillinger. Øvrige kostnadsposter er drifts- og serviceavtaler knyttet til dataverktøy, jfr. for eksempel kartløsningen på kommunens hjemmeside.

Funksjon byggesak og oppmåling er tilnærmet gebyrfinansiert, mens plan finansieres ca. 10 % med gebyrer.

Gebyrsatser økes reellt sett i forslaget til budsjett for 2014. (Se vedlegg med en samlet oversikt over gebyrene.) De finansierer en viss økning i effektive årsverk kommende år. Vi har de siste år hatt 20 % vakans i en av stillingene ved enheten. Gebyrøkningen innebærer at vi fra et nivå noe under Innherredskommunene, kommer ut om lag på nivå.

I gebyrregulativet for 2014 er det samtidig foreslått en dreining i satsene for å unngå at enkeltsøknader, f.eks. store nærings- og leilighetsbygg, får uforholdsmessig høye gebyrer. Samtidig vil de som søker på mindre tiltak som tidligere har betalt lave gebyr (tilbygg, garasje uthus o.l.), få en betydelig økning.

Dette vil gi et gebyrsystem som bedre avspeiler reelle arbeidskostnader med saksbehandlingen og som da er mer i samsvar med lovlig gebyrinnkreving. Samtidig vil en slik dreining gi et mer stabilt nivå på gebyrinntektene fra år til år.

Det legges opp til budsjettrammen for 2014 videreføres uendret i økonomiplanperioden.

Status, utfordringer og målsettinger 2014-2017

Bemanningen innenfor området kan anses knapp, men anses så langt tilstrekkelig til å yte tjenester med god kvalitet.

Rekrutteringssituasjonen innenfor plan og ingeniørfagene har over tid vært utfordrende. Det vil være viktig for kommunen å sikre stabilitet i bemanningen på disse funksjonene over tid.

Utfordringen i årene som kommer, vil være å møte kompetanse og servicekrav innenfor stadig mer komplekse saksfelt.

Det er utarbeidet virksomhetsplaner for området med klare mål for perioden og med fokus på:

- Kvalitet og service
- Saksbehandlingstid

Det skal, jfr. overordnet målekart, etableres bedre systemer for brukerundersøkelser, serviceerklæringer og saksbehandling kommende år.

<u>Hovedmålsettinger fra enhetens virksomhetsplan:</u>

- Enheten skal ha god kvalitet på tjenester til innbyggerne
- Bidra til å utvikle attraktive bolig- og fritidstilbud med gode oppvekstvillkår
- Bidra til å fremme god næringsutvikling
- Være en utviklende og fleksibel arbeidsplass
- Ha et bredt faglig miljø og kostnadseffektive tjenester
- Være en god samarbeidspartner på felles prosjekter med kommuner på Innherred og Trøndelag.

Overordna planrevisjoner og utredninger 2014 -2017

Gjeldende planstrategi refereres:

Plan (ny, revisjon, utgår)	2014	2015	2016	2017
Kommuneplanens samfunnsdel			vinter-vår	
Kommuneplanens arealdel	vinter			vinter-vår
Kommunedelplan for Røra	høst	Vinter		
Kommunedelplan for Straumen		vår-høst		

Investering

Det er i investeringsbudsjettet satt av midler til deltakelse i oppdatering av kartverk i regi av Statens kartverk (Geovekst). Det vil blant annet omfatte laserskanning av gamle Mosvik kommune som vil gi

oppgradert detaljert kartverk for hele denne delen av kommunen. Det er også planlagt suppleringskartlegging av områder som har hatt stor utbygging på Straumen/Røra/Sandvollan.

Oppdatert og detaljert kartverk er et svært viktig grunnlag for effektiv og kvalitativ saksbehandling for videre utvikling og utbygging av kommunen.

8.2.3 Næring og miljø

Virksomhetsområdet

Virksomhetsområdet omfatter funksjonene kommunal næringsvirksomhet, landbruksforvaltning, miljø, natur og friluftforvaltning. Dette er sentrale tjenesteområder for at kommunen skal være en attraktiv kommune for etablert næringsliv og nyetablerere og oppnå målsettingene med positiv befolkningsutvikling. Enheten har også et ansvar for å styrke miljøarbeidet i kommunen.
Det overordnede politiske ansvaret er delt mellom formannskapet(næringsutvikling) og hovedutvalg natur.

Driftsbudsjettet

Kostnadssiden består i hovedsak av lønnsrelaterte kostnader. Øvrige kostnadsposter er knyttet til kurs og andre kompetansetiltak knyttet til næringslivsaktivitet.

Status og utfordringer 2014-2017

Tjenesteområdet har et relativt høgt besøkstall. Det ytes gode tjenester og utfordringen blir å forbedre disse. Gjennom at de meste næringsrettede funksjoner og ressurser nå er samlet i en egen enhet, regner vi med å kunne spisse tjenesteytingen ytterligere på næringsområdet. På næringsområdet må det arbeides systematisk slik at det skapes gode vekstvilkår for gründere av ulike typer. Det må tilrettelegges for vekst og knoppskyting i etablert næringsliv, og det må arbeides for å trekke virksomheter utenfra til Inderøy.

Det er fortsatt en vakant stilling på 80 % knyttet til enheten. For fortsatt å yte gode tjenester og samtidig drive utviklingsarbeid, er det nødvendig å øke opp bemanningen til samme nivå som tidligere.

Målsettinger 2014 – 2017

Hovedmålsettinger fra tjenesteområdets virksomhetsplan:

- God samhandling mellom Inderøy kommune og næringslivet bygd på næringslivets behov
- Styrke bygg- og anleggsvirksomheten
- Inderøy - et tyngdepunkt for natur- og kulturbaserte opplevelser i Midt-Norge
- Styrke Inderøy sin posisjon som landbrukskommune i et regionalt og nasjonalt perspektiv
- Styrke handels- og servicenæringenes posisjon i Inderøy
- Forsterke samhandlingen mellom skole/ungdom og næringslivet
- Utvikle næringsarealer som er attraktive i et regionalt perspektiv
- Utvikle vei og annen infrastruktur (bredbånd)
- Styrke miljøarbeidet innenfor primærnæringene
- Styrke fokuset på vannmiljø og vannkvalitet
- Styrke fokuset på naturmangfold

Overordna planrevisjoner og utredninger 2014 -2017

Plan (ny, revisjon, utgår)	2014	2015	2016	2017
Kommuneplanens samfunnsdel			Vinter-vår	
Kommuneplanens arealdel	Vinter			Vinter-vår
Strategisk næringsplan (revisjon)	Årlig revisjon	Årlig revisjon	Årlig revisjon	Årlig revisjon
Miljøplan	Vår			

Investering

Det vises til eget avsnitt under investeringskommentarer.

8.3 Oppvekst. Skoler og barnehager

Virksomhetsområdet

Området omfatter følgende lovpålagte tjenester:
Drift av kommunale skoler (1-10), kommunale barnehager, voksenopplæring og skolefritidsordning (SFO). I tillegg kjøpes tjenester innen pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).
Andre tilbud: tilskudd private barnehager.

Ansvarsområdet er regulert etter opplæringsloven og forskrift til opplæringslov, privatskoleloven og lov om barnehager - med forskrifter.
Det overordnede politiske ansvaret er hos tillagt hovedutvalg Folk.

Driftsbudsjettet

Endringene kan grovt spesifiseres slik og er kommentert nedenfor:

Endringsoversikt - oppvekst, skole og barnehage spesifisert	**2014**
Netto driftsutgifter - revidert budsjett 2013	**118 624**
Tekniske korrigeringer	***-140***
-herav lisenser fagsystem	*160*
- herav ressurskrevende tjenester	*-300*
Lønnsoppgjør	***1 079***
Effekt vedtatte tiltak	**346**
- herav tilskudd private barnehager	*346*
Nye tiltak/omstilling	***-949***
- herav timetallsutvidelse valgfag u-skole	150
- herav innstramming/omstilling grunnskole	-995
- herav andre forhold	-104
Rammeforslag 2014	**118 960**

Driftsbudsjettforslaget på funksjonsnivå – en oversikt:

Oppvekst **Skole og barnehage**	Oppr. budsjett 2013	Revidert budsjett 2013	Økonomiplan - faste priser. Basis 2014 Budsjett 2014	2015	2016	2017
Administrasjon	0	0	160	200	200	200
Førskole/barnehage**	41991	42700	42864	41428	41246	39896
Grunnskole*	73472	73524	73507	73534	72516	72766
Voksenopplæring	741	741	748	708	708	708
Skolefritidstilbud	1619	1659	1681	1930	1930	1930
Netto driftsutgifter	117823	118624	118960	117800	116600	115500

**Lærlinger, skoleskyss og skolebibliotek inngår*
***Lærlinger og styrket tilbud bhg. inngår*

Planarbeid

Kvalitetsplan for grunnskolen ble vedtatt i kommunestyret i september 2013. Det jobbes videre med en kvalitetsplan for barnehagen med forventet framlegging til politikken i desember 2013. Parallelt med dette er det i gang en utarbeidelse av en kommuneplan for oppvekst. Den planlegges ferdigstilt våren 2014.

BARNEHAGER

Generelt

Det er 6 kommunale og 5 private barnehager med 338 barn per dato, en nedgang på 16 barn fra samme tidspunkt i 2012. Vi har to rene familiebarnehager og en med kombinert drift.

De private barnehagene, med unntak av en, har fylt opp plassene. Mosvik barnehage har god kapasitet.

Finansiering private barnehager

Det vises til rundskriv Udir-6-2013: forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager. Rundskrivet erstatter rundskriv F-2011-5.

Dette er lagt inn som økt ramme for 2014 med utgangspunkt i statlige satser og erfaringstall.

Etter forskrift skal kommunen etterberegne tilskuddet som en del av regnskapsavslutningen, som fastsetter endelig driftsnivå for kommunale barnehager. Tilskuddene til private barnehager vil som i tidligere år bli etterberegnet med basis i endelige regnskapstall.

Det er høsten 2013 sendt ut en høring fra Utdanningsdirektoratet med forslag om at beregningsgrunnlaget for tilskudd til ikke-kommunale barnehager endres til kommunens regnskap to år før tilskuddsåret. Formålet er å gi kommunale barnehager større grad av forutsigbarhet når det gjelder finansieringen, og å redusere den administrative byrden for kommunene.

Etter forskrift skal Inderøy kommune betale driftstilskudd for *barn i barnehager i annen kommune*. Det er lagt inn en kostnad på 400.000 kroner til formålet, samme beløp er lagt inn som inntekt for barn fra andre kommuner med opphold i private barnehager i Inderøy.

Prioritering og effektivitet. KOSTRA

Driftskostnader per barn og oppholdstime i kommunale barnehager, er lik og i underkant av, standard i sammenlignbare kommuner. Inderøy har i tillegg til de seks kommunale, fem private barnehager som får tilskudd. Det medfører, samlet sett, at driftskostnadene per barn og oppholdstime i barnehage, er i overkant av standard i sammenlignbare kommuner. Kostnadene til drift av barnehager i Inderøy kommune ligger også over gjennomsnittet i Nord-Trøndelag.

Styrket tilbud førskolebarn

Funksjonshemmede barn har etter lov om barnehager rett til særskilt tilrettelegging for å ha tilstrekkelig utbytte av tilbudet. Funksjonshemming defineres bredt, bl.a. oppmerksomhets- og samspillsvansker regnes som en funksjonshemming. I tillegg har barn med behov for spesialpedagogisk hjelp rett til vedtak med hjemmel i opplæringsloven § 5.7.

Rammene for 2013 ble styrket for å finansiere tiltak for fosterheimsplasserte førskolebarn i andre kommuner. Rammene for 2013 videreføres i 2014.

GRUNNSKOLE

Generelt

Elevtallet er fortsatt synkende på sikt. Det vises til langtidsframskrivningene gjennomgått i kapittel 4.

På kort sikt er utviklingen i antall helårselever (vekter vår 7/12 og høst 5/12) slik:

	2012	2013	2014
Sakshaug skole	194	191	191
Røra skole	135	132	134
Utøy skole	68	65	64
Mosvik skole	67	62	60
Lyngstad skole	55	56	54
Sandvollan skole	118	112	101
	638	618	**604**
Ungdomsskolen	287	286	294
TOTALT	925	904	897

Vi har høsten 2014 en viss elevtallsøkning ved Ungdomsskolen før nedtrappingen etter prognosene starter også der.

Effektivisering/endrede rammer

Ved budsjettjustering ble rammene til barnetrinnet i 2013 justert ned med 600.000 kroner. Det er i budsjettet for 2014 lagt inn ytterligere innsparinger på 995.000 kroner som en konsekvens av elevtallsnedgang i kalenderåret. Dette tilsvarer en samlet nedgang på årsbasis på ca. to årsverk.

Utdanningsdirektoratet har godkjent at ubrukt statlig tilskudd på 200.000 kroner gitt til leseprosjektet ved Sakshaug skole, kan brukes til implementering ved resten av barneskolene i kommunen. Ved en feil ble fondsavsetningene inndratt ved regnskapsavslutningen for 2011. En del av midlene, ca. 70.00 kroner, er brukt i 2013. Restbeløpet er lagt inn i 2014 med samme formål.

Det er lagt inn kr 50.000 til medlemskap i Ungt Entreprenørskap Trøndelag.

Ungdomsskolens ramme er i budsjettforslaget lagt om lag på nivå med revidert budsjett 2013. Det gis ikke tilleggskompensasjon for timetallsutvidelse som følge av valgfagsutvidelsen i 10. klasse.

Den endelige fordeling av den økonomiske rammen for skolene i 2014, besluttes på grunnlag av endelige elevtall – basert på den fordelingsmodell som har vært benyttet de senere år. Vi vil for øvrig sette i gang et arbeide med å videreutvikle modellen i god tid før revisjon av budsjett- og økonomiplan 2015-2018.

Tall fra KOSTRA

KS-Konsulentrapporten (KOSTRA-tall) viser at Inderøy kommune - sammenstilt med sammenlignbare kommuner med hensyn til folketall, inntekter og lånebelastning - har forholdsvis høye kostnader til drift av grunnskolen. Det framkommer også i økonomimodellen at det er en betydelig forskjell på netto driftskostnader per elev på små fådelte skoler sammenlignet med større skoler.

PPT

Det er lagt inn en økning på 55.000 kroner i 2014 som Inderøy kommunes andel. Dett er på nivå med lønns- og prisveksten.

Skolefritidsordningen

Tilbudet

Kommunene skal gi et tilbud om SFO til elever på 1. – 4. årstrinn, og funksjonshemmede elever på 5. – 7. trinn.

Ved to av skolene er SFO-arealet tilpasset slik at de største barna i barnehagen kan ha deler av tilbudet sitt lagt ved skolen. Ved å se personellressursen samlet for barnehage og SFO er det mulig å gi et SFO-tilbud ved de minste skolene til en akseptabel pris.

Prisøkning

Det er foreslått at foreldrebetalingen økes med ca 4,0 % fra høsten 2014. Tilbudet inntil 12 timer økes fra 1.350 til 1400 kroner i måneden og tilbudet 13 timer eller mer fra 2.000 til 2.080 kroner i måneden. Det gir en merinntekt i overkant av 70.000 kroner i 2014. Dagens priser ligger noe under nabokommunene. I tillegg har Inderøy rabattordninger, noe som ikke er tilfelle for nabokommunene.

Voksenopplæring

Rammene for spesialundervisning til voksne etter kap. 4A i opplæringsloven videreføres med samme nivå som i 2013. Opplæringen er administrativt lagt til Inderøy ungdomsskole.

Målsettinger

Kvalitetsplan for barnehagen skal legges fram til politisk behandling før jul 2013.

Det er forutsatt at kommunedelplan Oppvekst skal legges fram til politisk behandling våren 2014. Det vises til redegjørelse om utvikling av et balansert målstyringssystem.

Investeringene

Det vises til kap 9 for beskrivelse av investeringsprogrammet.

Plan og utredningsarbeid

Fra 2005 til 2020 vil barnetallet i Inderøyskolen være redusert med inntil 200 elever. Samtidig må påregnes at elevtallet ved de minste skolene vil være redusert til ned mot 40 elever. Vi har pr. dato allerede en bygningsmessig overkapasitet. Denne overkapasiteten vil år for år øke – hvilket indirekte er det samme som å velge å bruke ressurser på drift og vedlikehold av bygg - og ikke på undervisning.

Rådmannen finner det riktig å tilrå at man nå starter arbeidet med å gjennomgå måten skoletilbudet er fysisk organisert på ut fra følgende forutsetninger: 1) hensynet til kvalitet. Småskolene risikerer over tid og tape kampen om de mest kompetente lærerne 2) hensynet til elevenes skolemiljø/psykososiale miljø. Med 3-6 elever i klassene er det en utfordring 3) økonomiske hensyn.

Driftsutgiftene i skole må ned over tid for å skaffe rom for veksten på helse- og sosialområdet. Det er en grense for hvor langt ostehøvelen kan brukes på skolebudsjettene.

Rådmannen foreslår at det i løpet av 2014 initieres et bredt utredningsarbeid som involverer alle interessentene i Inderøyskolen. Utredningen bør konkludere et forslag i god tid før revisjon av økonomiplan 2015-2018.

8.4 Helse, omsorg og sosial

8.4.1 Bistand og omsorg

Generelt

Området omfatter følgende tjenester:

Hjemmesykepleie, hjemmehjelp, brukerstyrt personlig assistanse (BPA), langtidsopphold i sykehjem, korttids-/avlastningsopphold i sykehjem, korttids-/avlastningsopphold i bofellesskap, avlastningstilbud til barn og unge, kommunale boliger, matombringing, støttekontakt og omsorgslønn.

Tjenestene er regulert etter «Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester», Lov om pasient og brukerrettigheter» og «Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011 – 2015). Forskrift om en verdig eldreomsorg (Verdighetsgarantien, 2011) er føringer for utførelse av de ulike tjenestetilbudene. Andre, ikke lovpålagte tilbud; trygghetsalarm, dag- og aktivitetstilbud.

Driftsbudsjettet

Endringene kan spesifiseres slik og er kommentert nedenfor:

Endringsoversikt - bistand og omsorg	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter - revidert 2013	91126			
Tekniske korrigeringer	550			
Endring av inntekter	-100			
Endring av prisnivå	150			
Effekter av lønnsoppgjør og pensjonsend	1337			
Effekt av vedtatt tiltak	260			
- herav bistand til hjemmeboende	260			
Konsekvensjustert budsjett 2014	93323	95050	95000	95500
Nye tiltak/omstilling	1577	0	0	0
- herav	1577			
Netto driftsramme	**94900**	**95050**	**95000**	**95500**

Driftsbudsjettforslaget på funksjonsnivå – en oversikt:

Bistand og omsorg			Økonomiplan - faste satser. Basis 2014			
tall i 1000	Oppr. Budsjett 2013	Revidert budsjett 2013	Budsjett 2014	2015	2016	2017
1200 Administrasjon	*1 335*	*1 384*	*991*	*991*	*991*	*991*
Lisensavgift fagsystem			*300*	*300*	*300*	*300*
Kreftkoordinator			*37*	*37*	*37*	*37*
Logoped			*50*	*143*	*143*	*143*
Sampro			*25*	*25*	*25*	*25*
2340 Aktivisering eldre og funksjons	*3 715*	*3 715*	*3 768*	*3 768*	*3 579*	*3 579*
2530 Bistand, pleie og omsorg i institusjon	*31 459*	*32 373*	*33 082*	*33 099*	*34 764*	*35 264*
Livsgledesykehjem			*150*	*150*	*150*	*150*
Engangskostnad Livsgledesykehjem			*100*			
Redusert inntekt ress.krevende brukere			*150*	*150*	*150*	*150*
2531 Kjøkken	*3 745*	*3 773*	*3 828*	*3 828*	*3 828*	*3 828*
Bortfall av varmmat			*-200*	*-200*	*-200*	*-200*
Prisjustering			*150*	*156*	*162*	*175*
Økt egenbetaling			*-100*	*-100*	*-100*	*-100*
2532 Vaskeri	*1 061*	*1 061*	*1 079*	*1 210*	*1 210*	*1 210*
2540 Bistand, pleie og omsorg til hjemmeboende	*23 559*	*23 783*	*24 486*	*24 486*	*24 486*	*24 486*
Redusert inntekt ress.krevende brukere			*50*	*50*	*50*	*50*
2541 Hjemmehjelp	*2 278*	*2 293*	*2 329*	*2 467*	*2 467*	*2 467*
Effektiviseringskrav årsverk			*-104*	*-240*	*-240*	*-240*
Økning BPA			*350*	*350*	*350*	*350*
2543 Bistand funksjonshemmede	*14 959*	*15 144*	*15 561*	*15 561*	*15 429*	*15 416*
Redusert inntekt ress.krevende brukere			*449*	*449*	*349*	*349*
Overf. ressurskrevende tjenester fra skole			*250*	*250*	*250*	*250*
2550 Medfinansiering somatiske tjenester	*7 250*	*7 600*	*8 120*	*8 120*	*6 820*	*6 820*
2560 Akutt - ø hjelpsplasser			*775*	*775*	*775*	*775*
Ref ø hjelpsplasser			*-775*	*-775*	*-775*	*-775*
Rammeendring økonomiplan						
Netto driftsutgifter	***89 361***	***91 126***	***94 900***	***95 050***	***95 000***	***95 500***

Kommentarer

Området drifter tjenester 24 timer i døgnet hele året. Lønnsutgifter utgjør omtrentlig 80 % av netto budsjettramme. Behovet for tjenester er knyttet til rettigheter og varierer i omfang og kompleksitet. Det registreres en sterk kostnadsvekst mot flere ressurskrevende tjenester og flere yngre brukere med sammensatte hjelpebehov.

Tildelingskontoret har ansvaret for all saksbehandling av søknader på tjenester i enheten. Vedtaksmyndighet er delegert enhetsleder. Oppfølgingsansvar vedrørende tildelte tjenester ligger til følgende tjenesteområder:

- Hjemmetjenesten
- Boliger for funksjonshemmede
- Sykehjem

Saksbehandling om tildeling av tjenester foregår i samarbeid med det enkelte tjenesteområdet.

Status	Antall saker	Antall brukere	Gj.snitt.sakbeh.tid - dager
Innvilget	834	405	6
Avslått	45	40	31
Avslått uten behandling	41	36	39
Totalt	920	428	8

Variable lønnskostnader

Det ytes, som nevnt, tjenester 24 timer i døgnet - hele året. Det enkelte tjenestested har en grunnbemanning i turnus som sikrer faglig forsvarlig drift. Grunnbemanningen på de ulike tjenesteområdene kan variere ut fra tjenestebildet, og i hovedsak er driften basert på minimumsbemanning. Ved fravær og økt aktivitet i forbindelse med enkelt vedtak, vil det være behov for å leie inn vikar.

Regnskapsutviklingen fra 2012 til 2013 viser en kostnadsvekst i variable lønnskostnader. Dette må sees i sammenheng medfølgende faktorer:

- Sykefraværsutvikling fra siste kvartal 2012 og frem til 31.10.13.
- Kostnadsvekst og overheng fra forrige driftsår.
- Økte kostnader knyttet til utskriving av pasienter fra sykehus og komplekse sykdomsbilder.

Sykefravær	1 kvartal	2 kvartal	3 kvartal	4 kvartal
2012	9,26	8,28	10,80	14,04
2013	12,85	9,58	9,04	

Ressurskrevende tjenester

Det har vært en sterk kostnadsvekst i ressurskrevende tjenester i de siste to årene. Dette er tjenester med behov for heldøgnsomsorg (HDO) der tjenestebildet ofte er sammensatt og komplekst med sektorovergripende tiltak. Staten tildeler tilskudd etter en gitt beregningsnøkkel. I 2013 var det budsjettert med kr 11 514 000 i inntekter i form av tilskudd ressurskrevende tjenester. I statsbudsjettet 2014 er det lagt inn endringer i tilskuddsordningen: Innslagspunktet (kommunens egenandel) er øket fra kr 975.000 til kr 1. 010.000. Tilskuddet er altså redusert fra 80 % til 77,5 %. Endringer medfører inntektsbortfall tilsvarende kr 649.000. Endret rammebetingelser gjør utslag i inntektsgrunnlaget i 2013.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
BPA er en alternativ organisering av praktisk og personlig hjelp for funksjonshemmede som har behov for bistand i dagliglivet. Tjenesten gis i forhold 1:1, og brukeren styrer ordningen ved å være arbeidsleder, mens arbeidsgiveransvaret ligger hos kommunen. Området registrer økt etterspørsel etter denne type tjeneste. I perioden 2012 – 2013 er det en kostnadsvekst tilsvarende kr 350.000 og det forventes vedvarende kostnadsvekst i 2014.

Demensomsorg
Demografien vil gi en økning i antall personer med demenslidelser. Dagens aktivitetsnivå er tilpasset det som antas å være akseptabelt. Omtrent halvparten av alle demente bor utenfor institusjon. Hjemmetjenesten sine tjenester, med et godt aktivitetstilbud og avlastningstiltak for pårørende, er en forutsetning for at demensomsorgen oppleves som god.
Området har, i samarbeid med Maurtuva, utarbeidet prosjektet Pensjonistpensjonat. Prosjektet skal evalueres i løpet 2014. Det er ikke lagt inn midler til innfasing av prosjektet til ordinær drift.

Aktivisering eldre/funksjonshemmede
Aktivitetstilbud er ikke, per i dag, en lovpålagt oppgave, men er en viktig del av det totale tjenestebildet og det forbyggende helsearbeid. I perioden 2011 – 2013 har det vært en kostnadsvekst på dette området.

Sykehjem
Inderøy kommune har 60 sykehjemsplasser fordelt på 40 ved Inderøyheimen og 20 ved Mosvik sykeheim. Pasientene i sykehjem har oftest flere diagnoser som krever omfattende behandling, pleie og omsorg. Grunnbemanningen i sykehjemmene er akseptabel. Allikevel kan variasjoner i tjenestebildet medføre behov før økt aktivitet for å ivareta rettighetskrav. En spesiell utfordring er tjenester overfor demente som bor i sykehjem. Dagens lokaler er lite egnet for målgruppen, noe som medfører uro i hele avdelingen, og arbeidskrevende oppgaver krever mer ressurser.

Terskel for å få tildelt langtidsplass i sykehjemmene er høy. Etterspørselen etter plasser varierer, men i hovedsak har tjenesten klart å imøtekomme behov for langtidsplass. BEON (beste effektive omsorgsnivå) tilstrebes, og driften i sykehjemmene tilpasses denne modellen ved å etablere kapasitet på korttid/avlastningsplasser/døgnrehabiliteringsplasser innenfor dagens kapasitet på 60 senger.

Inderøyheimen og Mosvik sykehjem har søkt stiftelsen Livsglede for eldre om sertifisering som Livsgledesykehjem. Sertifiseringer medfører økte kostnader i 2014 på kr 250.000, deretter kr 150.000 per år. Tiltaket er innarbeidet i budsjettet gjennom en omprioritering innenfor egen budsjettramme.

Samhandlingsreformens intensjon er at innbyggerne i kommunen skal få mer behandling og pleie der de bor. Fremtidens sykehjem må påregnes å bli mer behandlingsrettet enn tidligere. Dette vil utfordrer driften i sykehjemmene - både når det gjelder bemanning og kompetanse.

Status antall sykehjemsplasser pr 31.10.13:

Sykehjem	Antall plasser	Mrk
Mosvik sykehjem	20	
Inderøyheimen	40	
Korttidsplass	2	
Langtidsplass	56	
Demensplasser	8	
Avlastningsplasser	1	Hj.tj. område
Døgnrehabiliteringsplasser	2	

Hjemmetjenesten
Hjemmetjenesten har en utfordrende drift ut fra at etterspørselen endrer seg på kort varsel. Det er flere pasienter med komplekse helsetilstander som medfører økt behov for tjenester og riktig kompetanse. Utviklingen er krevende innenfor dagens ressurser. Dette vil medføre flere oppgaver innenfor samme økonomiske ramme. Hjemmetjenesten utfordreres ved en reduksjon i aktiviteten tilsvarende kr 104.000. I tillegg vil konsekvensene fra andre tiltak i enheten medføre flere arbeidsoppgaver til hjemmetjenesten.

Kjøkkendrift
Inderøy kommune har to institusjonskjøkken som produserer mat av god kvalitet til beboere i institusjonene. Kjøkkenet drifter også utkjøring av varmmat til eldre hjemmeboende. Det er lagt inn et effektiviseringstiltak tilsvarende kr 200.000 som medfører at det ikke lenger vil bli utkjørt varmmat til eldre som bor hjemme. Dette vil gi besparelser på lønn til matkjørere, og det antas at det vil gi en mer rasjonell produksjon ved institusjonskjøkken. Tiltaket kan medføre at noen oppgaver flyttes over til hjemmetjenesten.

Boliger for funksjonshemmede
Boliger for funksjonshemmede har i perioden 2012 – 2013 en kostnadsvekst som i hovedsak er forbundet med ressurskrevende tjenester. Tilpasninger av aktivitetsnivået til den økonomiske rammen, er delvis gjennomført ved å redusere lønnskostnader. Det vil for 2014 være behov for en ytterligere tilpasning. Tjenestestedet drifter flere bofellesskap med HDO - noe som gir en ressurskrevende drift.

Status antall boliger pr 31.10.13:

Type bolig	Antall
Bofellesskap for eldre	41
Bofellesskap for funksjonshemmede	20
Antall tildelingsvedtak	15
Avslag på søknader om bolig	11

Økonomi knyttet til samhandlingsreformen
Som et element i omleggingen er det innført et kommunalt ansvar for medfinansiering av pasienter som er under behandling i spesialisthelsetjenesten; også for polikliniske tjenester. Kommunene skal også betale en døgnpris på 4.000 kroner for ferdigbehandlede pasienter. Det er en forventet kostnadsvekst i 2014 tilsvarende kr 520.000.

Synergi kommunesammenslåing.
Området har i perioden 2012 – 2013 oppnådd noen små synergieffekter ved etablering av ny kommune. Dette kompenseres dog ikke for de utgifter som ble vedtatt pådratt for å utjevne tilbudet om hjemmesykepleie i de to kommunene i 2012.

Synergieffekter er ikke av en slik størrelse at de kompenserer for økt aktivitet.
Det er tatt ut effekter ved vaskeri og kjøkken. I tillegg er lønnskostnadene redusert tilsvarende 0,5 årsverk. Alle rom ved Mosvik sykehjem er også tatt i bruk innenfor den samme totale bemanningsressurs.

Økonomisk utvikling og krav til omstilling
Området har for høyt aktivitetsnivå i 2013 i forhold til tilgjengelige ressurser, og må videreføre arbeidet med å tilpasse aktiviteten til den økonomiske rammen i 2014.

Dette kan vise seg utfordrende. Overforbruket i 2013 vil sannsynligvis bli på minst 3 millioner kroner, og budsjettstyrkingen i forslaget til budsjett 2014 gir ikke dekning for dette

kostnadsnivået. Budsjettrammen for 2014 forutsetter i realiteten en innstramning på minimum 1,5 mill. kroner sammenholdt med nivået inneværende år.

Dette tilsvarer ressursmessig 2,5 årsverk - enten i form av reduksjoner i fast lønn eller variabel lønn.

Kostnadsveksten på området de to siste år er i ettertid rimelig vel dokumentert og omfatter merkostnader - hovedsakelig som følge av:

- Styrkingen i hjemmesykepleietjenesten
- Økte ressurskrevende tjenester
- Økte tildelinger BPA
- Økning utgifter til medfinansiering
- Økte utgifter aktivitetstilskudd – Flyndra
- Alminnelig netto kostnadsøkning som følge av en i perioder negativ sykefraværsutvikling. (dog begrenset og noe usikker)
- Alminnelig netto kostnadsøkning som følge av samhandlingsreformen og raskere utskrivning av pasienter. (noe usikker)

Vi har vært for optimistiske med hensyn til vurderingen av områdets evne til å dekke deler av merkostnadene gjennom egen omstilling. Regnskapsprognosene har i så måte også vært for optimistiske.

Dette vil rådmannen ta særskilt fatt i. Vi skal ha stramme – men gjennomførbare budsjetter! Rådmannen vil senest i februar komme tilbake til politisk nivå med forslag til konkretiserte tiltak dersom dette skulle bli nødvendig.

Utvikling i antall tjenestemottakere:

Brukerutvikling - tjenester	2012	Pr 31.10.13
Brukere med hjemmesykepleie	170	199
Brukere hjemmehjelp	143	154
Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	13	15
Trygghetsalarm	85	116
Innskrevet langtidsopphold sykehjem	46	55
Antall korttidsopphold sykehjem	23	23
Antall avlastningsopphold sykehjem	6	6
Antall avlastningsopphold bofellesskap	12	15
Antall korttidsopphold bofellesskap	24	22
Omsorgslønn	2	9
Støttekontakt	55	54
Matombringing	89	103
Antall TT - kort	36	36
Dagtilbud	30	38
Avslag på søknader	30	43

8.4.2 Helse, rehabilitering og barnevern

Generelt

Virksomheten består av 7 ulike fagtjenester; helsestasjon, kommuneoverlege, miljørettet helsevern, legetjeneste, rehabilitering, psykisk helse, rus, barnevern, og dag- og aktivitetstilbud til eldre og voksne med psykiske problemer. I tillegg har enheten ansvar for oppfølging av driftsavtaler med private fysioterapeuter, Krisesenteret i Nord-Trøndelag, Overgrepsmottaket, Innherred interkommunale legevakt, Incestsenteret og Jarlegården. Tjenestene ytes til alle aldersgrupper i befolkningen og har vedtak ift mange særlover innenfor helse, omsorg og barnevern.

I budsjettet for 2014 er barnevern og oppstart av Friskliv prioriterte.

Endringsoversikt - Helse, rehabilitering og barnevern				
	2014	**2015**	**2016**	**2017**
Netto driftsutgifter - revidert 2013	33 253	33 100	33 100	33 100
Tekniske korrigeringer	0			
Effekter av lønnsoppgjør og pensjonsend	212			
Effekt av vedtatt tiltak	-240			
- herav økt egenbetaling fra pasienter 5. legestilling	-490			
- herav økning antall barnevernstiltak utenfor familie	250			
- herav				
Konsekvensjustert budsjett 2014	33 225	33 100	33 100	33 100
Nye tiltak/omstilling	-125	0	0	0
- vakanse stilling psykisk helse og rus	-125			
Netto driftsramme	33 100	33 100	33 100	33 100

Driftsbudsjettforslaget på funksjonsnivå – en oversikt:

Helse, rehabilitering og barnevern			Forslag budsjett - økonomiplan			
Tall i 1000 kr.	Oppr. Budsjett 2013	Revidert budsjett 2013	Budsjett 2014	2015	2016	2017
320 Helse, rehab. og barnevern						
1200 Administrasjon	781	813	818	818	818	818
2320 Forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste	3056	3148	3167	3167	3167	3167
2330 Annet forebyggende helsearbeid	275	525	529	529	529	529
2340 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	1820	1820	1832	1832	1832	1832
2410 Legetjenesten	4853	5297	4840	4840	4840	4840
2411 Rehabilitering	3204	3296	3317	3317	3317	3317
2430 Tilbud til personer med rusproblemer	891	931	812	812	812	812
2440 Barnevernstjeneste	3783	3917	3943	3943	3943	3943
2510 Barnevernstiltak i familien	801	801	811	811	811	811
2520 Barneverntiltak utenfor familien	10152	10652	10966	10 966	10966	10966
2544 Psykiatriteam	2001	2 053	2066	2066	2066	2066
Rammendring økonomiplan						
Netto driftsutgifter	**31617**	**33253**	***33101***	***33101***	***33101***	***33101***

Forebygging, helsestasjon, skolehelsetjeneste og jordmortjeneste
Tjenesten driver primærforebyggende helsearbeid. Målgruppen er barn og unge 0-20 år samt svangerskapsomsorg og helsearbeid for flyktninger. Tjenesten koordiner i tillegg mye av det sekundærforebyggende arbeidet for samme målgruppe. Videre bistår avdelingen med miljørettet helsearbeid(smittevernarbeid).

Tilbudet i Familiesenteret er etablert med faste dager innenfor gjeldende ressursrammen.

Hjemmekonsulent ble tatt ut av budsjettet i 2013.

Statsbudsjettet 2014 signaliserer en styrking av skolehelsetjenesten på landsbasis. I første omgang har ikke rådmannen funnet rom for å følge opp dette. I forhold til nasjonal norm fra helsedirektoratet ligger vi noe under bemanningsmessig.

Annet forebyggende helsearbeid
Kommuneoverlege og miljørettet helsevern

Fra mars 2013 ble stillingen som kommuneoverlege besatt. Stillingen er på 40 %. Budsjettet ble revidert med kr 400.000.

Fra 2014 inngås avtale om en løsning av tilbudet på miljørettet helsevern innenfor rammen av samarbeidet i Inn-Trøndelagsregionen. Se egen sak.

Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede
Drifta ved *Et sted å være* og *Hyggestua* ble redusert med ett et halvt årsverk i 2012.

Det foreligger pr. november en utredning omkring aktivitetstilbudet samlet. Rapporten vil bli gjennomgått – som temasak – i hovedutvalg folk i novembermøtet. De kommunale dagtilbudene bør utvikles til å bli tiltak som bygger på rehabilitering og egenmestring. Man ser i utredningen for seg å samle drift- og personalansvaret for aktivitets- og dagtilbudene i *et* eget felles tjenestested - og med fysisk samlokalisering. Det er nødvendig å bruke noe mer tid på behandlingen av utredningens konklusjoner . Sak vil bli fremmet for politisk nivå i januar eller februarmøtene med sikte på sluttbehandling i kommunestyret i mars.

Budsjettforslaget forutsetter at bemannet åpningstid ved et «Et sted å være» reduseres til tre dager i uka. Innsparte ressurser overføres til andre oppgaver innenfor tjenesten Psykisk helse og rus.

Diagnose, behandling og rehabilitering
Legetjenesten
Privatisering av legetjenesten er gjennomført fra 01.01.2013. Den 5. fastlegehjemmelen er på plass, med 60 % stilling. Det betyr at Inderøy kommune har tilstrekkelig kapasitet til at alle innbyggerne kan sin fastlege i Inderøy.

Det ble i budsjettet for 2013 lagt inn en reduksjon på kr 750.000, som en besparelse, som følge av privatiseringen. Det har vært vanskelig å innfri. Ved opprettelse av den 5. fastlegehjemmelen måtte det til en budsjettjustering på kr 250.000.

Legevakten skal etter planen etablere nytt nødnummer i 2014. På det tidspunkt budsjettet konkluderes synes det mest sannsynlig at implementeringen ikke vil skje før i 2015. Kostnaden ved etableringen på kr. 180.000 er sålede ikke lagt inn i budsjettet for 2014.

Rehabilitering
I tjenesten inngår fysioterapitjenesten, driftstilskudd til private fysioterapeuter, formidling av tekniske hjelpemidler, og syns- og hørselskontakt i kommunen. Rehabilitering arbeider både med barn, unge, voksne og eldre. Forebyggende, kurativt, rådgivende, veiledende, vurderende og deltagende i tverrfaglige samhandlende fora.

Det foretatt en omgjøring av fastlønnstilling til 60 % driftstilskudd til fysioterapeut som driver privat. Dette har sammen med de andre driftstilskuddene (260 %) økt behandlingskapasiteten vesentlig for innbyggerne i kommunen.

De kommunale fysioterapeutene arbeider med barn, eldre, funksjonshemmede og FRISKLIV.

Friskliv
Fra 2014 *Frisklivstilbud* i kommunen bli forsterket.
Det prøves ut en organisering med et tilbud for voksne i fysioterapitjenesten. Tilbudet til barn organiseres i helsestasjon/familiesenteret.
Det eksisterer allerede frisklivstilbud til overvektige barn. Dette omfatter kostholdsveiledning rettet mot familie, treningveiledning, bassengtrening og tilbud om mer fysisk aktivitet i skolen,

For voksne igangsettes en utprøving av frisklivstilbud fra janunar 2014 i regi av fysioterapitjenesten. Dette er tenkt organisert som et lavterskeltilbud. Personer som står i fare for å utvikle sykdom/har etablert sykdom skal gis tilbud. Dette skal vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Tilbudet skal være tidsavgrenset med fokus på at personen skal kunne fortsette på egen hånd etter tilbudet er avsluttet. Tilbudene omfatter røykesluttkurs, «Bra Mat kurs», treningsgruppe, bassenggruppe og samtale med psykososialt team. Tilbudet dimensjoneres med grunnlag i dagens bemanningsnivå.

Psykisk helse og rus
Tjenestene ytes etter helse- og omsorgstjenesteloven og består av diagnostikk, funksjonsvurdering, tidlig hjelp og behandling. Oppfølging etter behandling i spesialisthelsetjenesten med rehabilitering, psykososial støtte og veiledning. Arbeider både kurativt etter henvisning, forebyggende og rådgivende. Oppfølging av LAR-pas.

Kommunens kriseteam består av 4 ansatte i psykisk helse. Kriseteamet inngår i kommunens beredskapsplan.

Tilskudd til Overgrepsmottak og Krisesenter er pliktige tjenester som inngår i funksjonen.

Tjenesten psykisk helse og rus er redusert med 1 årsverk i 2013 til 3,75 årsverk. Ut fra budsjettforslaget må 0,5 årsverk holdes vakant fram til 1. juni 2014. Dette vil innebærer en viss reduksjon i tilbudet, jfr. dog forslaget om omdisponering av ressurser fra Et sted og være.

Barnevernstjenesten
Tjenesten ytes etter lov om barnevern. Loven regulerer kommunens arbeid og krav til oppfølging av fosterbarn. Barnevernet skal være en garanti for at alle barn og unge sikres omsorg, trygghet og utviklingsmuligheter. Det er barnevernet som skal ta vare på de mest utsatte barna, gjennom å sette inn hjelpetiltak rettet mot enkeltmennesker.

Bekymringsmeldinger er underlagt en streng undersøkelsesfrist som skal overholdes - både for å sikre barns omsorg og foreldre sin rettsikkerhet. Det rapporteres kvartalsvis til Fylkesmann på dette.

Omsorgsovertakelse er det mest omfattende tiltaket overfor barn og unge.
Inderøy kommune har p.t. 34 barn under omsorg og budsjettet legger dette tallet til grunn også for 2014.

Fra i 2013 må kommunen selv stå for faglige hjelpetiltak for å styrke foreldrenes evne til omsorg. Dette ble tidligere kjøpt av det statlige barnevernet. Det er i 2013 mottatt tilskudd fra Fylkesmann og og det er gjennomført opplæring.

Det ble i 2013 forsøkt å holde 1 årsverk ubesatt i 5 måneder, noe som har vist seg å være urealistisk sett i forhold til alle oppgavene som skal løses. I enhetens ramme er barnevern prioritert og skal bruke 6,8 årsverk for å løse oppgavene og overholde tidsfrister i loven.

Mottak av flyktninger/Introduksjonsordningen

I 2009 vedtok kommunestyret å bosette inntil 50 personer inkludert familiegjenforeninger.

Kommunen har nå nådd dette målet. I løpet av sommeren 2013 bosatte de siste av totalt 54 personer seg i kommunen, inkludert familiegjenforening.

I oktober 2013 fattet kommunestyret et nytt vedtak om å fortsette bosettingen av flyktninger. Kommunen vil i perioden 2014- 2016 ta imot inntil 40 personer.

Bosetting fram til august 2013 fordelere seg på følgende år:

- Bosettings år 2010: 14 personer
- Bosettings år 2011: 5 personer (2 av disse er barn)
- Bosettings år 2012: 20 personer (9 av disse er barn)
- Bosettings år 2013: 15 personer (8 av disse er barn)

I Inderøy kommune er flyktningarbeidet organisert i egen Flyktningetjeneste som organisasjonsmessig er underlagt enhet Helse-, rehabilitering og barnevern. Flyktningetjenesten har ansvar for bosetting og introduksjonsprogrammet. Programmet er et 2-årig obligatorisk undervisningopplegg i norsk og samfunnsfag.

Alle voksne som bosettes skal, ved gjennomføring av introduksjonsprogrammet, få tilstrekkelig norskkunnskap (muntlig og skriftlig) til å gå videre med utdanning eller ut i arbeidslivet. Dette er målsettingen, men det er utfordringer knyttet til både utdannings- og arbeidsmuligheter. Bosetting og integreringsarbeidet med flyktningene er omfattende og sektorovergripende i kommunen.

Utfordringene er størst når det gjelder boliger, arbeidsplasser og undervisningslokaler. På sikt kan en også forvente en økning i utgifter til sosialhjelp da det ikke er alle som bosettes som vil klare å komme seg inn på arbeidsmarkedet. Vi har tilstrekkelig kapasitet i skoler og barnehager.

Ved lovendring er det nå tillat å samle nyankomne elever i egne innføringsklasser i inntil 2 år - med vedtak for ett år om gangen. Det er tilsatt lærer med riktig kompetanse ved Sakshaug skole – nettopp for å kunne gi dette tilbudet. Elevene blir knyttet til egne klasser ca. halvparten av skoleuka, og får egen intensiv norskopplæring og fagopplæring i egne grupper resten av uken.

Barnehagen er styrket med assistent.

8.4.3 NAV

Driftsbudsjettet
Endringene kan spesifiseres slik:

Endringsoversikt - NAV	2014	2015	2016	2017
Netto driftsutgifter - revidert 2013	6589	7100	6614	6614
Tekniske korrigeringer	0			
Effekter av lønnsoppgjør og pensjonsend	25			
Effekt av vedtatt tiltak	0			
- herav				
- herav				
- herav				
Konsekvensjustert budsjett 2014	6614	7100	7100	7100
Nye tiltak/omstilling	486	0	0	0
- herav økte økonomisk sosialhjelp	486	0	0	0
- herav				
- herav				
Netto driftsramme	**7100**	**7100**	**7100**	**7100**

Tilbud til personer med rusproblem
Tilbudet/tiltakene til personer med rusproblemer grenser også opp mot ytelsen øk. sos. hjelp. Det er et økt behov i 2013 grunnet flere brukere. Det vil på grunn av dette bli et overforbruk på denne posten på ca. 50 000 kroner i 2013.

Kommunale sysselsettingstiltak
Etter sammenslåing av vekstbedriftene Flyndra og Kroa, er det totalt 23 VTA plasser. Kostnadsfordeling er som følger: stat 2/3 og kommunen 1/3.

Dette anses som et meget godt tilbud for brukerne – og gir god effekt for kommunen.

Kvalifiseringsprogrammet
Det er i 2013 8 tiltaksplasser på Flyndra. KVP er et lovpålagt tilbud til målgruppa for øk. sos. hjelp.

Programmet brukes aktivt for å forhindre at brukere mottar passiv sosialhjelp, og ungdomsgruppa og flyktninger blir prioritert. Tiltaket videreføres med samme antall plasser i 2014. Det er kommet signaler fra sentralt hold på at arbeid for sosialhjelp vil få økt fokus. I den forbindelse vil det være aktuelt å starte en prosess for å se på om kommunen kan stille med arenaer/arbeidsoppgaver som kan benyttes til dette formålet. Dette som et supplement til KVP og andre tiltak vi bruker i dag for å forhindre passiv sosialhjelp.

Økonomisk sosialhjelp

Det vil i 2013 bli et overforbruk på økonomisk sosialhjelp på 2-300.000 kroner. Dette skyldes overføring av flyktninger som er ferdig med introduksjonsprogrammet og ikke har kommet seg i arbeid/skole. Vi har også opplevd en økning i ungdomsgruppen. Nytt rundskriv til *Lov om Sosiale tjenester i Nav § 21,* har ført til at kommunene har fått et større ansvar for å forebygge barnefattigdom. Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst, og de skal kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av om foreldrene har en vanskelig økonomi. Dette har ført til økte utgifter. Utfra forbruk i 2013, og økt overføring av flyktninger i 2013, foreslås det en økning på dette området på 486 000 kroner.

Prioritering og produktivitet. KOSTRA

Driftsutgifter til sosialtjenesten per innbygger 20-66 år, er lavest i sammenligningsutvalget. Inderøy ligger lavt på bemanning og gjennomsnittlig nivå på utbetaling pr. bruker. Kommunen skiller seg ikke ut mht. omfanget på antall mottagere. I KS-rapporten kommenteres det at det er interessant at dette oppnås med så lav bemanning. Årsaken er at Nav kontoret arbeider systematisk for å få brukere ut i arbeid/tiltak eller over på statlige ytelser de har rett til.

Målsettinger 2014-2017

Delmål for de kommunale tjenester i Nav:

- Ungdom under 25 år skal ikke motta passiv økonomisk sosialhjelp. (Aktivitetskrav)
- Tett oppfølging av alle sosialhjelpsmottakere med sikte på å få brukere ut i arbeid og aktivitet.

8.5 Kultur og fritid

Virksomhetsområdet
Virksomhetsområdet, som administrativt er underlagt Enhet for kultur og fritid, omfatter funksjonene bibliotek, kulturskole, allmennkultur, den kulturelle skolesekken, informasjon aktiviserings- og servicetjenester eldre og funksjonshemmede, den norske kirke og andre religiøse formål.

Koordinator for SLT, miljøarbeid for ungdom og sommerarbeid for ungdom er funksjoner/tjenester som er budsjettert under dette virksomhetsområdet.

Det overordnede politiske ansvaret er hos hovedutvalg Folk.

Status og utfordringer 2014-2017

Allment kulturarbeid

- Kulturaktiviteten i Inderøy er stor der kommunes bidrag gjennom økonomisk støtte er viktig. Det er viktig at kommunen er langsiktig og forutsigbar samtidig som det må gis plass til nye initiativ. Det er et vesentlig avvik mellom forventet/omsøkt nivå på støtte, og de økonomiske rammene som kan brukes til formålet.
- Kultur for alle. Kulturloven slår fast at alle innbyggerne skal ha mulighet til deltakelse og opplevelse innen et mangfold av kulturtilbud.
- Utvikling av samarbeid mellom frivillig kulturarbeid og institusjoner i kommunen.
- Oppfølging av vedtatt kulturplan.

Kulturskolen

- Fortsatt elever på venteliste. Mangler tilbud innenfor gitte økonomiske rammer. Det finnes kompetente lærekrefter som kan settes inn.
- Det er en utfordring å skape attraktive og langsiktige stillinger. (Delvis i samarbeid med Inderøy videregående skole og kommunal skole- og kulturvirksomhet.) Det er mye ufrivillig deltid blant dagens ansatte. Gjennom å utvikle kulturskolen i større grad til et ressurssenter, kan dette forhåpentligvis løses.
- Romproblematikken for kulturskole antas å finne sin løsning gjennom prosjektet *Inderøy oppvekst- og kultursenter*.
- Kulturskoletimen (i Inderøy kalt Kulturkompis) videreføres med sikte på å gjøre den permanent.

Biblioteket

- Inderøy kommune fikk fra og med 01.01.2013, ny bibliotekstruktur - med ett sentralt hovedbibliotek. Filialen i Mosvik gikk over til å være rent skolebibliotek. I den forbindelse startet bibliotektjenesten opp med lørdagsåpent bibliotek, et tilbud som har vært godt benyttet. Fra og med skolestart 2013 har Inderøy bibliotek også overtatt ansvaret for skolebibliotektjenesten for Sakshaug skole. Inderøy bibliotek er nå et kombinasjonsbibliotek med stor, brei aktivitet: folkebibliotek for hele Inderøy kommune og skolebibliotek for Inderøy videregående skole, Inderøy ungdomsskole og Sakshaug skole.
- Et av Inderøy biblioteks hovedsatsninger framover er knyttet til prosjektet «Nord-Trøndelag leser», med delprosjektet «Nord-Trøndelag leser høyt» - et samarbeid mellom fylkesbiblioteket i Nord-Trøndelag og folkebibliotekene i kommunene. Prosjektet skal skape en ny giv for lesing og leselyst. Bibliotekene skal samarbeide om lesefremmende aktiviteter og bibliotekenes rolle som litteraturhus, og de bibliotekansatte skal bli

leseagenter. Biblioteket skal også etter ny vedtatt biblioteklov, i større grad utvikles som fysisk møteplass og arena for formidling og debatt.

- En av Inderøy bibliotek sine hovedutfordringer i det daglige, er nok areal til besøkende, samlingene og aktivitetene. Som en av deltagerne i arbeidet omkring Inderøy oppvekst- og kultursenter, er målet mer hensiktsmessige lokaler tilpasset både folk og skolebibliotekfunksjonen, og tilrettelagt for de ulike brukergruppene biblioteket skal betjene.

Målsettinger 2014 – 2017

Overordnet mål for kulturenhetens arbeid:

Visjon: «jordnært og himmelhøyt»

Hovedmål

- *Inderøy skal videreutvikle sin posisjon som kulturkommune*
- *Kunst og kultur skal gi opplevelser og motivere til aktivitet for å fremme trivsel og helse, utvikle skapende evner, identitet og særpreg*
- *Inderøy-kulturen skal være preget av profesjonalitet, god amatørkultur og bredde i idretts- og aktivitetstilbudet*
- *Kultur- og fritidstilbudet skal være mangfoldig og inkluderende for både fastboende og tilreisende*

Budsjett og økonomiplan 2014-2017.

Budsjettrammene til drift reduseres noe sammenlignet med revidert budsjett.
I et overordnet perspektiv må den forsiktige innstramningene på dette som andre områder sees i sammenheng med de betydelige investeringer som legges inn i økonomiplanen og – som ikke minst – vil gi Kulturhus, kulturskole og bibliotek bedre arbeidsbetingelser.

Endringene fra revidert budsjett kan grovt spesifiseres slik og er kommentert nedenfor:

Endringsoversikt - kultur og frivillighet	2014
Netto driftsutgifter – revidert 2013	**15199**
Lønnsoppgjør	61
Effekt av vedtatte tiltak	*73*
- avtale Sandvollan samfunnshus	*25*
Nye tiltak/omstilling	-633
- reduksjon netto lønn	*-373*
- herav ny avtale vertskommune MINT	*-200*
- herav sommerarbeid ungdom	*60*
- herav kulturskole	*60*
- herav informasjon	*60*
- herav arrangement/kulturtilskudd	*-240*
Rammeforslag 2014	**14700**

Det gjennomføres endringer i den interne oppgavefordelingen mellom virksomhetsområdene. Folkehelsekoordinatorfunksjonen overføres fra kultur til sentral stab. Samtidig overføres ansvaret for informasjon til kulturenheten.

Ny avtale med Sandvollan samfunnshus forutsetter tilskudd på kr 25.000. (var ikke hensyntatt i budsjett 2013).

Det beregnes en samlet reduksjon i lønnskostnader knyttet til den sentrale stillingsressursen på netto 50 %. Kommunen vil etter dette ha to kulturmedarbeidere, herunder enhetsleder, i den sentrale administrasjon.

Inderøy kommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune inngikk siste år en avtale om at Inderøy kommune skal ivareta en vertskommunerolle for en Mint-ressurs. Denne avtalen vil bli søkt reforhandlet for å redusere den økonomiske belastning.

Kulturskolebudsjettet får en mindre reell styrking netto. Med forslaget om 4 % økning i elevavgiftene skal tilbudet kunne utvides noe.

Rammen for sommerarbeid for ungdom styrkes. Det skal gjøres en samordnet innsats i samarbeid med alle relevante aktører, for å utvide grunnlaget for dette viktige tilbudet.
Budsjettet styrkes med kr. 60000,- fra andre interne budsjettområder for å kunne ivareta informasjonsområdet. (direkte utgifter/kjøpte tjenester)

Bygdebok budsjetteres med en kostnadsramme på 1 mill. kroner og finansieres ved bruk av fond, se oversikt over tilskudd. Søknaden fra bygdeboknemnda om en tilskuddsramme på inntil 4 millioner kroner anses urealistisk.

Driftsbudsjettforslaget på funksjonsnivå – med sum på virksomhetsnivå - vil etter dette fremkomme slik:

Kultur og fritid			**Forslag budsjett - økonomiplan**			
Tall i 1000 kr.	**Oppr. Budsj. 2013**	**Revidert budsjett 2013**	**Budsjett 2014**	**2015**	**2016**	**2017**
1200 Administrasjon	767	816	817	817	817	817
2021 Den kulturelle skolesekken	126	126	127	127	127	127
2310 Aktivitetstilbud barn og unge	590	650	771	771	771	771
2330 Annet forebyggende helsearbeid	600	603	315	315	315	315
2340 Aktivisering/servicetj eldre/funk.hemm.	396	396	398	398	398	398
3600 Naturforvaltning og friluftsliv	213	213	274	274	274	274
3650 Kulturminnevern	6	6	6	6	6	6
3700 Bibliotek	1 404	1 447	1 453	1 453	1 453	1 453
3750 Museer	164	164	165	165	165	165
3770 Kunstformidling	732	822	625	625	625	625
3800 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	180	270	181	181	181	181
3830 Musikk- og kulturskoler	2 625	2 669	2 649	2 649	2 649	2 649
3850 Andre kulturakt./tilsk.til andres kulturbygg	1 487	2 127	2 010	2 010	2 010	2 010
3900 Den norske kirke	4 770	4 770	4 789	4 789	4 789	4 789
3920 Andre religiøse formål	120	120	120	120	120	120
Rammeendring økonomiplan						
SUM	**14 180**	**15 199**	***14 700***	***14 700***	***14 700***	***14 700***

Planrevisjoner og utredninger 2013 -2016

Plan (ny, revisjon, utgår)	2014	2015	2016	2017
Plan for idrett og friluftsliv	x			
Plan for Inderøy kulturskole	x			
Plan for Den kulturelle skolesekken	x			
Plan for Den kulturelle spaserstokken	x			

Investering

Det vises til eget avsnitt under investeringsbudsjettkommentarene.

8.6 Eiendom og kommunaltekniske tjenester.

Virksomhetsområdet samlet
Virksomhetsområdet omfatter hovedfunksjoner som forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale eiendommer, bygg, veg og anlegg for vann og avløpsdistribusjon. Det er enhet for Eiendom og kommunaltekniske tjenester som internt ivaretar funksjonene.

Det vises til kommunens hjemmesider for nærmere beskrivelse av tjenesteområdet og enhet.
Se også beskrivelse under investeringskapitlet for en samlet oversikt over investeringene på området.

Se videre oversikt over planlagt avsetning og bruk av fond foran.

Status og utfordringer 2014 – 2017
Det er fortsatt et etterslep på vedlikehold når det gjelder bygg og vei. Driftsbudsjettene medgår stort sett til nødvendige strakstiltak og daglig vedlikehold.
Dette er tydeliggjort i forbindelse med veiplanarbeidet, og forventes ytterligere tydeliggjort i forbindelse med arbeidet med tilstandsutredningen for kommunale bygg. Når tilstandsvurderinger er utført, vil dette være grunnlag for en fremtidig vedlikeholdsplan på lik linje som vedtatte planer VVA.

Pågående og planlagte nyinvesteringer (jfr. skoleutbygging), opprustning av utleieboliger, relativt betydelige bevilgninger til mindre omgjøringstiltak og sanering av bygg mv, jfr investeringsplanen, vil gjøre at etterslepet på forsømt vedlikehold på bygg bør bli vesentlig mindre gjennom økonomiplanperioden.

Innenfor renhold er frekvens og prioriteringer stadig på dagsordenen. Vi er i ferd med å oppdatere renholdsplan/frekvensplaner for best mulig utnyttelse av ressursene.

Når det gjelder vei så vises til veiplan og prioriteringer som ble vedtatt. Veiplanen gir en rettesnor for videre prioritering av opprustning, drift og vedlikehold - og kan bidra til at tilgjengelige ressurser blir bedre utnyttet. På veg som på bygg forventes at etterslepet kan hentes noe inn gjennom en investeringsramme samlet på 16 mill. kroner i perioden 2013-2016.

I tidligere politisk sak er støtte til drift til private gatelys, behandlet. Det er vedtatt å etablere en tilskuddsordning til enøktiltak til veglag/private som eier og driver gate/plassbelysning ved kommunal veg. Det settes en ramme på kr. 400.000,- for tilskuddsordningen og som foreslås finansiert over vedlikeholdsfond veg. Kriterier for tildeling vil bli utarbeidet.

Det er nylig vedtatt en temaplan for vann og avløp som gir en god oversikt på tilstand og nødvendige investering i årene fremover. Inderøy kommune (Inderøy vannverk) har en vannkilde hvor det registreres gjengroing. Dette kan, i et lengre perspektiv, utfordre kvaliteten på et drikkevann som i dag holder høyt kvalitetsnivå. I planen nevnes flere tiltak som ansees nødvendig, og det krever en høy investering i årene fremover. Her vises til forslag på investering for VA.

Vi har pr dato en sentral administrativ ledelses- og planressurs – og dermed en bestillerkapasitet – som sannsynligvis er for svakt dimensjonert sammenholdt med omfanget av prosjektporteføljen. Vi arbeider med rekruttering for bedre å kunne ivareta fremdriften i våre prosjekter.

Nøkkeltall og analyser
Følgende tall er tatt ut av ut fra KOSTRA og viser driftskostnader per m2 bygg. Det tas forbehold om at det kan være svakheter i tallene.

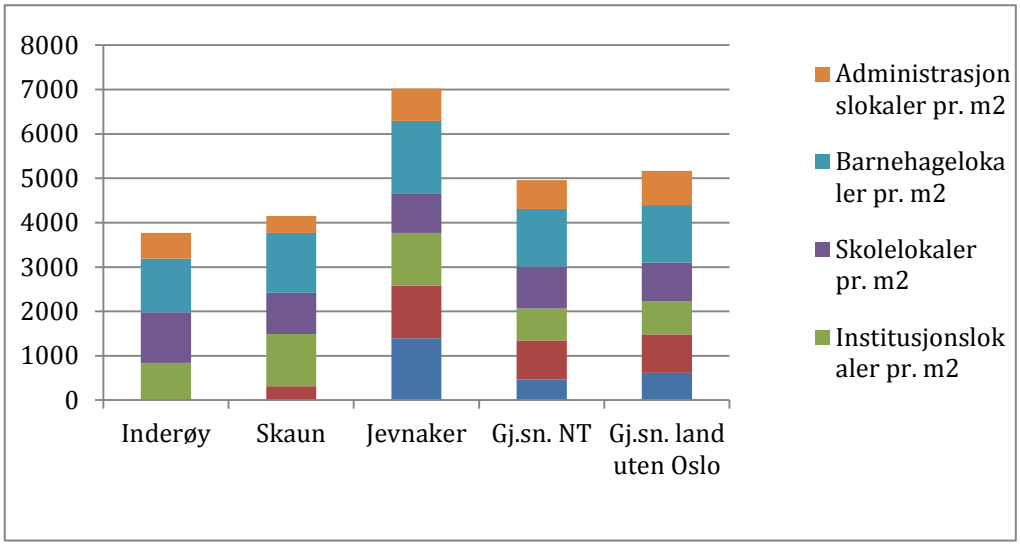

Driftskostnader per m2 sammenstilt med sammenlignbare kommuner:

	Inderøy	Skaun	Jevnaker	Gj.sn. NT	Gj.sn. land uten Oslo
Kommunale kulturbygg pr. m2	0	0	1396	468	615
Kommunale idrettsbygg pr. m2	19	316	1180	875	866
Institusjonslokaler pr. m2	823	1175	1190	721	749
Skolelokaler pr. m2	1136	932	899	948	869
Barnehagelokaler pr. m2	1213	1349	1630	1300	1300
Administrasjonslokaler pr. m2	577	381	725	644	769

Fra og med kommende budsjett og økonomiplan skal budsjettforslaget spesifiseres på grunnlag av nøkkeltall for energiforbruk, renhold og annen drift pr enhet bygg/veg etc.

Målsettinger 2014 - 2017
Når det gjelder tiltaksmål ligger disse innebygd i investerings- og tiltaksspesifikasjoner nedenfor.

Det vises for øvrig til forslaget til veiplan og temaplan, vann og avløp.
Overordnede mål for virksomhetsområdet er :

- Kommunal bygningsmasse forvaltes i henhold til krav som gjelder på brann, el., heis og hms.
- Veinettet skal utformes, bygges og drives slik at det kan oppfylle den funksjon veien har i kommuneplanen/arealdelen og i reguleringsplan.
- Veien skal være trygg å ferdes på for alle trafikanter.
- Alle kommunale vannanlegg skal forvaltes, driftes og utbygges slik at innbyggere og næringsliv får tilstrekkelig vann av tilfredsstillende kvalitet og mengde.
- Utslippene fra renseanlegg skal overholde krav satt i utslippstillatelser.

Det vises til omtale av vårt overordnede målekart. Mål for ivaretakelse av vår fysiske infrastruktur skal innarbeides der.

Planrevisjoner og utredninger 2014 -2017

Ny temaplan vann/avløp og hovedplan vei er ferdigstilt og politisk godkjent. Disse planene gir oversikt over prioriteringer og nødvendige investeringer fremover.

En vedlikeholdsplan for bygg skal ferdigstilles våren 2014. Det pågår et arbeide med oppdatering av renholdsplaner.

Rådmannen har til vurdering en mulig samling av våre driftstekniske ressurser – innenfor bygg og VAR. Vi har fortsatt under planlegging en gjennomgang av dimensjonering og organisering av våre driftstekniske tjenester.

Forslag til driftsbudsjett 2014 og økonomiplan 2014 til 2017.

Endringsoversikt – Eiendom og kommunalteknikk – Ansvar 510	
Netto driftsutgifter – revidert budsjett 2013	31015
Lønnsjustering inkl. pensjon og arb.giveravg.	500
-Ekstra bevilgning kommunale veger	-2000
-Redusert kostnad IDV-avtale	-240
-Strøm, olje/pellets (red. areal – Framv. skole, Inderøy Samf. hus og PPT bygg)	-300
-Andre forhold	135
-Bortfall tilskudd fra Fylkeskommunen vedr. friområder	*150*
-Inderøy helsehus 2. legehjemmel mv (endring fra 1 til 2)	*300*
-Redusert husleieinntekter (Grong Sparebank - Mosvik)	*140*
Rammeforslag 2014	**29700**

IDV: Internkontroll, drift og vedlikehold på elektrotekniske installasjoner.

Endringsbildet på tiltaksnivå fra revidert budsjett 2014 kan spesifiseres slik:
Basis for budsjettforslaget korrigeres for ekstrabevilgning kommunale veger som ble lagt inn i driftsrammen for 2014. (egentlig investering)

Reduserte arealer som følge av sanering/utflytting av bygg forventes å gi reduserte energikostnader.
Vi er pålagt registrering av broer og konstruksjoner på offentlig vei. Dette, i tillegg til selve registreringen, kan gi økte vedlikeholdskostnader.
Pålagte målinger ang. radon på utleieboliger, vil gi oss ekstrakostnader.

Det er en stram driftsramme som er lagt for 2014. Dette er – som for øvrige driftsområder – nødvendig for over tid og gi rom for et betydelig investeringsbudsjett.

Bemerk at det avsettes i alt 5 mill. kroner til et fond for planlagt vedlikehold som vil utløses straks det foreligger en gjennomarbeidet plan for vedlikehold av bygg.
Inderøy kommune har avtaler med private i Mosvik om brøyting/strøing av veier. Kostnadene er etter-fakturert fra kommunen til de som har hatt en avtale. Disse avtalene er nå sagt opp f.o.m. 01.01.2014.

For vann og avløp er driftsbudsjettet lagt til samme nivå som i 2013. Gebyrer for vann økes med 3%. Gebyrer for avløp reduseres med 3% .

Netto driftsbudsjett for virksomhetsområdet er spesifisert på hovedfunksjoner:

Kommunalteknikk	Oppr. budsjett 2013	Revidert budsjett 2013	Budsjett 2014	Økonomiplan - faste priser Basis 2014 2015	2016	2017
Eiendomsforvaltningen	1944	1978	1747	1747	1747	1747
Administrasjonslokaler	1080	1085	1191	1191	1191	1191
Lokaler skole og bhg.	16923	16973	16790	16790	16790	16790
Institusjonslokaler	4749	4753	4739	4739	4739	4739
Kommunalt disponerte boliger	-6453	-6450	-6513	-6513	-6513	-6513
Andre kommunale lokaler	526	526	826	826	826	826
Kommunale veier**	6030	6056	6155	6155	6155	6155
Rekreasjon - tettsted	77	77	77	77	77	77
Beredskap brann og ulykker	4626	4626	4649	4649	4649	4649
Innsamling av husholdningsavfall	-40	-40	-40	-40	-40	-40
Naturforvaltning og friluftsliv	323	323	475	475	475	475
Kommunale idrettsbygg og -anlegg	180	180	181	181	181	181
Kulturbygg og kulturaktiviteter	231	234	485	485	485	485
Tjenester utenfor kommunalt ansvarsomr.	-1236	-1236	-992	992	992	992
Tilrettelegging /bistand næringsliv	-54	-54	-54	54	54	54
Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-16	-16	-16	-16	-16	-16
Netto driftsutgifter	**28890**	**29015**	**29700**	**29700**	**29700**	**29700**

Var-området Avløp	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Økonomiplan - faste priser 2015	2016	2017
Driftskostnader	5151	5134	5744	5916	6093	6277
Kalkulerte kapitalkostnader	1845	1787	1719	1823	2037	2083
Sum årskostnad	6996	6921	7463	7740	8131	8360
Inntekter	8126	7428	8200	7923	7944	7965
Avsetn(-)/bruk av fond(+)	-1130	-507	-736	-183	187	394
Netto utgifter	0	0	0	0	0	0

Var-området Vann	Regnskap. 2012	Budsjett 2013	Økonomiplan - faste priser. Budsjett 2014	2015	2016	2017
Driftskostnader	5251	5769	5919	6096	6279	6468
Kalkulerte kapitalkostnader	1983	2598	2277	2415	2557	2634
Sum årskostnad	7234	8367	8196	8512	8836	9102
Sum driftsinntekter	7800	8128	8385	8821	9126	9442
Avsetn(-)/bruk av fond(+)	-565	239	-189	-309	-290	-340
Netto utgifter	0	0	0	0	0	0

For budsjettår 2015 arbeides det med å få kommunale veger inn som eget ansvarsområde på kommunalteknikk, i tillegg til 510,520 og 521.

Investering
Det vises til eget oversikt. Det legges til grunn at investeringstakten er 1) tilstrekkelig til å hente inn etterslep på vedlikehold på bygg og veg 2) forsvarlig i forhold til utskiftingstakt på VAR-området.

9. Investeringsprogrammet

Av tekniske og oversiktsgrunner har vi valgt å dele presentasjonen av driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet.

9.1 Investeringsprogrammet – en hovedoversikt

Innledning

Investeringsplanen med utgifts- og finansieringsplan, er detaljert dokumentert i tabell i vedlegg. Se også spesifikasjoner nedenfor.

Investeringsplanforslaget bygger på føringer i gjeldende økonomiplan samt revidert investeringsbudsjett og tertialrapportering gjennom året. Det er innarbeidet en bruttoramme på 225 mill. kroner i økonomiplanperioden til bygging av Inderøy oppvekst og skolesenter – inkludert flytting av Sakshaug barneskole til nåværende ungdomsskolelokaler (totalrammen for prosjektet er 250 mill. kroner).

For så vidt gjelder oppførte beløp over årene så bemerk:

- **Ramme.** Investeringsbudsjettet omfatter forslag til **rammer** for prosjektene og forslag til fordeling av utgifter over år. For investeringer som går over år er rammevedtaket som setter et samlet beløp for hva som kan brukes på prosjektet, det viktigste «vedtaket».

- **Budsjettbeløp 2014.** Bevilgningsvedtak. Innebærer at administrasjonen har rett til – og formelt sett plikt til - å bruke penger ved gitte aktivitetsforutsetninger og reglementsbestemmelser vedrørende investeringer.

- **Økonomiplanen 2015-2017.** Retningsgivende for videre planlegging.

- **Etter 2017.** Indikative størrelser.

Etter gjeldende regler skal bevilgninger gjentas årlig. Årlige bevilgninger skal gjenspeile forventede utgifter på de ulike prosjekter. Det er altså ikke slik lenger at kommunestyret kan vedta en bevilgning for et prosjekt og la denne være overførbar fra det ene året til det andre.

Lånegjeldsgraden ved inngangen til økonomiplanperioden

Et investeringsprogram har som overordnet mål å bidra til et optimalt nivå og kvalitet på tjenesteytingen over tid.

Investeringsomfanget bestemmer lånegjeldsutviklingen. En høy lånegjeld kan ha **rasjonelle** begrunnelser som 1) investeringer i infrastruktur for å understøtte en positiv befolkningsutvikling og/eller 2) investeringer i infrastruktur som kan forsvare en mer rasjonell drift.

Høyere gjeldsnivå gir tilsvarende større uforutsigbarhet for driftsbudsjettene dersom da ikke kommunen benytter seg av fastrenteløsninger for å forebygge dette.

Kostra-statistikken viser slike tall for 2012:

	Inderøy	KOSTRA gr. 07	Nord-Trøndelag	Landet eks Oslo
	2012	2012	2012	2012
Frie inntekter/kr pr innbygger	52527	43 163	48 504	45 685
Lånegjeld pr innbygger	52959	43 940	56 639	44 301
Netto gjeld/prosent av driftsinntekter	72,3	72,9	77,1	65,7
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter*	202,9	196,7	205,2	195,2

*Pensjonsforpliktelser inkludert

Ut av Kostra-statistikk for 2012 kan Inderøy kommunes gjeldsposisjon karakteriseres slik:

- Vi har en netto lånegjeldsgrad som ligger ca 10 % (6 % poeng) over landsgjennomsnittet, på nivå med sammenlignbare kommuner og ca 7 % under kommunene i Nord-Trøndelag.

- Vår relative posisjon er så godt som uendret fra 2011 (de to gamle kommunene sett under ett i 2011).

Det finnes ingen fasit på hva som er bærekraftig lånegjeld. Det vil, som fremgår over, være avhengig av den enkeltes kommunes utgangssituasjon.

En kommune med en relativt stabil befolkning – som Inderøy – kan vanskelig rasjonelt begrunne å ligge over et landsgjennomsnitt i lånegjeldsgrad. I den forstand har vi fortsatt noe høy relativ lånegjeld, men vår lånegjeldsgrad ligger likevel godt innenfor en «normal» variasjon i porteføljen av 430 kommuner og - vesentlig under de mest utsatte kommunene.

Vi har i vår strategi – se foran – skjerpet denne målsettingen, jfr. de utfordringer som frem i tid må håndteres som følge av bortfall av inndelingstilskuddet. En relativ nedbygging av lånegjelden frem mot 2030, er et av flere virkemidler for å møte denne fremtidsutfordringen. I vårt overordnede målekart har rådmannen foreslått et langsiktig mål om maks 60 % (ved et landsgjennomsnitt på 65 %).

Investeringsprogrammet – budsjett og økonomiplan. (8 års framskriving)

Oversikten nedenfor viser rammene for investeringene totalt; budsjettforslaget for 2014, økonomiplanperioden og en skisse til forventninger for perioden 2018 til 2021. Se vedlegg for en detaljert investeringsoversikt.

Det foreslås investert i alt brutto 311 mill. kroner i 4 års perioden. Dette er historisk høye tall. For 8-års perioden skisseres en investeringsramme på 411 mill. kroner. Til sammenligning ligger i gjeldende budsjett og økonomiplan en ramme for den løpende fire års perioden på 208 mill. kroner - og for en 8 års periode på 274 mill. kroner.

Rammeøkningen skyldes i all hovedsak at det søkes innarbeides ytterligere midler til satsningen på Inderøy oppvekst- og kultursenter. Dette var i fjorårets budsjett og økonomiplan innarbeidet med 156 mill. kroner i direkte investeringer på kommunens hånd. I forslaget til ny budsjett- og økonomiplan er prosjektet innarbeidet med 225 mill. kroner.

Det vises til nærmere omtale av prosjektet under avsnittet Investeringer – kultur og oppvekst.

	Forslag budsjett	Økonomiplan			Sum	Invest.
	2014	2015	2016	2017	øk-plan	2018-2021
Total investering/Utlån	86110	161800	123950	47450	419310	103777
Egenkapitalinnskudd KLP	1120	1120	1120	1120	4480	5000
Fin.av egenkap.innsk.oveført fra drift	-1120	-1120	-1120	-1120	-4480	-5000
Tilbakebetaling lån	0	0	0	0	0	0
Investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Disposisjonsfond bruk	-2240	-3400	0	0	-5640	-2500
Bruk av næringsfond (bundet fond)	0	0	0	0	0	0
Egenfinansiering	0	0	0	0	0	0
Tilskudd/statstilskudd/fylkeskommune	-6215	-13600	-7000	-12000	-38815	-2500
Dekkes av mva-komp	-13692	-29660	-22090	-6690	-72132	-13605
Inntekter fra salg	-4400	-3000	-4000	-1800	-13200	-6000
Bruk av ubundet inv.fond		-4400	-2000	-2000	-8400	
Avsetning til ubundet investeringsfond	4400	3000	4000	1800	13200	
Netto lånebehov	59563	112140	90860	26960	289523	79172
Ubrukte lånemidler 1.1	-20000					
Korrigert netto lånebehov (inkl VAR)	39563	112140	90860	26960	289523	79172
Korr Lånebehov eks VAR	30063	102640	81360	16960	251023	59422
Lånebehov eks Var og - annen selvfinans	15663	87240	77360	12960	193223	43422
Anslag minsteavdrag	17000	18000	19500	21000	75500	92000
Anslag økt lånebelastning	22563	94140	71360	5960	214023	-12828
Anslag økt lånebelast eks VAR	52626	84640	61860	-4040	175523	-32578
Anslag økt lånebel eks VAR og selvfin	38226	69240	57860	-8040	117723	-48578

Et investeringsprogram i denne størrelsesorden, gir økte rente- og avdragskostnader på nærmere 10 mill. kroner frem til 2017 – sammenlignet med budsjettert 2014 - nivå.

Prognosene for perioden etter 2017 på investeringsbehov, vil selvsagt være tentative. Det vil være investeringsbehovet på helse- og sosialområdet som er mest usikkert. I oversikten er skissert et nivå på bruttoinvesteringene i 4- årsperioden 2018-21 på 100 mill. kroner. Om dette lar seg gjennomføre, vil vi være i stand til å bygge ned igjen et høyt kapitalkostnadsnivå relativt raskt.

En framskrivning til 2021 - ved antatt begrenset investeringsnivå fra 2017 og til 2021 - viser en mulig reduksjon i de reelle rente- og avdragsutgiftene med rundt 4 mill. kroner i forhold til et prognostisert nivå i 2016.

Om man, høyst tentativt, trekker linjene og et tilsvarende årlig investeringsnivå frem til 2032, så vil vi kunne nå en lånegjeldsgrad på mellom 60 og 70 % - dvs. under nivået i dag og nært til en langsiktig bærekraftig lånegjeldsgrad.

En stor usikkerhet vil alltid være knyttet til renteutviklingen. Denne kan begrenses ved å rentesikre lån. Vi vil kunne rentesikre lån over 10 år i dag til 3,2 % rente. Til sammenligning legger vi til grunn en gjennomsnittsrente på 3,1 % i økonomiplanperioden.

Rådmannen anser at vi over tid bør være i stand til forsvare investeringsnivået som foreslått i dette budsjett- og økonomiplanforslaget. Vi er dog helt avhengig av økte egeninntekter, jfr. forslaget om innføring av eiendomsskatt fra 2015.

9.2 Investeringer – Fellesadministrasjon

	Forslag budsjett	Økonomiplan				
Administrasjon m.v.	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**Sum øk-plan**	**Invest. 2018-2021**
IKT-prosjekter - sum investering	**1600**	**1900**	**1500**	**1500**	**6500**	**7500**
Inderøy rådhus III - inkl. omb. NAV	750	600			1350	0

IKT-prosjekter

IKT-satsningen har som grunnleggende mål og gjøre kommunens tjenester mer tilgjengelige og mer effektive. Inderøy kommune skal fremstå som en moderne kommune.

Kostnadsrammen for økonomiplanperioden satt til 6,5 mill. kroner. Dette indikerer en liten opptrapping i forhold til gjeldende økonomiplan. I påfølgende økonomiplanperiode er det tatt høyde for en mulig økning til kr. 7,5 mill. totalt i perioden.

IKT Inn-Trøndelag - felles driftsorganisasjon for de tidligere INVEST-kommune – har organisatorisk snart vært gjennom sitt første driftsår. Oppgradering av nettverk og maskinvare for bedre tjenester og effektiv drift, er oppstartet i 2013 og prioriteres på investeringssiden også de neste årene. Vi har forhåpninger om en ytterligere samordning av IKT-investeringer ved neste rullering av økonomiplan.

Behovene for ny maskinvare til administrasjon, og ikke minst elever i skolene, er stort. Utskifting av IKT-verktøy er derfor et prioritert område, og det settes av betydelig midler både i 2014 og resten av

økonomiplanperioden til dette formålet. Vi etablerer et reinvesteringsnivå som gjør det mulig å skifte ut maskinparken i løpet av 5 år. Mange virksomheter baserer seg på en tre-årlig utskiftingstakt.

Fase 1 av prosjektet «Fagprogram for meldingsutveksling», som omfatter sikker utveksling av data mellom legetjenesten og helse, bistand og omsorg, er noe forsinket i vår kommune. Dette er et fellesprosjekt i Inn-Trøndelagsregionen som forventes videreført i økonomiplanperioden.

Både kvalitetsvurdering av offentlige nettsteder i 2013 (4 stjerner) og tilbakemeldingene fra brukere av våre nettsider gjennom innbyggerundersøkelsen, viser at vårt nettsted er godt over gjennomsnittet både i kvalitet og tilfredshet. Prosjektet «Kommune på nett» avsluttes i 2013, og oppfølges organisatorisk av enhet kultur og informasjon.

Digitalisering av eiendomsarkiv, og bortsetting av saksbehandlerarkiv fra begge de gamle kommunene, er noe forsinket. Opprydding i gamle arkiver, med sikte på å redusere omfanget av digitalisering, oppstartes i 2014. Det settes av kr. 200.000 til dette arbeidet i 2014 inklusive start digitalisering av eiendomsarkivet.

Høsten 2013 iverksettes en større oppgradering av vårt økonomisystem. Prosjektet er felles for Inn-Trøndelags-kommunene og flere nye oppgraderinger og nye moduler forventes i 2014 og 2015.

Det er så vidt startet samtaler i Inn-Trøndelagsregionen om et samarbeidsprosjekt om e-handel. Prosjektets hensikt er å etablere elektronisk ordrehåndtering med integrert elektronisk fakturabehandling. Det forslås avsatt et anslått beløp på kr. 100.000 i 2014 og 2015 som kommunens andel til felles prosjektleder, samt programmodul for første trinn i prosjektet.

Det vises for øvrig til prosjektoversikt i vedlegg.

Inderøy rådhus III inkl. ombygging av NAV

Omgjøring og oppussing av lokalene i 1.etasje av det gamle helsehuset, er nå for det meste sluttført. Politi, helsestasjon og PPT har flyttet inn.

I budsjett for 2013 var det satt av midler til oppgradering av NAV-kontorer i 2.etasje, med noe ombygging, støyisolering og adgangskontroll. Når det gjelder brannsikring, ventilasjon og adgangskontroll er det fornuftig å planlegge et samlet opplegg for hele etasjen. Rådmannen foreslår derfor at det settes av 1,5 mill. kroner til Inderøy Rådhus trinn III inkl.ombygging av NAV-kontorer. Kostnadsrammen er usikker, og sikrere kostnadsanslag vil gi grunnlag for avklaring av omfang av prosjektet, ved budsjettrevisjon våren 2014.

9.3 Investeringer – Oppvekst og kultur

Investeringene på området er spesifisert i tabellen nedenfor:

Oppvekst og kultur	Forslag budsjett 2014	Økonomiplan 2015	2016	2017	Sum øk-plan	Invest. 2018-2021
Inderøy oppvekst og kultursenter	22000	90000	90000	20000	222000	0
Mosvik skole - oppgradering	4000				4000	0
Sakshaug kirke - orgel	1000	2500	2500	2600	8600	0
Inderøy kulturhus - nytt amfi	1000	2000			3000	0
Sakshaug gamle kirke - mur mot veg	400				400	0
Klokkarstu- oppgradering	600				600	0
Sandv. b.hg. - tilbygg	500	6350			6850	0
Sandvollan skole - trafikksikkerhet	600				600	0
Nils Aas kunstverksted - utvidelse	2000				2000	0
Idrettsanlegg		2000	3000	3000	8000	0
Generelt - skoleombygging					0	15000

Inderøy oppvekst og kultursenter
Fylkestinget skal i desember 2013 ta stilling til framtidig struktur og tilbud i den videregående skolen i midtregionen i Nord-Trøndelag. En konsekvensutredning ble lagt fram 20.oktober 2013, og i følge utredningen anbefales det at Inderøy videregående skole skal bestå - og sågar styrkes.

Kommunestyret vedtok i oktober 2013 en øvre kostnadsramme for videre planlegging av prosjektet Inderøy oppvekst- og kultursenter, på 250 mill. kroner.

Det arbeides fortsatt med optimalisering av prosjektet både innholdsmessig og økonomisk. Det er i gjennomført en mulighetsstudie som har sett på felles organisasjonsstruktur og felles mål, visjoner og ideologi.

Det foregår også drøftinger mellom kommunen og fylkeskommunen om partenes økonomiske bidrag i prosjektet. Resultatet vil bli nedfelt i en utbyggingsavtale som skal godkjennes av kommunestyret.

Inderøy oppvekst- og kultursenter blir framlagt som egen sak til politisk behandling parallelt med budsjett- og økonomiplan. Rådmannen har på dette tidspunkt lagt følgende økonomiske bilde inn i budsjett- og økonomiplan:

- Inderøy kommunes andel av brutto prosjektkostnader utgjør 225 mill. kroner.
- Tilskudd NTFK, mva.-refusjon, spillemidler og salg Sakshaug skole finansierer prosjektet med 87 mill. kroner.
- Låneopptak på 138 mill. kr. gir direkte årlig kapitalkostnader (rente 6,5 %) på 9 mill. kroner.

Foreløpige tegninger indikerer kostnader til fellesarealer på om lag 80 mill. kroner. Dette er arealer kommunen skal bygge og leie ut til NTFK. Med en fordeling av fellesarealer med 60 % på kommunen og 40 % på fylkeskommunen, gir dette indirekte besparelser i kapitalkostnader for kommunen på om lag 2 mill. kr. pr. år. Tas høyde for bortfall av leieinntekter og reduksjon i samlede arealer og dermed

FDV-kostnader, vil prosjektets årlige belastning på kommunens driftsbudsjett ligge på rundt 7 mill. kroner.

Alternative scenarier til nytt oppvekst- og kultursenter vil være:

1. Dagens bygningsmasse for kulturhus, utleiebygg Venna, ungdomsskole og Sakshaug skole beholdes, men oppgraderes til dagens tekniske standard og behov – anslått brutto kostnad på 60-80 mill. kroner.
2. Det bygges ny ungdomsskole og barneskolen flytter over til ungdomsskolens lokaler med tilbygg – kulturhuset og utleiebygg Venna oppgraderes – anslått total kostnad 140-160 mill. kroner.

Alternativene gir tentativt direkte og indirekte kapitalkostnader i størrelsesorden 4,0 mill. kroner for alt. 1 og 8,0 mill. kroner for alt. 2.

Alternativene gir ikke tilleggsfunksjoner som er innbakt i nytt oppvekst- og kultursenter (ny flerbrukshall, biscene, etc.). Alt. 1 bygger i sin helhet på relativt gamle bygninger, hvor vedlikeholdskostnader vil bli høyere enn i nybygg og byggenes levetid vil bli kortere, uten at dette er lagt inn i kostnadsbildet.

Dersom ungdomsskole og barneskole skal flyttes til samme side av fylkesvegen (alt. 2), vil det - med de gitte forutsetninger - også økonomisk lønne seg å bygge Inderøy oppvekst- og kultursenter slik forprosjektet skisserer, i et samarbeid med Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Mosvik skole – oppgradering
Opprinnelig sluttdato 01.07.13 er forskjøvet til vinteren 2014. Forsinkelsen skyldes i hovedsak betydelig utfordringer og merarbeid både i det opprinnelige 64-bygget og i kombinasjonsbygget. Det er nå valgt å utsette ferdigstillelse av uteområdet til våren 2014. Dette innebærer en innflytting i ny skole til skoleårets oppstart høsten 2014.

Som varslet ved oppstart av prosjektet, var risikoen for en overskridelse av kostnadsrammen på 23,25 mill. kroner relativt stor. Ved siste tertialrapportering høsten 2013, varslet rådmannen en overskridelse på 2,5 mill. kroner. Nye utfordringer med bl.a. brannisolering i kombinasjonsbygget, heis i nybygget og tilpasninger av uteområdet, har medført at kostnadsoverslaget nå er på 27,2 mill. kroner.

Bakgrunnen for overskridelsene kan tilskrives flere forhold:

- Prosjekteringsgrunnlaget som dannet bakgrunn for anbudsinnhenting, var for lite gjennomarbeidet og inneholdt flere mangler som det ikke var tatt tilstrekkelig høyde for i opprinnelig kostnadsoverslag (eksempelvis uteområde og flytting av ballbinge).
- Ombygging av gamle bygninger er utfordrende, og det var ikke tatt tilstrekkelig høyde for nødvendig kostnadsreserve.
- Det er underveis gjort strategiske valg med f.eks. etterisolering og nye lysarmaturer for å redusere framtidig energibruk.
- Avdekking av kondensproblematikk og manglende brannisolering i kombinasjonsbygget, medførte en helrenovering i et bygg som det i utgangspunktet skulle gjøres minimalt med.

Rådmannen har kontinuerlig orientert formannskapet om kostnadsbildet.

Sakshaug kirke – orgel
Prosjektets begrunnelse er todelt. For det første er det nåværende orgelet utdatert og vedlikeholdskrevende. Det må - før eller siden - skiftes ut uansett. For det andre må vi se på anskaffelsen som et ledd i å heve Sakshaug kirkes posisjon som kulturkirke.

Etter fornyet søknad fra Fellesrådet vedtok kommunestyret i sak 6/13 et tilskudd på 7,5 mill. kroner og et lån på kr. 1,3 mill. kroner til finansiering av nytt orgel.

Etter en anbudsprosess har Fellesrådet i oktober 2013 valgt firma som skal bygge og levere orgel. Oppstart forventes høsten 2014 og med ferdigstillelse i 2017. Det er lagt inn 1,0 mill. kroner i finansiering i 2014 og antatt en bevilgning hvert år i økonomiplanperioden.

Inderøy kulturhus – nytt amfi
Det er viktig at kommunens storstue vedlikeholdes og fornyes. I den grad Kulturhuset skal være konkurransedyktig i forhold til det regionale kulturtilbudet, vil naturlig nok amfiets beskaffenhet og kvalitet være viktig. Amfiet har sterkt behov for en kvalitetsmessig og teknisk oppgradering.

Forprosjektet for oppvekst- og kultursenter har grenseflater mot konsertsalen. Slik vi ser det nå, vil det være fornuftig å la opprusting av amfiet være en del av en eventuell utbygging av oppvekst- og kultursenteret.

Kostnadene er på grunnlag av erfaringstall foreløpig stipulert til kr. 3 mill. og investeringsmidlene er fordelt på 2014 og 2015.

Bygdabok – allmenn del
Prosjektet var i forrige økonomiplan satt opp med en ramme på kr. 1,0 mill. - med første bevilgning i 2013. Prosjektet er ikke et investeringsprosjekt og finansiering må skje over driftsbudsjettet. En revidert prosjektplan legges fram i disse dager og vil bli undergitt egen politisk behandling.

Sakshaug gamle kirke – mur mot vei
I forbindelse med utbedring av Sakshaugveien, er det gjort nødvendige tiltak for sikre veifundamentet ved nærføring med kirkegården. Det er også lagt til rette for fjerning av ledninger i luftspenn over vegen og til kirken.

Det er bygget en mur som, etter krav fra riksantikvaren, må forblendes for å harmonere med kirken og omgivelsene for øvrig. Riksantikvaren har i vedtak av 05.08.13, gitt dispensasjon til forblending av mur samt graving av kabelgrøft. Gravearbeidene skal overvåkes av arkeolog. Arbeidet utsettes til 2014 og er kostnadsmessig grovt anslått til kr. 400.000.

Klokkarstu - oppgradering
I henhold til gjeldende sentrumsutviklingsplan, skal Klokkarstu bestå som et bærende miljøelement i Straumen. Det krever ekstraordinære vedlikeholdstiltak.

En tilstandsrapport fra 2008 anbefaler enkle strakstiltak for å bevare huset i sin opprinnelige form, men samtidig muliggjøre utleie over større deler av året. Det lagt inn en avsetning på kr. 600.000,- til renovering i 2014. Dette beløpet bør være tilstrekkelig i den grad det ikke er nødvendig å gjøre noe med fundament og bærende konstruksjoner.

Sandvollan barnehage – tilbygg
I løpet av 2013 er det gjort en vurdering av tilstanden til bygget (Helios) hvor en avdeling ved Sandvollan barnehage har tilholdssted. Konklusjonen er at det både av funksjonelle og økonomiske

årsaker vil være fornuftig å sanere Helios, og starte planlegging av et nytt tilbygg til eksisterende barnehagebygg.

Det utredes i disse dager et grovt forprosjekt for å angi et noe sikrere omfang og kostnadsanslag. Foreløpig er det grovt lagt inn midler til en ekstra avdeling ved Sandvollan barnehage. Egen sak vil bli framlagt for politisk behandling vinteren 2014.

Sandvollan skole – trafikksikring
Tiltaket omfatter bedret trafikkmønster, påstigning, parkering og skilting ved Sandvollan skole. Tiltaket er planlagt i løpet 2013 og skissert planløsning som tilsier betydelige økte kostnader (anslag 3,3 mill. kr.) uten at tiltaket gir de ønskede trafikksikkerhetsmessige gevinster.

Det er også tatt lokalt initiativ til et stedsutviklingsprosjekt i området tilknyttet barnehage og skole på Sandvollan. Samtidig er det muligheter for erverv av arealer i området som kan gi nye muligheter for bl.a. parkering. Det foreslås at gjeldende bevilgning legges inn for 2014 - og at prosjektet omfang og utforming vurderes nærmere i løpet av 2014.

Nils Aas kunstverksted – utvidelse
I forbindelse med framtidig bruk av COOP-bygget i Straumen, har lokale interessenter henvendt seg og tilbudt lokaler til utvidelse av Nils Aas kunstverksted. Rådmannen ser dette som en mulighet både til å styrke kunstverkstedet, jf. vedtatt kulturplan, samt bidra til videre utvikling av Straumen sentrum.

Det er tentativt lagt inn 2,0 mill. kroner i 2014 til kjøp/oppgradering av arealer.

Prosjekter i 2015-2017
Idrettsanlegg
Det er innmeldt flere behov for både egne anlegg og støtte til nye mindre og større prosjekter i økonomiplanperioden. Det er behov for utskifting av kunstgresset ved Idrettsparken (3,5 mill.), støtte til kunstgressbane Sandvollan (0,8 mill.) og ikke minst flerhallanlegg på Røra.

Flerhallanlegg på Røra er et prosjekt med Røra IL og Røra Taekwondo-klubb som prosjekteiere. Prosjektet omfatter haller til fotball, kampsport, fler-idrett og ishall - samt andre rom med idrettsfunksjoner. Bygget er anslått til ca. 9000 m2, og foreløpig stipulert kostnad er på 110 mill. kroner. Anlegget vil ha en klar regional og interkommunal profil, som vil gi tilbud både til bredde- og eliteidrett - samt aktiviteter for bedring av folkehelsen.

Det er i økonomiplanperioden tentativt avsatt 8,0 mill. kroner til idrettsanlegg. Dette indikerer at rådmannen stiller seg positiv til satsingen på et regionalt flerhallanlegg på Røra. Rådmannen vil legge fram sak til politisk behandling hvor midler til egne anlegg, bidrag til mindre nyanlegg i henhold til anleggsplan for idrett og friluftsliv samt kommunens engasjement og bidrag til regionale anlegg, vil bli avklart.

Generelt - skoleombygging
Gjeldende økonomiplan har innarbeidet en tentativ investeringsramme på 20 mill. kroner til uspesifiserte formål i perioden 2017 - 2020.

Med nylig ombygging av Sandvollan skole, ombygging av Mosvik skole i 2013 og forutsatt bygging av Inderøy oppvekst- og kultursenter med flytting av Sakshaug skole, vil likevel de tyngste investeringene være gjennomført innen 2016.

Det foreslåes likevel å avsette en ramme på 15 mill. kroner i neste økonomiplanperiode. Det vil være behov for investeringer til oppgradering av skolelokaler. Det kan være naturlig å vurdere rammens størrelse pånytt i arbeidet med budsjett og økonomiplan høsten 2014.

9.4 Investeringer – Helse, bistand og omsorgsområdet

Investeringene er sammenfattet i tabellen nedenfor:

	Forslag budsjett	Økonomiplan			Sum	Invest.
Helse og omsorg	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**øk-plan**	**2018-2021**
Bofellesskap Nessjordet	2000	22500			24500	
Kommunale utleiboliger - opprustning	1600	1600	1600	1600	6400	
Botilbud for demente herunder skjermet enhet	200	1000			1200	
Velferdsteknologi	250				250	
Boliger flyktninger	11000	4000			15000	
Utstyr kjøkken	400				400	
Mosvik sykeheim - oppgradering rom		300	2000		2300	
Annen ombygging helse og omsorg					0	40000

Bofellesskap Nessjordet
Husbanken har avslått søknad om investeringstilskudd til et nytt bofelleskap på Nessjordet, med i alt 15 boliger for mennesker utviklingshemming, en barnebolig og to avlastningsrom for barn og unge.

Bofellesskapet var beregnet for mennesker med behov for heldøgns omsorg (HDO).
Hovedbegrunnelsen fra Husbanken var blant annet:
1. Barnebolig og avlastning barn og unge må sees på som et prosjekt og må ikke samlokaliseres med andre brukergrupper.
2. Bofellesskap med HDO for personer med utviklingshemming, som skal bygges med investeringstilskudd, skal ikke være større enn 8 leiligheter. Det kan ikke bygges to bofellesskap med 8 leiligheter på samme tomt.

Kommunestyret har 14.10.13, sak 37/13, foretatt revidering av boligsosial handlingsplan.
Med bakgrunn i kommunestyrets vedtak, er det startet utredning av de ulike alternativer som er skissert i saken til kommunestyret.

Det er høsten 2013 satt i gang en utredning om dag- og aktivitetstilbudet i kommunen. Det kan tenkes en samlokalisering av dette tilbudet på tomt på Nessjordet. Samtidig utredes tomt for flyktningeboliger - hvor også tomt på Nessjordet kan være aktuell. Rådmannen ønsker derfor å se alle disse prosjektene i sammenheng for å optimalisere det samlede tilbudet.

Rådmannen vil tidlig 2014 komme tilbake med en sak til politisk behandling hvor innhold, omfang, kostnader og gjennomføring av prosjektene knyttet til tomt på Nessjordet blir presentert og avklart.

I investeringsbudsjettet er kostnadsrammen foreløpig beholdt uendret. Det antas på dette tidspunkt en byggestart sent i 2014 med og med hovedinvestering i 2015.

Kommunale utleieboliger – opprustning.
Kommunen har i alt 151 kommunale utleieenheter. En god del av disse er over tid betydelig forringet på grunn av manglende vedlikehold, og vi har behov for å gjennomføre en oppgradering – alternativt finne andre mer varige tiltak.

Det er i 2013 gjort en overordnet vurdering av behovet og tilstanden på de kommunale utleieboligene. Generelt er trykket på leie større på Straumen enn i de andre grendene hvor det er tilbud om utleieboliger.

Utleieboliger på Venna (17 stk.) er blitt vurdert å ha en restverdi som forsvarer en enkel oppgradering - både utvendig og innvendig. Tiltakene kan være skifte av vinduer og dører samt innvendig oppussing av kjøkken og bad. Det er ikke forslått ombygging av boligene, noe som ville utløse ny tekniske krav til en helt annen kostnad.

Det forslås at inntil 4 boliger oppusses årlig i økonomiplanperioden innenfor en stipulert kostnad på kr. 400.000 pr. bolig.

Botilbud for demente herunder skjermet enhet
I tråd med målsettingene i vedtatt helse- og omsorgsplan, foreslås en tilrettelegging for spesielle brukergrupper innenfor demens.

Prosjektet utredes fortsatt og i hovedsak er problemstillingen: tilrettelegging på begge sykeheimer eller samling av tilbudet på en plass, eksempelvis kommunehuset i Mosvik. Planlegging gjennomføres videre i 2014 med sikte på å få fram kostnadstall for samling av tilbudet. Avsatt beløp er stipulert ut fra en enkel tilrettelegging/skjermet enhet ved Inderøyheimen.
Velferdsteknologi
Prosjektet omfatter tilrettelegging for bruk av teknologi for å øke kvaliteten på tjenesten gjennom økt trygghet og raskere tilbakemelding på behov for oppfølging av brukere. Prosjektet er i oppstartsfasen, og det er i 2013 gjennomført erfaringsinnhenting fra tilsvarende prosjekter på landsbasis. Prosjektplan er under utarbeidelse, og denne vil gi føringer i forhold til omfang for teknologiske tilrettelegginger og opplæring av ansatte.

Flyktningeboliger
Kommunestyret har i sak 38/13 vedtatt mottak av inntil 40 primærflykninger i perioden 2014-2016. Rådmannen fikk fullmakt til å starte planlegging av et botilbud i kommunal eller privat regi. Foreløpig vurderes både kommunale utleieleiligheter og tilbudet på det private markedet.

Foreløpig er det anslått en kostnad på 15 mill. kroner som baseres på bygging av 6 boliger/leiligheter med samme standard som utbygging av leiligheter på Venna i 2012. Det er uansett en forutsetning av for mottak av flyktninger i 2014, at boligtilbudet står klart senhøsten 2014.

Arbeidet med å skaffe permanente lokaliteter for flyktningetjenesten er i gang. Det er under utredning mulige lokaler for langtidsleie. Rådmannen mener dette vil være en fornuftig løsning i forhold til nybygging av lokaler, sett i lys av at flyktningetjenesten i hovedsak skal dekke et behov i en introduksjonsperiode.

Utstyr kjøkken
Dette er et nytt prosjekt i forhold til gjeldende økonomiplan. Steamkjel på Inderøyheimen er ca. 40 år gammel og er nå utkoplet på grunn av fare for elektrisk støt ved betjening. I tillegg er det også annet eldre utstyr som gir lite effektiv drift. Enheten er i gang med en vurdering av kjøkkendriften med sikte på optimalisering av utstyr, arealer og driftsrutiner. Det er foreslått avsatt kr. 400.000 til nødvendig utstyr inkl. installering.

Prosjekter i 2015-2017

Mosvik sykeheim – oppgradering av rom

Sørfløyen av Mosvik sykeheim ble rehabilitert i 2010 inkl. påbygging. Det er innmeldt behov for både oppgradering av bad og utskifting av dører til forskriftmessig bredde på den resterende delen av sykeheimen. Tiltaket er foreslått med planlegging i 2015 og eventuelt gjennomføring i 2016. Kostnadstallene er usikre.

Annen ombygging helse og sosial

Under rammeprosjektet opprustningstiltak/omgjøring er lagt inn midler til ekstraordinære vedlikeholdstiltak ved institusjonene. (opprustning bad mv)

Det skisseres en tentativ investeringsramme på 40 mill. kroner i perioden 2018-21 på området.

9.5 Investeringer – Veg og annen infrastruktur

Investeringsplanen for veg og infrastruktur er tabellmessig sammenfattet nedenfor:

	Forslag budsjett 2014	Økonomiplan 2015	2016	2017	Sum øk-plan	Invest. 2018-2021
Opprustningstiltak/omgjøring	3950	1750	1850	750	8300	8150
Utbygging/boligtomter						
Sandvollan - Langåsen boligfelt	2300				2300	
Røra - Åsen boligfelt	500				500	
Straumen - utbygging Nessjordet	480				480	
Straumen - utbygging Nessjordet NTFK	400				400	
Lillesund - tilrettelegging/salg av tomter	500				500	
Oppdatering kartverk	250				250	
Opparbeidelse av næringsarealer/bygg	1000	500	3000	3000	7500	31150
Kjerknesvågen	0				0	
Inderøy 2020 - stedsutvikling						
Straumen - sentrumsutvikling	2500	2600			5100	
Mosvik sentrum - stedsutvikling	500	600			1100	
Bygdefiber	800	800			1600	
Annen stedsutvikling		1000	1000	1000	3000	
Vei						
Forsterkning/dekkelegging	6000	4000	4000		14000	
Røra/Flaget. Stoppeplass/informasjon	190				190	
Traktor - utskifting	840				840	
Sakshaugvegen og Vennalivegen	500				500	
G/S-veg Lyngstad skole		2300			2300	
Annet						
Fjernvarmesentral Venna	2000				2000	
Formidlingslån/startlån	4000	4000	4000	4000	16000	16000

Opprustningstiltak/omgjøring - Eiendom

Opprustningstiltak kommunale bygg omfatter:

- Branntekniske krav
- HMS-tiltak
- Tiltak for mer effektiv drift
- Energiøkonomisering.

Kommunen har en betydelig bygningskapital. Denne er krevende å vedlikeholde og ruste opp/omgjøre med skiftende behov.

Flere prosjekter har i 2013 forsinket framdrift, og omfang av prosjekter er noe endret. Det foreslås derfor en bevilgning i 2014 på knapt 4,0 mill. kroner og en samlet ramme i økonomiplanperioden på 8,3 mill. kroner.

Ved prioritering av tiltak er de fleste tiltak på Sakshaug barneskole og Inderøy ungdomsskole "satt på vent" i påvente av avklaringer i forprosjektet Inderøy oppvekst- og kultursenter. Det er imidlertid nødvendig med enkelte tilpasninger for funksjonshemmet elev på ungdomsskolen i 2014 – foreløpig usikre kostnader - men sannsynligvis lavere enn budsjettert.

For 2014 er det få endringer i forhold til gjeldende økonomiplan. På grunn av nye krav i heiser, er det foreslått en bevilgning på kr. 150.000 i 2014, for å unngå stenging av heisene.

I økonomiplanperioden er det funnet plass til oppgradering av aktivitetsbygg ved Røra skole og etablering av møterom ved Sakshaug barnehage.

En spesifisert liste over tiltak er dokumentert i eget vedlegg.

Utbygging/boligtomter

Sandvollan – Langåsen boligfelt
Tilrettelegging av tomter i Langåsen boligfelt er forsinket også i 2013, men detaljprosjektering starter i november. Feltet er regulert med 15 boligtomter og kostnadsoverslaget fra 2007 vil bli kvalitetssikret i forbindelse med detaljprosjekteringen. Det er lagt inn midler til utbygging med 2,3 mill. kroner i 2014.

Røra – Åsen boligfelt
Prosjektet sluttføres i november 2013 i henhold til vedtatt ramme på kr. 16,5 mill. kroner. Salget av tomter har startet, men det ser ut som inntekter fra tomtesalg vil bli mindre enn budsjettert for 2013. Det er sannsynlig at sluttregning vil bli belastet i 2014 og det er derfor satt av et beløp på kr. 0,5 mill. kr. også neste år.

Straumen - utbygging Nessjordet
Prosjektet er noe forsinket, i hovedsak på grunn av tilrettelegging for fjernvarme og samkjøring med prosjektet sentrumsutvikling Straumen. Prosjektet avsluttes neste år med bl.a. asfaltering av gangveg og komplettering av grøntområder.

Kostnadsrammen på 33,0 mill. kroner eks. mva. ser ut til å holde og det er avsatt knapt 0,9 mill. kroner i 2014 til sluttarbeidene.

Lillesund – tilrettelegging/salg av boligtomter
Det er utarbeidet en reguleringsplan for Lillesund og Sundsøya som var ute på høring i 2010. Kommunen er grunneier på deler av området som i hovedsak er foreslått regulert til boligtomter. I tillegg er det foreslått en gangadkomst gjennom området for å sikre en sammenhengende gangsti langs «Straumen» og fram til Sundsøya.

I 2011 ble det foretatt grunnundersøkelser i samarbeid med private tomteeiere. Undersøkelsen viser at utbygging er mulig med noen begrensninger i forhold til utgravinger mot fylkesvegen.

Området – som danner inngangsporten til Straumen – trenger en ansiktsløfting. Det er interessenter til kjøp av deler av de kommunale arealene i området, og det er også nye investorer som ønsker utbygging i henhold til tidligere vedtatt bebyggelsesplan for området.

Reguleringsplanen vil bli fremmet til endelig behandling i 2014. Det er i budsjett 2014 satt av midler til infrastruktur. Omfanget er uavklart og er avhengig av endelig regulering av området. Det forutsettes at investeringene kan finansieres gjennom salg av tomteareal.

Det er kun gjort et anslag på kostnader. Detaljprosjektering vil gi sikrere kostnadstall.

Oppdatering av kartverk
I gjeldende økonomiplan var prosjektet flyfoto Straumen lagt inn med kr. 200.000 i 2014. Enheten plan har innhentet priser på oppdatering av kartgrunnlaget på Straumen, samt laserscanning av arealer i gamle Mosvik kommune. Det siste er ønskelig for å få samme standard på kartgrunnlaget i den nye kommunen. Samlet kostnad er på kr. 250.000. Prosjektet er derfor endret til oppdatering av kartverk og foreslått med en bevilgning i 2014.

Opparbeidelse av næringsarealer/bygg - Lensmyra
Kommunestyret behandlet mulighetsstudiet av Lensmyra industripark i junimøtet og konkluderte med at «det skal arbeides videre med utvikling av Lensmyra som regionalt næringsområde i et forprosjekt». Mulighetsstudien skisserer en kostnad på anslagsvis 100 mill. kroner for en fullstendig utbygging av Lensmyra industripark.

Det er vesentlig for mulig realisering at dette blir et regionalt prosjekt. Prosjektets størrelse og mulighetene for omdisponering av landbruksarealer, tilsier et prosjekt minimum i Inn-Trøndelag-regi. Vi er i dialog med Inn-Trøndelags-kommunene – og spesielt Steinkjer – om et nærmere samarbeid.

Det er i 2013 gitt tilskudd fra Inn-Trøndelag næringsfond til forprosjekt Lensmyra.

Inderøy kommune har i løpet av 2013 kjøpt et betydelig areal på Lensmyra, som et ledd i mulig utvikling av området. Det er også forsøkt innhentet pris på utarbeidelse av et forprosjekt uten at det har kommet inn tilbud. Det er sannsynlig at manglende kapasitet på geotekniske kompetanse er bakgrunnen for at ingen firma har gitt tilbud. Rådmannen vil derfor innhente tilbud på geotekniske undersøkelser og søke å få disse gjennomført i løpet av 2014. Parallelt vil det arbeides videre med å få tak i kompetanse for å kunne utarbeide et forprosjekt for utvikling av Lensmyra.

Det er på budsjett for 2014 avsatt kr. 1,0 mill. kroner til forprosjekt og geotekniske undersøkelser på Lensmyra.

Kjerknesvågen – tilrettelegging boligtomter
Reguleringsplan for sentrumsområdet, blant annet med sikte på å frigjøre sentrumsnære boligarealer, legges høsten ut til offentlig ettersyn. Det legges foreløpig til rette for at utlegging av tomter kan skje i privat regi ettersom aktuelle arealer er i privat eie.

I den grad tilrettelegging av tomtearealer ikke kan realiseres uten kommunal medvirkning, vil rådmannen komme tilbake med en egen sak.

Inderøy 2020 – stedsutvikling
I økonomiplanperioden (2014 og 2015)er det avsatt til sammen 7,8 millioner kroner på investeringsbudsjettet til Inderøy 2020 - stedsutvikling. Prosjektene under denne paraplyen er

finansiert av kompensasjon for merverdiavgift, tilskudd til stedsutvikling og avsatte midler til fond Inderøy 2020 (ca. 4,6 mill. kroner).

Følgende prosjekter omfattes av satsningen på stedsutvikling:

- Straumen - sentrumsutvikling
- Mosvik sentrum – stedsutvikling
- Bygdefiber

Straumen - sentrumsutvikling.
Partnerskapsavtale – intensjonsavtale - med fylkeskommunen og Inderøy Næringsforening om en tettstedsutviklingsinnsats i Straumen, har nå formell tilslutning fra alle aktuelle interessenter.

Konsulentfirmaet Rambøll har utarbeidet en mulighetsstudie som peker på flere konkrete tiltak for å oppgradere sentrumsområdet, og øke attraktiviteten både for næringsliv, fastboende og besøkende.

Arbeider med brannstasjonstomta, området ved Sparebanktomta og forskjønning av undergangen forventes sluttført våren 2014. Det har vært nødvendige å forberede for framtidig fjernvarmetrase med legging av fjernvarmerør i området. Kostnadene til dette er belastet eget prosjekt, men arbeidene har forsinket framdriften noe.

Rådmannen foreslår å øke rammen til sentrumsutvikling fra 6 til 8 mill. kroner for å kunne forsterke kommunens bidrag til gjennomføring av tiltak. Fylkeskommunen forventes, i henhold til intensjonsavtale, å yte tilskudd på 1,4 mill. kroner.

Det forslås en bevilgning i 2014 på 2,5 mill.kroner.

Mosvik sentrum - stedsutvikling
I forlengelse av stedsutviklingsprosjekt i gamle Mosvik kommune, «Trivsel i sentrum», ble det høsten 2012 gjennomført et åpent møte med sikte på å få fram nye tanker til arbeidet med stedsutvikling i Mosvik. Etter påfølgende møter med næringsliv, ungdom og andre interessenter er 6 satsningsområder prioritert. Oppgradering av Vimpelivegen og museumsområdet er i gang, og det foreligger også ideer om belysning/oppgradering av «Mosvikstranda» og området rundt Mosvang.

Stedsutvikling Mosvik handler også om bruk av ledige arealer/bygninger i sentrum - kommunehuset og sentrumsbygget. Kommunehuset vil stå ledig fra høsten 2014, og en tilstandsvurdering samt avklaring av hva bygget skal benyttes til, vil bli prioritert i 2014. Når det gjelder sentrumsbygget vil hele eller deler av bygget bli lagt ut for salg i løpet av 2013 - i henhold til politisk vedtak.

Stedsutvikling Mosvik omfatter også tilrettelegging for boligbygging i sentrum eller sentrumsnære områder. Det forventes oppstart av reguleringsplan i siste halvdel av 2014.

Total prosjektramme opprettholdes på 2,5 mill. kroner, og det forslås en bevilgning for 2014 på kr. 0,5 mill. kroner.

Bygdefiber
Utbygging av fiber på Kjerknesvågen er i gang, og to andre fiberprosjekter har søkt og fått avslag på søknad om støtte fra fylkeskommunen. Vi har 4-5 henvendelser som tilsier interesse for å utrede videre utbygging i grendene. Det foreslås derfor å utvide rammen for kommunalt bidrag fra 1,6 til 2,4 mill. kroner ved å sette av en ramme på inntil 1,6 mill. kroner bygdefiber i 2014 og 2015.

Kommunestyret har lagt føringer for kommunens «maksimale» andel av tilskudd i forbindelse med bygdefiberprosjektet på Kjerknesvågen.

Vei/gater mv

Forsterkning/dekkelegging
Hovedplan vei viser at Inderøy kommune har 126,4 km kommunal vei å ivareta inkl. gang- og sykkelveier. Hovedplan vei ble vedtatt i kommunestyret i desember 2012. I forbindelse med budsjettbehandlingen, ble rammene økt med 2 mill. kroner pr. år i økonomiplanperioden 2013-2016 – totalramme 16 mill. kroner.

Av ulike årsaker ble gjennomføringen i 2013 noe forsinket, og det ser ut som til at forbruket i år vil ligge omring 2,0 mill. kroner. Det foreslås derfor en bevilgning på 6 mill. kroner i 2014 og 4 mill. kroner de to påfølgende årene.

Forsterkning/dekkelegging vil i hovedtrekk skje i henhold til prioriteringer i hovedplan vei.

Røra - Flaget. Stoppeplass/informasjon
Det er gjort ytterligere opparbeidelse av stoppelass på Flaget i 2013, men fremdeles gjenstår informasjonsskilt på området.

Det foreslås å bruke inntil kr. 190.000 i 2014 for å ferdigstille de siste arbeider, slik at plassen kan framstå som en presentabel stoppelass på Den Gyldne Omveg.

Prosjektet vil bli avsluttet i 2014, og eventuell kunstnerisk utsmykking av plassen vil måtte tas opp som egen sak.

Traktor – Kommunalteknikk
All transport – tilfeldig og planlagt – har i 1729 Inderøy vært håndtert ved leie av utstyr, mens 1723 Mosvik har en eldre traktor til disposisjon for bruk i egen regi.

Det er avsatt kr. 840.000,- til utskifting og oppgradering av ny traktor til teknisk drift på årets budsjett. Innkjøpet er forsinket, og undersøkelser av pris tilsier at kostnaden sannsynligvis vil være større. Salgspris for gammel traktor er også usikker.

Det har kommet innspill fra kommunalteknikk på behov om en ekstra traktor for å betjene Inderøy-sida. Rådmannen har bedt kommunalteknikk foreta en utredning ut fra behov, kostnad/nytte og beredskapsmessige hensyn. Utskifting av eksisterende traktor settes på vent inntil konklusjonene fra utredningen foreligger.

Rådmannen forslår at årets bevilgning videreføres i 2014 og effektueres dersom konklusjonene fra utredningen gir grunnlag for utskifting/kjøp av ny traktor.

Sakshaugvegen og Vennalivegen
Arbeidene på Vennalivegen forventes avsluttet i løpet av 2013 med sluttfaktura i 2014. Prosjektene ser ut til å gjennomføres innenfor ramme på 3,5 mill. kroner. Det foreslås avsatt 0,5 mill. kroner som sluttbevilgning i 2014.

Gang- og sykkelvei Lyngstad skole
Dette prosjekt omfatter gang- og sykkelvei langs fv. 229 fra Lyngstad skole til Kjerknesvågen. Prosjektet er tidligere kostnadsberegnet til drøyt 9 mill. koner, og kommunen bidrar med 25 % av

kostnadene. I budsjettsammenheng er prosjektet finansiert med 2,3 mill. kroner av prosjektrammen for Sakshaugvegen og Vennalivegen.

I forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan for strekningen i oktober 2013, viser det seg at det er nødvendig å bygge om veien ved Byaelva og bygge ny bru/kulvert. Disse kostnadene var ikke tatt med ved opprinnelig kostnadsestimat. Totalkostnadene er nå oppgitt til 21,5 mill. kroner, og hvor kommunens andel er økt til 5,4 mill.kroner.

Kostnadssprekken medfører også at gang- og sykkelvei på strekningen Sakshaug skole – Loa blir forskjøvet i tid, og må prioriteres i neste veiplanperiode (2018-2021).

Rådmannen vil diskutere denne saken med fylkeskommunen, og vil komme tilbake med en politisk sak for å avklare kommunens medfinansiering. Tidligste byggestart vil være i 2015, og allerede vedtatte midler forslås derfor avsatt i 2015.

Annet

Fjernvarmesentral Venna
Kommunestyret har fattet vedtak om etablering av felles varmesentral for Straumen/Venna på Solstadtomta.

I løpet av 2013 er det forskuttert varmerør i området ved Sparebankbygget og trase mot det nye Grande-bygget på Nessjordet.

Det er utarbeidet et konkurransegrunnlag for innhenting av tilbud på levering av varme fra en fjernvarmesentral på Solstadtomta. Dette arbeidet er sluttfasen, og det som gjenstår er avklaringer av eierform, driftsorganisering, dimensjonering i forhold til planlagte bygg - og det avtalemessige mot private aktører. Dette er kompliserte spørsmål med betydelig økonomisk risiko avhengig av valgt løsning.

Kostnadene i 2014 er avhengig av om kommunen skal legge de resterende varmerørene. I den videre prosessen påløper for øvrig kostnader til konsulentbistand for anbudsprosess og valg av leverandør og utkjøp av pelletsanlegg. Det foreslås en høyst anslått bevilgning i 2014 på 2,0 mill. kroner.

Formidlingslån/startlån
Ved budsjettbehandling for 2013 ble rammen for startlån økt til 6 mill. kroner. Det har gjennom hele året vært en jevn pågang av søknader. Pr. 1.november er om lag 4,7 mill. kroner av tildelt ramme utlånt.

Det er tegn som tyder på at boligmarkedet er i ferd med å roe seg ned og med sannsynlig fallende priser i året som kommer. Sammen med varslede innstramminger fra Husbanken i retningslinjene, kan dette bety lavere etterspørsel etter startlån. Rådmannen foreslår en utlånsmasse på 4 mill. kroner i 2014. Anslagene på 4 mill. kroner de påfølgende år er imidlertid usikre.

9.6 Investeringer – VAR-området

Investeringsplanen er tabellmessig sammenfattet slik:

VAR-tjenester	Forslag budsjett 2014	Økonomiplan 2015	2016	2017	Sum øk-plan	Invest. 2018-2021
Vann - sum investering	4500	4500	4500	5000	18500	11250
Avløp - sum investering	5000	5000	5000	5000	20000	8500

Vann- og avløpsinvesteringer - en oversikt

Temaplan vann og avløp 2013-2018 ble vedtatt i Hovedutvalg Natur i sak 67/13. Tiltaksdelen i temaplanen ligger til grunn for det framlagte forslag til investeringer på vann- og avløpsområdet de neste 4 årene.

Etter en gjennomgang av selvkostregnskapene basert på regnskap 2012, er det funnet rom for en meget ekspansiv investeringstakt i tråd med vedtatt temaplan. I fire - års - perioden er det lagt inn investeringer på om lag 38,5 mill. kroner totalt, noe som er over en dobling i forhold til gjeldende økonomiplanperiode. Investeringen kan gjennomføres uten at gebyrene økes utover prisveksten i perioden.

Det vises for øvrig til egen sak om fastsetting av avgifter for vann- og avløp for 2014.

Det må imidlertid påpekes at denne ambisiøse investeringstakten forutsettes tilstrekkelige administrative ressurser til styring og oppfølging.

Vann

De forslåtte utbygginger følger i hovedtrekk de prioriterte tiltakene i temaplanen. Det er avsatt midler til uforutsette ledningsbrudd/akutte behov i prosjektet Diverse ledningsnett – utskifting. Beløpene på dette prosjektet er forholdsvis store på slutten av økonomiplanperioden, men konkrete strekninger vil bli synliggjort ved de framtidige budsjettbehandlingene.

I alt 4 anlegg er prioritert i 2014 med en bevilgning på 4,5 mill. kroner eks. mva. Totalrammen for økonomiplanperioden er på 18,5 mill. kroner eks. mva.

Prioriterte ledningsanlegg er vist i vedlegg.

Avløp

De forslåtte utbygginger følger i hovedtrekk de prioriterte tiltakene i temaplanen
Det er foreslått en årlig bevilgning på kr. 5 mill. kroner, totalt 20 mill. kroner i planperioden.

Prioriterte ledningsanlegg er vist i vedlegg.